

**TOKAT'TAKİ
MESLEKİ EĞİTİMİN
DURUMU
VE
İHTİYAÇ ANALİZİ**

i

Prof.Dr. Mustafa BALOĞLU

Yrd.Doç.Dr. Nail YILDIRIM

Esra KARABAĞ KÖSE

Ali UÇAR

Tokat-2012

Bu rapor, T.C. Kalkınma Bakanlığı'nın genel koordinasyonunda Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı tarafından yürütülen 2011 Yılı Doğrudan Faaliyet Desteği Programı çerçevesinde Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından uygulanan TR83/2011/DFD/20 referans numaralı Tokat'taki Mesleki Eğitimin Durumu ve İhtiyaç Analizi Projesi kapsamında hazırlanmıştır. İçerik ile ilgili sorumluluk Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne aittir ve Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın görüşlerini yansıtmaz.

Tüm hakları saklıdır. İlgili yasa hükümlerine göre izin alınmadan çoğaltılamaz.

PROJE SAHİBİ

Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü

PROJE ORTAKLARI

Tokat Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü

Tokat Ticaret ve Sanayi Odası

İŞTİRAKÇİ KURULUŞ

Tokat İŞKUR Müdürlüğü

iii

PROJE EKİBİ

Proje Sahibi	Levent YAZICI (Tokat Milli Eğitim Müdürü)
Proje Koordinatörü	Ali UÇAR (İl Milli Eğitim Müd. AR-GE Birimi)
Saha Koordinatörü	Prof.Dr. Mustafa BALOĞLU (Gaziosmanpaşa Üniversitesi)
Eğitim Uzmanı	Yrd.Doç.Dr. Nail YILDIRIM (Gaziosmanpaşa Üniversitesi)
Eğitim Uzmanı	Esra KARABAĞ KÖSE (İl Milli Eğitim Müd. AR-GE Birimi)
Rehberlik Uzmanı	Psk.Dan. H.Zühtü KÖHNELİ (İl Milli Eğitim Müd. AR-GE Birimi)
Teknik Uzman	Hakan ABBAS (Tokat Bilim Sanat Merkezi)
Uzman	H.İbrahim YÜKSEL (Tokat Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürü)
Uzman	Yusuf Ziya ERDEM (Tokat Ticaret ve Sanayi Odası Genel Sekreteri)
Uzman	Rafet AKSU (Tokat İŞKUR Müdürü)

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	v
İÇİNDEKİLER	1
TABLolar LİSTESİ	4
ŞEKİLLER LİSTESİ	6
KISALTMALAR	8
TEŞEKKÜR	9
PROJE HAKKINDA BİLGİ	10
BÖLÜM-1 GİRİŞ.....	13
1.1.TÜRKİYE'DE MESLEKİ TEKNİK ORTAÖĞRETİMİN YAPISI	14
1.1.1.Yapısal Durum	14
1.2.MESLEKİ TEKNİK ORTAÖĞRETİMİN SORUNLARI	16
1.3.MESLEKİ TEKNİK ORTAÖĞRETİMDE AB ÜLKELERİNDEKİ UYGULAMALAR.....	19
1.3.1.İngiltere'de Mesleki Teknik Ortaöğretim.....	20
1.3.2.Fransa'da Mesleki Teknik Ortaöğretim	21
1.3.3.Almanya'da Mesleki Teknik Ortaöğretim.....	21
BÖLÜM-2 MEVCUT DURUM ANALİZİ	23
2.1. TOKAT'IN SOSYAL YAPISI.....	24
2.2. TOKAT'IN EKONOMİK YAPISI.....	26
2.3. TOKAT'IN İŞGÜCÜ YAPISI	28
2.4. TOKAT'TAKİ EĞİTİME AİT İSTATİSTİKLER.....	29
BÖLÜM-3 ARAŞTIRMA VE BULGULAR	37
3.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	38
3.1.1.Evren ve Örneklem	38
3.1.2.Verİ Toplama Araçları	39
3.1.3.Verİ Toplama Süreci	39
3.1.4.Verilerin Çözümlemesi	40
3.2. ARAŞTIRMANIN BULGULARI.....	41

3.2.1.Tokat İli Ve İlçelerinde Ortaöğrenime Devam Eden Öğrencilerin Demografik Bulguları	41
3.2.2.Tokat İli Ve İlçelerinde Ortaöğrenime Devam Eden Öğrencilerin Mesleki Eğitime Bakış Açıkları	53
3.2.3.Tokat İli Ve İlçelerinde Ortaöğrenime Devam Eden Öğrencilerin Mesleki Eğitim Sürecine İlişkin Düşünceleri	57
3.2.4.Tokat İli Ve İlçelerinde Ortaöğrenime Devam Eden Öğrencilerin Mesleki Eğitim Süreci Sonrasına İlişkin Düşünceleri	66
3.3.ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ AÇISINDAN MESLEKİ EĞİTİM SONUÇLARI	69
3.4.MESLEKİ EĞİTİM KURUMLARIMIZIN SWOT ANALİZLERİ	71
3.4.1.Teknik ve Endüstri Meslek Liseleri SWOT Analizi	71
3.4.2.Kız Meslek Liseleri SWOT Analizi	73
3.4.3.Ticaret Meslek Liseleri SWOT Analizi	79
3.4.4.Sağlık Meslek Liseleri SWOT Analizi	83
3.4.5.Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesi SWOT Analizi	85
3.5.FİRMALARLA GÖRÜŞMELERİNDEN ELDE EDİLEN BULGULAR	88
3.5.1. Gıda Sektörüne Ait Bulgular	90
3.5.2. Hizmet Sektörüne Ait Bulgular	91
3.5.3. İmalat Sektörüne Ait Bulgular	92
3.5.4. Tekstil Sektörüne Ait Bulgular	93
3.5.5. Orman Ürünleri Sektörüne Ait Bulgular	93
3.5.6. Taş ve Toprağa Dayalı Üretim Sektörüne Ait Bulgular	94
3.5.7. Ulaşım Sektörüne Ait Bulgular	95
3.5.8. Tarım ve Hayvancılık Sektörüne Ait Bulgular	95
3.6. İŞKUR'A YAPILAN BAŞVURULARIN İNCELENMESİ	97
BÖLÜM-4 SWOT ANALİZİ	101
4.1. TOKAT'TAKİ MESLEKİ EĞİTİMİN SWOT ANALİZİ	102
4.1.1. Güçlü Yönler	102
4.1.2. Zayıf Yönler	102
4.1.3. Fırsatlar	103
4.1.4. Tehditler	103
BÖLÜM-5 BÖLGESEL ANALİZ	103

5.1.ARTOVA – YEŞİLYURT – SULUSARAY BÖLGESİ.....	104
5.2.TURHAL – ZİLE BÖLGESİ	105
5.3.ERBAA – NIKSAR – REŞADIYE – BAŞÇİFTLİK BÖLGESİ	106
5.4.MERKEZ – PAZAR – ALMUS BÖLGESİ	109
BÖLÜM-6 STRATEJİK YOL HARİTASI	110
6.1. STRATEJİK AMAÇ-1	112
6.2. STRATEJİK AMAÇ-2	113
6.3. STRATEJİK AMAÇ-3	114
6.4. STRATEJİK AMAÇ-4	115
6.5. STRATEJİK AMAÇ-5	116
6.6. STRATEJİK AMAÇ-6	117
6.7. STRATEJİK AMAÇ-7	118
6.8. STRATEJİK AMAÇ-8	119
KAYNAKLAR	121
EK-1: Öğrenci Anketi.....	124
EK-2: Firma Görüşme Formu	128
EK-3: Proje Çalışmalarından Görüntüler.....	129

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1. İlçelere Göre Nüfus Dağılımı (2010).....	24
Tablo 2.2. Tokat İli Göç Yapısı ve Net Göç Hızı (2008-2010).....	25
Tablo 2.3. Sanayi Kuruluşlarının İlçeler İtibarıyla Sektörel Dağılımı (Sanayi Sicil Belgelerine Sahip İşyerleri)	26
Tablo 2.4. 2010-2011 Yılları İhracat ve İthalat Rakamları	27
Tablo 2.5. Tokat'ın Sosyal Güvenlik Kurumuna Ait İstatistiki Veriler	28
Tablo 2.6. Sınıflara Göre Öğrenci Sayıları	29
Tablo 2.7. Kurum Türlerine Göre Öğrenci Sayıları.....	30
Tablo 2.8. İlçelere Göre Öğrenci Sayıları	31
Tablo 2.9. Okul Türlerine Göre Öğrenci Sayıları	32
Tablo 2.10. Okulların İlçelere Göre Dağılımı	33
Tablo 2.11. Alanlara Göre Öğrenci Sayıları	34
Tablo 2.12. Alanların İlçelere Göre Dağılımı	36
Tablo 3.1. Araştırmanın Örnekleme Alınan Öğrenci Sayıları	38
Tablo 3.2. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf	41
Tablo 3.3. Öğrencilerin öğrenim gördüğü okul	42
Tablo 3.4. Öğrencilerin öğrenimlerini sürdürdükleri bölümler.....	43
Tablo 3.5. Öğrencilerin cinsiyetleri	45
Tablo 3.6. Öğrencilerin öğrenim gördüğü okulun bulunduğu yer	46
Tablo 3.7. Öğrencilerin ikametgâh adresine göre yerleşim yeri dağılımı	47
Tablo 3.8. Öğrencilerin öğrenim sürecinde öğrencinin kaldığı yer.....	48
Tablo 3.9. Öğrencilerin babalarının eğitim durumu.....	49
Tablo 3.10. Öğrencilerin annelerinin eğitim durumu.....	50
Tablo 3.11. Öğrencilerin babalarının iş durumu	51
Tablo 3.12. Öğrencilerin annelerinin iş durumu	52
Tablo 3.13. Öğrencinin öğrenim gördüğü bölümü seçme nedenleri	53
Tablo 3.14. Öğrencilerin seçmiş olduğu bölümle ilgili bilgi edinme yerleri	54
Tablo 3.15. Öğrencilerin öğrenim gördüğü alana ilişkin ailede meslek sahibi kişiler.....	55
Tablo 3.16. Öğrenciler okullarını tekrar seçebilselerdi.....	56
Tablo 3.17. Öğrencilerin okula başlamadan önceyle şu an arasında düşünce farkı	57

Tablo 3.18. Almış olduğu eğitimin öğrencinin kişisel özelliklerine uygunluğu .	58
Tablo 3.19. Öğrencilerin aldıkları derslere ilişkin görüşler	59
Tablo 3.20. Alınan derslerin mesleği öğrenmeye yeterli durumu	60
Tablo 3.21. Okulun fiziki şartlarının mesleği öğrenmede yeterliği	61
Tablo 3.22. Okulun fiziki imkanlarının daha yeterli olması görüşü	62
Tablo 3.23. Yapılan staj süresine ilişkin görüşler	63
Tablo 3.24. Öğrencilerin meslek derslerinin sayısına ilişkin görüşleri	64
Tablo 3.25. Meslek dersleri öğretmenlerinin yeterliği	65
Tablo 3.26. Öğrencilerin okulu bitirdikten sonra yapmayı düşündükleri	66
Tablo 3.27. Okul bitince iş hayatına atılacaksa şayet	67
Tablo 3.28. Aldığı eğitimin meslek için yeterli olup olmadığı	68

ŞEKİLLER LİSTESİ

Grafik 2.1. İlçelere Göre Nüfus Dağılımı (2010).....	24
Grafik 2.2.Sınıflara Göre Öğrenci Sayıları	29
Grafik 2.2. Kurum Türlerine Göre Öğrenci Sayıları.....	30
Grafik 2.3. İlçelere Göre Öğrenci Sayıları.....	31
Grafik 2.4. Okul Türlerine Göre Öğrenci Sayıları	32
Grafik 2.5. Alanlara Göre Öğrenci Sayıları	35
Grafik 3.1. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf.....	41
Grafik 3.2. Öğrencilerin öğrenim gördüğü okul	42
Grafik 3.3. Öğrencilerin öğrenimlerini sürdürdükleri bölümler.....	44
Grafik 3.4. Öğrencilerin cinsiyetleri	45
Grafik 3.5. Öğrencilerin öğrenim gördüğü okulun bulunduğu yer	46
Grafik 3.6. Öğrencilerin ikametgâh adresine göre yerleşim yeri dağılımı	47
Grafik 3.7. Öğrencilerin öğrenim sürecinde öğrencinin kaldığı yer	48
Grafik 3.8. Öğrencilerin babalarının eğitim durumu.....	49
Grafik 3.9. Öğrencilerin annelerinin eğitim durumu.....	50
Grafik 3.10. Öğrencilerin babalarının iş durumu	51
Grafik 3.11. Öğrencilerin annelerinin iş durumu	52
Grafik 3.12. Öğrencinin öğrenim gördüğü bölümü seçme nedenleri.....	53
Grafik 3.13. Öğrencilerin seçmiş olduğu bölümle ilgili bilgi edinme yerleri	54
Grafik 3.14. Öğrencilerin öğrenim gördüğü alana ilişkin ailede meslek sahibi kişiler.....	55
Grafik 3.15. Öğrenciler okullarını tekrar seçebilselerdi.....	56
Grafik 3.16. Öğrencilerin okula başlamadan önceyle şu an arasında düşünce farkı	57
Grafik 3.17. Almış olduğu eğitimin öğrencinin kişisel özelliklerine uygunluğu	58
Grafik 3.18. Öğrencilerin aldıkları derslere ilişkin görüşler	59
Grafik 3.19. Alınan derslerin mesleği öğrenmeye yeterlik durumu	60
Grafik 3.20. Okulun fiziki şartlarının mesleği öğrenmede yeterliği	61
Grafik 3.21. Okulun fiziki imkanlarının daha yeterli olması görüşü	62
Grafik 3.22. Yapılan staj süresine ilişkin görüşler	63
Grafik 3.23. Öğrencilerin meslek derslerinin sayısına ilişkin görüşleri	64
Grafik 3.24. Meslek dersleri öğretmenlerinin yeterliği	65

Grafik 3.25. Öğrencilerin okulu bitirdikten sonra yapmayı düşündükleri	66
Grafik 3.26. Okul bitince iş hayatına atılacaksa şayet	67
Grafik 3.27. Aldığı eğitimin meslek için yeterli olup olmadığı	68

KISALTMALAR

TC	: Türkiye Cumhuriyeti
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MEM	: Milli Eğitim Müdürlüğü
İŞKUR	: İş ve İşçi Bulma Kurumu
KOSGEP	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
OKA	: Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
MKY	: Merkezi Kırsal Yerleşme
KA	: Kalkınma Ajansı
DDK	: Devlet Denetleme Kurulu
AB	: Avrupa Birliği
BYKP	: Beş Yıllık Kalkınma Planı
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
TİSK	: Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu
OECD	: İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı
ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
ÇPL	: Çok Programlı Lise

TEŞEKKÜR

Projenin Yürütülmesinde Katkı Sağlayan;

T.C. KALKINMA BAKANLIĞI'NA

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI'NA

TOKAT İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ'NE

TOKAT BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

TOKAT TİCARET VE SANAYİ ODASI'NA

TOKAT İŞKUR MÜDÜRLÜĞÜ'NE

GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ'NE

TOKAT İLİNDEKİ MESLEKİ EĞİTİM KURUMLARI
ÇALIŞANLARINA

ve

TOKAT'TA FAALİYET GÖSTEREN İŞLETME SAHİPLERİNE

Teşekkür ederiz...

PROJE HAKKINDA BİLGİ

Projenin Amacı:

Eğitimin amacı, insanı, hem kendisi, hem de toplumu için değer yaratacak düzeye getirmek olmalıdır. Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarına baktığımızda ise “İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak,” olduğunu görürüz.

10

Tokat'ta heryıl yaklaşık olarak 30,000 öğrencimiz ortaöğretimde eğitim görmektedir. Bu rakamın 20,000 kadarı Mesleki eğitim görmekte ve her yıl yaklaşık olarak 5000 öğrencimiz ise mesleki eğitimden mezun olmaktadır. Mezun etmiş olduğumuz öğrencilerin istihdam durumlarının tespiti ve yeterlilikleri hakkında elimizde herhangi bir veri bulunmamaktadır. Bu ise bize mesleki eğitim konusunda yapılacak olan yatırımlarda doğru tespit imkanını kısıtlamaktadır. Proje sonucunda ortaya çıkacak veriler, Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün mesleki eğitim konusunda sağlam adımlar atmasını, doğru yatırımlar yapmasını hedeflemektedir.

- Mezun etmiş olduğumuz öğrencilerin istihdam durumları araştırılacak ve böylelikle okul/bölgelerimizin yeterlilikleri belirlenmiş olacaktır.
- Tokat Bilim, Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü ile Tokat Ticaret ve Sanayi Odasının verileri kullanılarak Tokat'taki mevcut istihdam alanları belirlenerek ve böylelikle Meslek Liselerindeki Bölümlerde gerekli düzenlemeler yapılacaktır.
- İşkur verileri kullanılarak istihdam alanlarındaki yoğunlaşmalar tespit edilecektir.
- İlin istihdam yapısı araştırılarak, sektörlerin ihtiyaç duyduğu iş gücü tespit edilecek, işsizlikle mücadele çalışmalarının etkinliğini artırmaya yönelik çalışmalara yön verecek ve bu çerçevede Tokat ilinin sürdürülebilir kalkınmasına yardımcı olacaktır.
- İşletmelerin ihtiyacı olan kalifiye eleman nitelikleri belirlenecek ve verilecek olan eğitimlerle personelin işe uyum süreçleri kısaltılacaktır.
- Analiz sonunda Tokat'taki mesleki eğitimin mevcut durumu, istenen durum ile karşılaştırılarak aralarındaki farkları giderecek bir yol haritası oluşumunu sağlayacaktır. Bu yol haritasında, planlanması gereken eğitimler belirtilecektir.
- İlde uygulanacak etkin mesleki eğitim sayesinde ilin ortaöğretimdeki okullaşma oranı artacaktır.

Ayrıca; Yeşilirmak Havza Gelişim Projesinde Stratejik Amaç 2'de yer alan *İnsan Kaynaklarının ve Toplumsal Yapının Geliştirilmesi* amacı doğrultusunda “Öncelik 2.1: Her Düzeydeki Eğitimin, Bölgenin Üretim ve Hizmet İhtiyaçlarına

Göre Örgütlenmesi” hedeflenmiştir. Yine Yeşilirmak Havza Gelişim Projesinde yer alan “Proje 1.3.3.1: MKY’lerde, pilot uygulama deneyimleri doğrultusunda, eğitim tesislerinin KA eşgüdümünde geliştirilmesi” hedeflenmiştir. Bu hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için Tokat'taki Mesleki Eğitimin Durumu Araştırılmalı ve Mesleki Eğitime Yönelik İhtiyaç Analizinin yapılması gerekmektedir.

Projenin Beklenen Sonuçları:

- “Tokat'taki Mesleki Eğitimin Durumu ve İhtiyaç Analizi Projesi” için, Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından proje ekibi oluşturulacaktır.
- Projenin sağlıklı yürütülebilmesi amacı ile proje yürütme ekibi tarafından Araştırma Şirketi belirlenecektir.
- Proje yürütme ekibi tarafından mesleki eğitim kurumlarımıza ait veriler toplanacaktır.
- Proje yürütme ekibi tarafından mesleki eğitim gören öğrencilerimize yönelik anket soruları hazırlanacaktır.
- Proje yürütme ekibi ve proje ortakları (Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Tokat Bilim, Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü, Tokat Ticaret ve Sanayi Odası, Tokat İŞKUR) bir araya gelerek Tokat'ta faaliyet gösteren ve yüksek sayıda istihdam yaratan firmaları belirleyecektir.
- Proje yürütme ekibinin anlaşmış olduğu araştırma firması tarafından Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün resmi internet sitesinde “Mesleki Eğitim Analizi” modülü oluşturulacaktır.
- Proje ile ilgili bilgilendirme ve ayrıca açılacak olan Mesleki Eğitim Analizi Modülünü tanıtmak üzere ilçelerdeki ve merkezdeki mesleki eğitim kurumlarına proje yürütme ekibi tarafından proje ile ilgili bilgilendirme toplantıları yapılacaktır. Toplantılara katılan okul yetkilileri ve rehber öğretmenler kendi okullarında öğrencilere bilgilendirme çalışmasında bulunacaktır. Ayrıca hazırlanan ve OKA'nın katkısını gösteren görünürlük çalışması kapsamında hazırlanan kalemler toplantıya katılanlara dağıtılacaktır.
- Gerekli bilgilendirme çalışmalarından sonra her öğrenci kendi şifresi ile Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün resmi internet sitesinde açılacak olan Eğitim İhtiyaç Analizi Modülüne giriş yaparak anketleri dolduracaktır.
- Proje ekibi ve proje ortakları tarafından tespit edilen Tokat'ta faaliyet gösteren ve yüksek sayıda istihdam yaratan 100 firma ile proje ekibi görüşecektir. Görüşmelerde firmaların istidam ettikleri ve edecekleri persone ait bilgiler toplanacaktır.
- Proje ekibi Tokat İŞKUR'a yapılan başvuruları inceleyecektir.
- Anket sonucunda elde edilen veriler proje yürütme ekibi tarafından değerlendirilecektir.
- Proje sonucunda elde edilen veriler raporlaştırılacak ve kitap haline getirilecektir.
- Tokat'taki Mesleki Eğitimin Durumu ve İhtiyaç Analizi Projesi sonucunda, yapılacak olan mesleki eğitim yatırımlarının ön çalışması yapılmış

olacak ve yatırımların doğruluğu ve etkililiği artacak, ayrıca işletmelerin ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücü miktarı doğru şekilde mesleki eğitim kurumlarımız tarafından karşılanacaktır.

Projenin Ortaya Çıkmasını Sağlayan Temel Gerekece:

Sanayileşme süreci ile toplumun sosyal, ekonomik, eğitsel alt sistemleri arasında yakın ilişkiler mevcuttur. Endüstri, ürettiği mal ve hizmeti uluslar arası piyasalarda satabilmesi ve rekabet edebilmesi için sürekli olarak kendisini yenilmesi gerekir. Endüstri, toplumun dinamik güçlerinden biridir. Eğitimin, özellikle mesleki ve teknik eğitimin, sanayi ile yakın temasta olması, mesleki ve teknik eğitimin kendisini yenilemesine olanak sağlanmalıdır.

Toplumun endüstriyel bir toplum olabilmesi için, toplumu meydana getiren tüm bireylerde bir endüstri kültürünün meydana getirilmesi gerekir. Sanayileşme için, gerekli koşullar meydana getirilmeden, sanayileşme süreci gelişmemektedir. Bu bakımda sanayi ile tüm eğitim kademeleri arasında ilişkilerin kurulması gerekir.

Tokat'ta heryıl yaklaşık olarak 30,000 öğrencimiz ortaöğretimde eğitim görmektedir. Bu rakamın 20,000 kadarı Mesleki eğitim görmekte ve her yıl yaklaşık olarak 5000 öğrencimiz ise mesleki eğitimden mezun olmaktadır. Mezun etmiş olduğumuz öğrencilerin istihdam durumlarının tespiti ve yeterlilikleri hakkında elimizde herhangi bir veri bulunmamaktadır. Bu ise bize mesleki eğitim konusunda yapılacak olan yatırımlarda doğru tespit imkanını kısıtlamaktadır.

Günümüzde uygulanan mesleki eğitim politikası öğrenci mezun etmeye dayalıdır. Sektörlerin ihtiyaç duyduğu eleman sıkıntısı ise açılan kurslarla giderilmektedir. Bu ise çok ciddi bir kaynağın boşa harcandığı anlamına gelmektedir. Bilindiği gibi mesleki eğitim çok kısa sürede verilebilecek bir eğitim değildir. İstihdamı artırmak ve ihtiyacı karşılamak için açılan meslek edindirme kurslarında ise 5 – 6 ayda öğrenci mezun edilmektedir. Bu kurslarda verilen eğitimlerde kazanılması gereken çoğu kazanım kursiyerlere verilmeden mezun edilmektedir.

Mesleki eğitim konusunda doğru adımlar atabilmek ve doğru yatırımlar yapılabilmesi için mutlaka bölgenin ihtiyaç duyduğu mesleki eğitim ihtiyacı analizi çıkarılmalıdır. Tabi bu analiz çıkarılırken bölgede faaliyet gösteren işletmeler, bunların bağlı oldukları birlikler ve kamu kurumları ile eğitim veren kurumlar ortak hareket etmelidir. İşte bu ihtiyaçları giderebilmek ve Tokat'ta mesleki eğitim konusunda doğru adımlar atabilmek için “Tokat'taki Mesleki Eğitimin Durumu ve İhtiyaç Analizi Projesi” hazırlanmıştır.

BÖLÜM - 1

GİRİŞ

1.1.TÜRKİYE'DE MESLEKİ TEKNİK ORTAÖĞRETİMİN YAPISI

1.1.1.Yapısal Durum

Amacı sanayi, ticaret ve hizmetler sektörlerine nitelikli eleman yetiştirmek olan mesleki ve teknik eğitim, Türk eğitim sisteminin en önemli organlarından birisidir. Türkiye'de eğitim sistemi 1973 yılında yürürlüğe giren 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre oluşturulmuştur. Zaman içerisinde bu kanunda bazı değişiklikler yapılmış ancak, sistemin ana hatlarında ciddi bir farklılaşma olmamıştır. 1986 yılında yürürlüğe giren 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu, mesleki ve teknik eğitimi bir sistem bütünlüğü içerisinde yeniden düzenlemiştir. Türkiye'de temel mesleki eğitim; örgün mesleki ve teknik ortaöğretimi, çıraklık eğitimi ve önlisans programlarını (meslek yüksekokulları) kapsamaktadır. Halen uygulanmakta olan sistemde meslek öğrenmenin üç yolu bulunmaktadır. Bunlar (Kocatürk, 2006):

- Örgün Öğretim
- Çıraklık Eğitimi
- Yaygın Eğitimidir

2002 yılında yürürlüğe giren mesleki ve teknik eğitim yönetmeliğine göre Türkiye'de mesleki ve teknik eğitimin temel ilkeleri şöyle sıralanabilir:

- Kurumların işlevlerinin, Türk Milli Eğitimi'nin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda evrensel hukuka, demokrasi ve insan haklarına uygun ve bir bütünlük içinde yerine getirilmesi.
- Kalkınma planları, hükümet programları ve Milli Eğitim Şurası kararlarında yer alan hedefler, ilkeler ve politikalara uygun olarak insan gücü, eğitim ve istihdam ilişkilerinin sağlıklı, dengeli ve dinamik bir yapıya kavuşturulması.
- Gençlere ve yetişkinlere ortak bir genel kültür kazandırmak suretiyle onlarda kişi ve toplum sorunlarını tanıma ve çözüm yollarını üretme; ülkenin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasına katkıda bulunma bilincinin kazandırılması.
- Mesleki teknik eğitim alanında, yerel yönetimler, ilgili oda, kamu ve özel kurum ve kuruluşlar ile gönüllü kuruluş temsilcileri ve sivil toplum örgütlerinin eğitim yönetimi karar süreçlerine katılım ve katkılarının sağlanması, uygulama ve iş birliğinin kurumsallaştırılması.
- Eğitim binalarının fiziki kapasiteleri ile personel, donatım ve diğer olanaklarının en etkin ve verimli biçimde kullanılması amacıyla mesleki teknik eğitim okul ve kurumlarının öncelikle MEB tarafından belirlenecek küçük yerleşim birimlerinden başlanmak üzere merkezler olarak yapılandırılması

- Örgün, çıraklık ve yaygın mesleki teknik eğitim ile her bireye ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda bilgi, beceri, tutum, davranış ve iş alışkanlıklarının kazandırılması.

- İş ve hizmet alanlarında gereksinim duyulan nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi, sürekli eğitimle mesleki bilgi ve becerilerinin güncelleştirilmesi ve uygulanan programlarla girişimcilik bilincinin kazandırılması.

- Öğretim programlarının bütünlüğü ve devamlılığı içinde kurumların bir veya daha fazla meslek yüksekokulu ile ilişkilendirilmiş mesleki ve teknik eğitim bölgelerinin oluşturulması, yükseköğretim kurumları ile her alanda iş birliği yapılması ve ortak çalışmaların yürütülmesi.

- Mesleki eğitim almış olanların, kendi alanlarında istihdamlarının sağlanması,

- İstihdam edilenlerin, uluslararası standartlara ve performanslarına göre geliştirme ve uyum kurslarıyla eğitim düzeylerinin yükseltilmesi.

- Mesleki teknik eğitim sürecinde teknolojinin etkin bir biçimde kullanılarak eğitimin çağdaş, bilimsel ölçütlerde ve yüksek nitelikte sunulması.

- Eğitim, üretim ve hizmette uluslararası standartlara uyulması ve mesleki eğitimde belgelendirmenin özendirilmesi.

- Eğitimin modüler programlarla yapılması, yaşam boyu öğrenim ve sürekli mesleki eğitimin bireylere benimsetilmesi.

- Her ortamda kazanılan yeterliklerin değerlendirilmesi ve belge bütünlüğünün sağlanması.

- Mesleki rehberliğin etkin olarak sürdürülmesi, teknolojik gelişmelerin sürekli olarak izlenmesi.

- Mesleki ve teknik ortaöğretim programları ile bu programların devamı niteliğindeki meslek yüksekokulları arasında program bütünlüğünün sağlanmasıdır.

Türkiye’de de ortaöğretimin amaçlarına bakıldığında, Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 28. maddesinde, “*Öğrencileri, çeşitli program ve okullarla ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yüksek öğretime veya hem mesleğe hem de yüksek öğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır. Bu görevler yerine getirilirken öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleri ile toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanır.*” denilmektedir. 2002 tarihli Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği’ne göre ise mesleki ve teknik ortaöğretim programlarının amaçları şu biçimde özetlenebilir:

- Öğrencilere ortaöğretim düzeyinde ortak bir genel kültür kazandırmak.

- Öğrencileri ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda mesleğe, yükseköğretime veya hayata ya da iş alanlarına hazırlamak.

- Anadolu Mesleki ve Teknik Ortaöğretim programları ile öğrencilerin bilimsel ve teknolojik gelişmeleri izleyebilecek düzeyde bir yabancı dili öğrenmelerini sağlamak.

- BYKP'na bakıldığında da, vizyon başlığı altında, eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılması vurgulanmaktadır.

Bu amaçların ve vizyonun AB eğitim komisyonu kararları ve AB'nin mesleki eğitimle ilgili izlediği temel ilke ve hedeflerle uyumlu olduğu söylenebilir.

1.2.MESLEKİ TEKNİK ORTAÖĞRETİMİN SORUNLARI

16

Mesleki teknik eğitim açısından sorunlara bakıldığında, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının; mezunlarının mesleki yeterliliklerinin sektörün gereksinimlerine uygun olmadığı; etkililik düzeylerinin düşük olduğu; örgütlenme ve sektörel kuruluşlarla işbirliği sorunlarının olduğu söylenebilir (İşler, 2006).

DDK'nın 2008 yılında yayınladığı rapora göre mesleki teknik ortaöğretimin sorunları 8 ana başlık altında incelenmiştir. Bunlar özetle şu şekilde ifade edilmektedir (TİSK, 1997; Kuzu ve Demirli, 2002; İşler, 2006; Yılmaz, 2007; DDK, 2008):

1. İstihdam imkanlarının kısıtlı olması: Mesleki ve teknik öğretim kurumlarının istihdam imkanlarının sınırlı olduğu bölgelerde kurulmuş olması nedeniyle mesleki ve teknik lise öğrencilerinin istihdam imkanları azdır.

2. Mezunların görev ve yetkilerinin belirsiz olması: Mesleki ve teknik eğitimden mezun olan öğrencilerin iş piyasasında görev, yetki ve sorumlulukları belirsizdir. Avrupa Birliği'nde 8 bin meslek tanımlanmış olmasına karşın, Türkiye'de böyle bir ilerleme kaydedilememiştir.

3. Üniversiteye girmenin amaç haline gelmesi: Genel liselerde olduğu gibi toplumun mesleki ve teknik eğitimden beklentileri meslek edinmek değil; üniversiteye girmek haline dönüşmüştür. Eğer, meslek liselerinde öğrenciler, 3-4 yıllık öğretimle hem mesleğe hem yükseköğretime hazırlanabiliyorsa, öğrencilerini aynı sürede sadece yükseköğretime hazırlayan genel liselerin öğrenim süresinin uzun olduğu söylenebilir. Bu durumda, genel lise öğrencilerinin bir meslek öğrenecek kadar zamanları boşa gitmektedir. Ancak, meslek lisesi mezunlarının istihdama ve yükseköğretime geçiş oranlarının düşüklüğü dikkate alındığında, meslek liselerinin öğrencilerini ne mesleğe ne yükseköğretime hazırlayamadığı söylenebilir.

4. Ortaöğretimde hedeflenen öğrenci dağılımının gerçekleştirilememesi: Kalkınma Planlarında yer alan ortaöğretimde mesleki ve teknik eğitime ağırlık verileceği ve %65 mesleki ve teknik eğitim, %35 genel eğitime yönlendirilmesi hedefine son 20 yılda ulaşılamamıştır. Ortaöğretim kademesinde okuyan öğrencilerin %63'ü genel eğitimi, %37'si mesleki ve teknik

eğitimi tercih etmektedir. Okulda alınan eğitimin gerçek yaşamdan farklı ve yetersiz olması: Eğitimi sürdürülen mesleklerin, eğitim programları, eğitimcileri ve ders materyalleri işletmelerde işe girildiğinde karşılaşılan iş gereklerine tam olarak uygun değildir. Ayrıca, ortaöğretimde öğrenim çıktılarında kontrol olmadığından meslek lisesi çıkışlılarda ciddi bir nitelik sorunu vardır.

5. İşverenlerin nitelikli ara eleman gereksinimlerinin karşılanamaması:

Bir yandan mesleki ve teknik okul mezunları, işgücü piyasasının talep ettiği niteliklere tam olarak sahip değilken, diğer yandan da işletmelerde nitelikli ara eleman açığı bulunmaktadır. Bu durum, mezunların işsiz kalmasına ya da başka alanlarda çalışmalarına neden olmaktadır. Türkiye'de işsizlik oranı %10'a yakınken işverenlerin önemli ölçüde nitelikli eleman bulamamaktan yakınmaları mesleki ve teknik eğitimin niteliğine ağırlık verilmesinin gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır.

17

6. Okul-sanayi işbirliğinin zayıf olması: Türkiye'de gençlerin yaklaşık dörtte birinden fazlası işsizdir ve bu oran sürekli artmaktadır. Bu durumun en önemli nedenlerinden birisi okul sanayi işbirliğinin yetersizliği ve sistemin işleyişinde işletmelere tanınan rolün zayıflığıdır. İş dünyasının, halen büyük kısmı lise seviyesinin altında eğitimi olan mevcut işgücü profiliyle dünya ile rekabet edemeyecek olması, mesleki ve teknik eğitime verilen önemin artırılmasını ve iş dünyası ile mesleki eğitim konusunda işbirliğinin artarak devam etmesini gerektirmektedir.

7. Mesleki ve teknik eğitim okullarının altyapısının, hızla gelişen bilim-teknoloji ve üretim sistemlerine göre geri kalması: Mesleki ve teknik okullarda uygulanan ders programları bilim, teknoloji ve üretim yöntemlerindeki hızlı gelişmelerden çok fazla etkilenmektedir. Eğitim için gereken altyapı harcamaları ve öğrenci başına düşen yıllık maliyet genel okullara oranla mesleki ve teknik eğitimde çok yüksektir. Hızlı teknolojik gelişmeyi yakalamada güçlük çekilmektedir. Bazı durumlarda, eğitim için gereken makine ve donanım kullanım ömrünü tamamlamadan, teknolojik ömrünü tamamlamaktadır.

8. Mesleki ve teknik eğitimin maliyetli olması: Mesleki ve teknik lise açmak için yapılması gereken yatırımın öğrenci başına düşen maliyeti, genel liselere oranla yaklaşık iki kat fazladır. 2002-2006 yıllarının ortalaması alındığında genel eğitim veren liselerde öğrenci başına 850 dolar harcama yapılırken mesleki ve teknik eğitim veren liselerde bu miktar 1500 dolara çıkmaktadır.

9. Mezunların başka alanlarda çalışmalarının kaynak israfına neden olması: Mesleki ve teknik ortaöğretimden mezun olanların öğrenim gördüğü alanda çalışma oranı sadece %10-15 arasındadır. Çok daha maliyetli olan mesleki eğitimden mezun olanların, uzmanlıkları dışında bir alana yönelmeleri kaynakların boşa harcanmasına yol açmaktadır.

Bunların yanında İngiltere, ABD, Fransa, Japonya, Almanya gibi ülkelerde dahil olmak üzere birçok ülkede Mesleki Teknik Eğitim verilen okullardaki öğrenci ve personelin, akademik eğitim verilen okullardaki öğrenci ve personelden daha düşük statülü olarak algılanması söz konusudur. Bu durumun da önemli bir sorun oluşturduğu düşünülmektedir. Çünkü söz konusu tutum mesleki teknik eğitimin imajını zedelemekte; bu eğitime düşük kalitedeki öğrencilerin ve öğretmenlerin veya düşük gelir düzeyindeki ailelerin çocuklarının dahil olacağı gibi yaygın bir kanının oluşmasına yol açmaktadır.

18

Öngörülen hedeflere ve yapılan yatırımlara rağmen ülkemizde mesleki ortaöğretim istenen verimi sunamamıştır. VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (BYKP) sunulan veriler, nitelik olarak örgün ve yaygın mesleki-teknik eğitimde dünya standartlarının bir hayli gerisinde olduğumuzu ortaya koymaktadır. Hatta son 5-10 yıllık veriler gerek nicelik ve gerekse nitelik bakımından gelişme kaydetmekten öte duraklamanın daha açık bir ifade ile gerilemenin olduğu söylenebilir (DEP, 2001). Eğitimin bireylere ekonomik geri dönüşünü inceleyen araştırmalar yükseköğretimin getirisinin ortaöğretimin iki katı olduğunu, ortaöğretim ile ilköğretim arasında ise getiri açısından önemli bir fark olmadığını göstermektedir (ERG, 2009). Avrupa ile bütünleşme sürecinde özellikle orta öğretim düzeyinde istihdama hazırlayıcı mesleki ve teknik eğitim programlarının uluslararası standartlara kavuşturulması gerekir (Gedikoğlu, 2005).

Mesleki teknik ortaöğretime yapılan yatırımların, ekonomik getiri ve iş gücü piyasasının taleplerini karşılama noktasında eksik kaldığı görülmektedir. Araştırmalar ortaöğretimin getirisinin ilköğretimden daha yüksek olmadığını, yüksek öğretimin ise daha yüksek bir getiri sağladığını ortaya koymaktadır (ERG, 2009). Bugün dünyadaki ortaöğretimle ilgili son gelişmelere bakıldığında, ortaöğretimin genelde genç insanların düşünme, iletişim yeteneklerine devamlılık kazandıran ve daha da geliştiren ve ömür boyu öğrenme davranışlarını güçlendiren bir eğitim devresi olduğu anlayışı yaygınlık kazanmaktadır. Bu nedenle birçok ülkede ortaöğretim, organizasyon ve yapısından bağımsız bir şekilde, OECD ülkelerindeki genç insanların çoğunluğu için ilköğretimin (düşük seviye ortaöğretimin) devamı haline gelmiş durumdadır. Oysaki daha önceki rolüne bakıldığında yüksek öğrenim ve istihdam öncesi bir terminal aşama olduğu görülmektedir (Sahlberg, 2007).

1.3.MESLEKİ TEKNİK ORTAĞRETİMDE AB ÜLKELERİNDEKİ UYGULAMALAR

AB'ye girme hedefi ülkemizin iç ve dış politikalarının önemli belirleyicilerinden birisidir. Türkiye AB'ye girme hedefini, kalkınmanın ve dünyaya açılmanın bir kapısı olarak da değerlendirmektedir. Bilim birikimsel bir süreç izlediğine göre, çağdaş dünyanın eğitim alanında yakaladığı standartlar bilimsel bir yöntemle incelenmeli ve ülkemizin eğitim sistemi bu çerçevede değerlendirilmelidir. Dönmez'e (2006) göre, AB Eğitim Komisyonu'nun öneri paketlerinde, bir yandan üye ülkelerin geleneklerine önem verilmesinin gerekliliği, diğer yandan, millî eğitim yapıları ile öğretim yöntemlerinin standartlaştırılmasının zorunluluğu vurgulanmıştır. Bazı alanlarda Avrupa düzeyinde iş birliğinin yararlı olacağı fikri, Avrupa'da 1970'lerden bu yana savunula gelmiştir.

Türkiye'ye bakıldığında da kalkınma planları incelenirse, Avrupa'daki genel yaklaşıma benzer şekilde, ülkemizin hedefleri ile uyumlu olarak yeni binyılda, Avrupa Topluluğu ve dünya ile bütünleşme hedefi ön plana çıkmaktadır.

Avrupa Birliği'nin ortaöğretim ve mesleki eğitimle ilgili geçmiş politik argümanlarına bakıldığında, AB Eğitim Komisyonu işsizlikle mücadele tedbirlerini desteklemek üzere 1976 yılında;

- Gençlerin mesleki eğitimlerinin desteklenmesi
- Okuldan meslek yaşamına geçişlerin düzenlenmesi
- Gençlerin istihdam için tedbirlerinin alınması kararlarını almıştır (DPT, 2001).

Sevizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (BYKP) Ortaöğretim Özel İhtisas Komisyonu raporunda (DPT, 2001) belirtildiğine göre, son yıllarda Avrupa Birliği'nde eğitim ve meslek eğitimi konusuna verilen önem gittikçe artmaktadır. AB içinde kişilerin ve mesleklerin serbest dolaşımı, özellikle meslekî eğitim standartlarında uyumlaşmayı gerekli kılmıştır. Avrupa Birliğinin meslekî eğitimle ilgili olarak izlediği temel ilkeler şöyle özetlenebilir:

- Herkes için uygun ve yeterli meslekî eğitim sağlayacak koşulların hazırlanması,
- Tüm sektörlerde ihtiyaç duyulan işgücünün yetiştirilmesi için imkânlar oluşturulması
- Yeni teknolojilere uygun beceriler kazandırılmasının sağlanması
- Bu alanda üye devletlerle işbirliği yapılması.
- Son yıllardaki teknolojik gelişmeler, eğitim kalifikasyonlarının karşılıklı olarak tanınması hususunda ilerleme kaydedilmesini gerektirmiştir. Bu

bağlamda, 1988 yılında AB'nin meslekî eğitim niteliklerinin karşılaştırılabilirliğine ilişkin 85/368/EEC sayılı Konsey Kararı,

- En az üç yıl süreli meslekî eğitim ve öğretim sonucu verilen yüksek öğretim diplomalarının tanınması için genel sisteme ilişkin 89/48/EEC sayılı Konsey Yönergesi kabul edilmiştir. Hem işçileri hem bağımsız çalışanları kapsayan Yönerge, ortaöğretimden sonra üç yıl ve daha fazla eğitim görmüş olan üye devletler vatandaşlarının diğer bir üye devlette işe kabulünün teknik ve moral niteliklere sahip olma şartına bağlı olduğu iş ve mesleklerde çalışmalarını mümkün kılmaktadır.

20

Birçok ülkede uygulanan mesleki teknik ortaöğretim yapıları, bilinçli bir tasarımdan ziyade geçmişten gelen geleneklerin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Gelişmiş ülkeler, sanayilerinin ihtiyaç duyduğu nitelikli ara işgücü ihtiyacını, kendi koşullarına göre oluşturdukları mesleki teknik eğitim yöntemleri ve sistemleri ile karşılamaktadırlar. Dünyada bu amaçla üç farklı sistem uygulanmaktadır. Bunlar;

- İngiltere'nin uyguladığı okul işyeri temeline dayalı eğitim,
- Fransa'nın uyguladığı, sadece okula dayalı eğitim,
- Almanya'nın uyguladığı her iki anlayışı da birlikte benimseyen uygulamalar olarak öne çıkmaktadır (Binici vd, 2003; Özsoy, 2007).

1.3.1.İngiltere'de Mesleki Teknik Ortaöğretim

İngiltere'de zorunlu eğitim sonrasındaki hiçbir eğitim kuruluşunun programında zorunlu dersler yoktur. Öğrenciler ilgi ve istekleri ile okulların veya ileri eğitim kurumlarının aradıkları niteliklere göre çalışacakları dersleri seçme hakkına sahiptirler (Karacaoğlu ve Çabuk, 2002). İngiltere'de okullarda ve kolejlerde kullanılan dış yeterlilikleri düzenleyen yasal danışma birimleri bulunmaktadır. Diplomayı veren kurumlar (denetim makamları tarafından tanınan bağımsız kurumlar) bir dizi ulusal yeterlilik sunmaktadırlar. Zorunlu eğitim sonrasında öğrencilerin niteliklerine göre düzenlemeler yapılmaktadır. Bu yeterliliklere göre genel eğitim sertifikası ya da ulusal mesleki nitelikleri taşıdığına yönelik sertifikalar verilmektedir.

Ülkede uygulanan model için önemli finansman harcanmaktadır. Oysa ciddi bir fizibilite yapıldığında, büyük harcamalar yapılarak meslekî eğitim alanında yetiştirilen insanlar, bazı sektörler için çok da gerekli değildir. Çünkü, bu sektörlerde, istihdam edilecek insanlardan beklenen performans böyle bir eğitime ihtiyaç duymamaktadır. Aslında, son yıllarda ülkede, kısa süreli, pazar sürüm isteklerinden daha çok mesleki beceri temelleri üzerine oturtulmuş, uzun süreli vizyonlar esas amaç olmaktadır (Binici ve Arı, 2004).

1.3.2.Fransa'da Mesleki Teknik Ortaöğretim

Fransa'da meslekî eğitim tam zamanlılık türündeki organizasyonlardan oluşur. Teknik liselerde yüksek okula geçiş hakkı ve meslekî eğitim verilmektedir. Fransız eğitim sisteminde, genel ve teknik eğitim aynı yapı içerisinde değerlendirilmektedir. Dört yıl süreli ortaokul eğitiminin ilk iki yılın bitiminden sonra genel eğitime ya da teknik ve meslekî eğitime devam seçenekleri sunulur. Daha sonraki aşamada ise genel eğitimlerini sürdürerek lise diploması almak ve yüksek öğretime geçmek isteyen gençlerin dışında kalan gruplar ya 2 yıllık meslekî eğitim görerek, temel meslekî eğitim sertifikası (CEP) ya da çıraklık meslek sertifikası (CPA) almakta bundan sonraki aşamada ise 2 yıl süreli bir eğitimden geçerek temel meslekî eğitim brövesi (BEP) ya da 2-3 yıllık bir eğitim sonrasında meslekî yetenek sertifikası (CAP) alma imkânına sahip olmaktadır. İkinci aşamayı geçerek BEP ve CAP belgesi alan öğrenciler ise, 2 yıllık bir ek eğitim sonrasında meslekî bakolaryaya hak kazanmaktadır (Aykaç, 2002).

Fransa'da Eğitim Bakanlığı'nın kurmuş olduğu, eğitim ve endüstri ilişkileri yüksek komitesi sanayi sektörünün eğitim, öğretim sistemine ilişkin öneriler geliştirilmesine çalışır. Profesyonel danışmanlık komitesi (CPC) iş dünyası ile eğitim arasındaki bağı oluşturur. Fransa'da sosyal taraflar, ulusal, sektörel ve firma düzeylerinde meslekî eğitim politikalarının gelişmesi konularının içindedirler. Sosyal taraflar gençlerin eğitimi ve sürekli eğitimi için yardımlar toplayan organizasyonları yönetirler. Sosyal taraflarla görüşülerek sektörlere göre açıklanan beceri ihtiyaçları çalışmaları hükümet tarafından yürütülmekte ve finanse edilmektedir (Aykaç, 2002).

1.3.3.Almanya'da Mesleki Teknik Ortaöğretim

“Dual Sistem” olarak adlandırılan Alman meslekî eğitim sistemi esas olarak teorik eğitim ile uygulamalı eğitim programlarının bütünleştirildiği bir temele oturtulmuştur. Avrupa Topluluğu içinde en gelişmiş meslekî eğitim sistemlerinden birine sahip olan Alman sistemini güçlü kılan unsur, eğitim ile istihdam arasında geliştirilmiş olan sıkı uyumdur. İşletme içi eğitimle, bir meslek okulunda haftada 1-2 gün süreli teorik eğitimin birlikte yürütüldüğü Dual Sistem daha sonra sürdürülecek olan mesleğe yönelik deneyim sağlamak ve bu tür eğitimden geçen gençler açısından istihdam imkânları artmaktadır. Almanya'da genel eğitim, sonuçta meslekî, teknik ya da yüksek öğretim kapsamına giren bir eğitimle tamamlanmaktadır. Alman eğitim sistemi esas olarak uzun ve kısa süreli eğitim sağlayan 2 tür yapıdan oluşmaktadır. Bunlardan kısa süreli olanı, temel ve genel orta öğretim veren ve eyaletlere göre 5-6 yıl arasında değişen Hauptschule ve Realschule ve bunları izleyen 2 yıllık teknik eğitim (Fachoberschule) tam gün süreli meslekî eğitim (Berufsfachschule) ya da uygulamalı meslekî eğitim

(Berufsschule) sağlayan okulları kapsamaktadır. Bu eğitimlerini tamamlayan gençler yüksek teknik okullara ve üniversitelere, 3 yıl süreli Berufsschule'yi tamamlayanlar ise kısa süreli bir yüksek teknik öğretim kurumu olan ve temel meslekî eğitimi bitirenlere süreli meslekî eğitim veren Fachschule'ye devam ederler orta öğretim sonrası dual sisteme devam eden gençlerin oranı toplum içinde %72'dir (Kocatürk, 2006).

BÖLÜM – 2

MEVCUT DURUM ANALİZİ

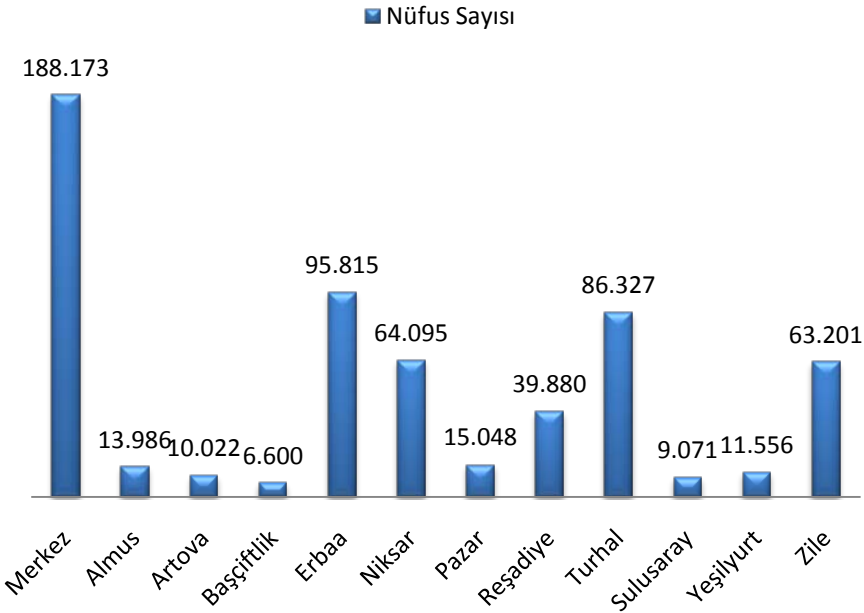
2.1. TOKAT'IN SOSYAL YAPISI

Tablo 2.1. İlçelere Göre Nüfus Dağılımı (2010)

İLÇE	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Merkez	98.219	89.954	188.173
Almus	14.028	13.986	13.986
Artova	5.014	5.008	10.022
Başçiftlik	3.264	3.336	6.600
Erbaa	46.938	48.877	95.815
Niksar	31.579	32.516	64.095
Pazar	7.467	7.581	15.048
Reşadiye	19.921	19.959	39.880
Turhal	42.359	43.968	86.327
Sulusaray	4.485	4.586	9.071
Yeşilyurt	5.734	5.822	11.556
Zile	31.185	32.016	63.201
TOPLAM	310.193	307.609	617.802

Kaynak : TÜİK, 2010

Grafik 2.1. İlçelere Göre Nüfus Dağılımı (2010)

TÜİK'in 2010 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre Tokat'ın nüfusu 617.802 kişidir. İl nüfusunun %30,5'i merkez ilçede, %15,5'i Erbaa ilçesinde, %14'ü ise Turhal ilçesinde yaşamakta iken, Artova, Yeşilyurt, Başçiftlik ve Sulusaray'da bu oran %2'yi geçmemektedir. Nüfus yoğunluğu en yüksek olan ilçe 98 kişi/km2 ile Merkez ilçe iken, nüfus yoğunluğu en düşük olan ilçe ise 28 kişi/km2 ile Artova oluşturmaktadır.

İlçeler bazında nüfusun yapısı incelendiğinde Merkez ilçe ile birlikte, Erbaa, Niksar, Turhal ve Zile'nin nüfusunun diğer ilçelere göre çok yüksek olduğunu göstermektedir. Bu oran ekonomi ile de bağlantı olmakta ve Merkez ile birlikte bu dört ilçesinde ekonomisi birbirine yakın olmaktadır. Bu da gelişmişliğin Merkez ilçe ile sınırlı olmadığını göstermektedir.

Tablo 2.2. Tokat İli Göç Yapısı ve Net Göç Hızı (2008-2010)

		ADNKS Nüfusu	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı (%)
2008- 2009	Türkiye	72.561.312	2.236.981	2.236.981	-	-
	Tokat	624.439	32.655	34.213	-1.558	-2,5
2009- 2010	Türkiye	73.722.988	2.360.079	2.360.079	-	-
	Tokat	617.802	25.430	40.995	-15.565	-24,9

Kaynak : Tokat İli İşgücü Piyasası Analiz Çalışması, 2011

Tokat göç veren bir ilimizdir. Tokat'ın net göç hızı incelendiğinde yıllar itibari ile bu oranın eksi yönde arttığı görülmektedir. Son yıllardaki hızlı göç nedeni ile kırsal nüfus her geçen gün azalmakta ve ciddi bir nüfus gerilemesi görülmektedir.

2.2. TOKAT'IN EKONOMİK YAPISI

Tokat'ın ekonomi yapısında sanayi, tarım, hayvancılık sektörü önemli rol oynamaktadır. Başta gıda sanayi olmak üzere, taş ve toprağa dayalı sanayi, orman ürünleri sanayi ve son yıllarda tekstil dokuma ve konfeksiyon sektörü, Tokat ekonomisinin bel kemiğini oluşturmaktadır. Tuğla ve orman ürünlerini değerlendiren özel sektörler Erbaa İlçemizde faaliyette bulunarak, komşu iller ve Doğu Anadolu pazarına hakim konumdadır.

İlimizi diğer illerden ayıran başka bir özellik de ilimizin, ilçeleriyle birlikte büyümekte olmasıdır. Özellikle Erbaa, Turhal, Zile ve Niksar ilçelerimiz yurt geneli 910 ilçe arasında ilk 300 ilçe arasına girmektedir.

Turizm sektöründe de Tokat'ta son yıllarda sürekli gelişmeler görülmektedir. Pazar ilçesinde otoriteler tarafından dünyanın 8. Harikası olarak nitelendirilen Pazar Balıca Mağarası, hizmete açıldığı günden beri her gün kabileler halinde yerli ve yabancı ziyaretçilerin akınına uğramaktadır. Sulusaray ve Reşadiye sıcak su kaplıcaları ile termal turizm, Reşadiye, Almus ve Niksar İlçelerinde yayla turizmi yaygınlaşarak gün geçtikçe daha da önem kazanmaktadır (tokatto.org.tr).

Tablo 2.3. Sanayi Kuruluşlarının İlçeler İtibarıyla Sektörel Dağılımı (Sanayi Sicil Belgelerine Sahip İşyerleri)

SEKTÖR	ALMUS	ARTOVA	ERBAA	NIKSAR	PAZAR	REŞADİYE	S_SARAY	TOKAT	TURHAL	ZILE	TOPLAM
Diğer İmalat Sanayi	1			3		2		4	2	1	13
Gıda, İçki ve Tütün Sanayi	2	2	10	11	5	5	1	22	9	14	81
Kimya Petrol Ürün. Lastik ve Plas. San.			1	3		1		6	1	3	15
Metal Eşya, Makin. ve Oto. End. San.		1	2	2				19	5	8	37
Orman Ürün. ve Mobilya San.			5	11				11	1	6	34
Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi		2	25	4		3		18	14	8	74
Tekstil, Deri ve Ayak. Sanayi			16	3	1	2		10	5	2	39
TOPLAM	3	5	59	37	6	13	1	90	37	42	293

Kaynak: Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü Brifing

Tablo 2.4. 2010-2011 Yılları İhracat ve İthalat Rakamları

YIL	İHRACAT		İTHALAT	
	FİRMA SAYISI	TUTARI -\$	FİRMA SAYISI	TUTARI -\$
2010	30	23.770.000	35	18.304.000
2011	23	40.446.101	41	18.459.000

Not:2011 verileri Ocak-Kasım aylarını kapsamaktadır.

Kaynak: <http://www.ekonomi.gov.tr/index.cfm?sayfa=7173D4A4-D8D3-8566-452001910DD1747A>

27

Ancak, ilimizde ihracata dayalı üretim yapan Tekstil ve Konfeksiyon İşletmeleri, Çimento fabrikası, Dimes Gıda Sanayi ve Maden İşletmeleri v.b kuruluşlarımızı şirket ve pazarlama merkezleri ilimiz olmadığından ilimizden yapılan ihracat düşük seviyede görülmektedir.

2.3. TOKAT'IN İŞGÜCÜ YAPISI

Tablo 2.5. Tokat'ın Sosyal Güvenlik Kurumuna Ait İstatistiki Veriler

Genel Veriler	
İl nüfusu	617.802
İş yeri sayısı	6.674
Toplam Sosyal Güvenlik Kapsamı (Aktif+Pasif+Yeşilkart)	596.945
Toplam Sosyal Güvenlik Kapsamı (Yeşil Kartlılar Hariç)	503.853
Sosyal Güvenlik Kapsamının (Yeşil Kart Hariç) Toplam il Nüfusuna Oranı	%81,56
Sosyal Güvenlik Kapsamı Dışında Kalan Nüfus	20.857

Sosyal Güvenlik Kapsamında Aktif Çalışan Kişi Sayısı	
Emekli Sandığı (4/c)	22.749
Bağ-Kur (4/b)	31.255
SSK (4/a)	48.868
Toplam	102.872
Sosyal Güvenlik Kapsamındaki Aktif Çalışanların Toplam il Nüfusuna Oranı	%16,65

Sosyal Güvenlik Kapsamında Aylık Alan Kişi Sayısı	
Emekli Sandığı (4/c)	14.826
Bağ-Kur (4/b)	27.010
SSK (4/a)	38.758
Toplam	80.594
Sosyal Güvenlik Kapsamındaki Emeklilerin Toplam il Nüfusuna Oranı	%13,05

Sosyal Güvenlik Kapsamında Bakmakla Yükümlü Tutulanların (Yararlanıcıların) Sayısı	
Emekli Sandığı (4/c)	59.686
Bağ-Kur (4/b)	114.022
SSK (4/a)	146.678
Toplam	320.387

Sosyal Güvenlik Kapsamındaki bakımakla yükümlü tutulanların oranı	%51,86
2022 sayılı yasadan yararlananların sayısı	21.251
2022 sayılı yasadan yararlananların oranı	%3,44

Kaynak: www.sgk.gov.tr

2.4. TOKAT'TAKİ EĞİTİME AİT İSTATİSTİKLER

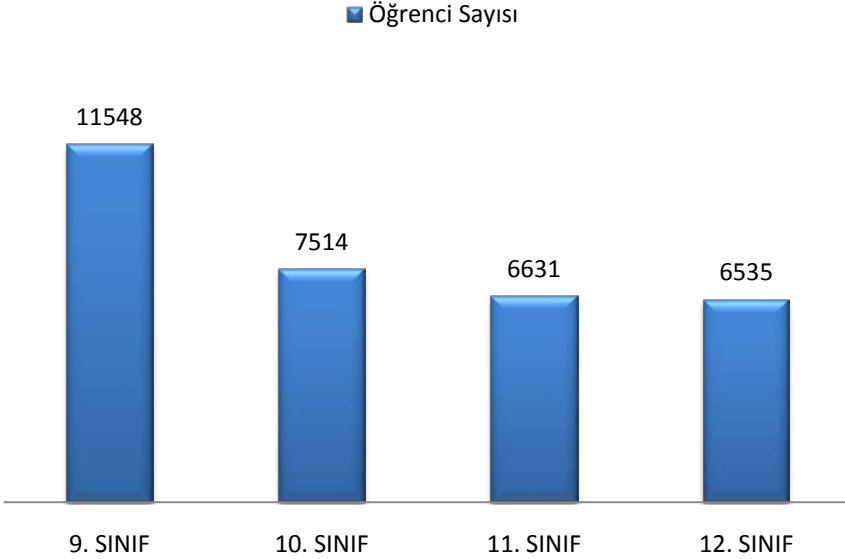
Tokat'taki Mesleki Eğitim Durumu ve İhtiyaç Analizi Projesi kapsamında Tokat'taki ortaöğretime ait istatistiki sonuçlar çıkarılmış olup, sonuçlara göre;

Tablo 2.6. Sınıflara Göre Öğrenci Sayıları

	ERKEK	KIZ	TOPLAM
9. SINIF	6596	4952	11548
10. SINIF	3781	3733	7514
11. SINIF	3340	3291	6631
12. SINIF	3394	3141	6535
TOPLAM	17111	15117	32228

Kaynak: 2011 MEB İstatistikleri

Grafik 2.2.Sınıflara Göre Öğrenci Sayıları

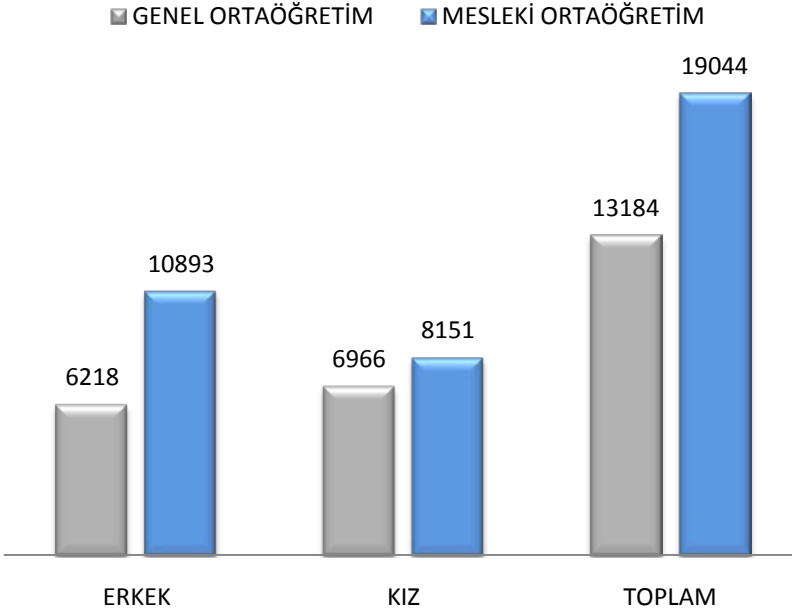
Tokat'ta ortaöğretime devam eden öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfların dağılımı tablo 'de verilmektedir. Sınıflardaki öğrenci sayıları incelendiğinde en fazla öğrenci sayısının 9. sınıflarda olduğu görülmüştür. 9. sınıf ile 12. sınıf arasındaki farka baktığımızda ise yaklaşık olarak 2 katlık bir oran olduğu görülmüştür. Bunun nedenlerine baktığımızda ise 9. sınıfta öğrencilerin bir bölümünün sınıf tekrarı etmesi ve arasınıflarda öğrencilerin bir bölümünün öğrenimi terk etmesi olduğu görülmüştür.

Tablo 2.7. Kurum Türlerine Göre Öğrenci Sayıları

	ERKEK	KIZ	TOPLAM
GENEL ORTAÖĞRETİM	6218	6966	13184
MESLEKİ ORTAÖĞRETİM	10893	8151	19044
TOPLAM	17111	15117	32228

Kaynak: 2011 MEB İstatistikleri

30

Grafik 2.2. Kurum Türlerine Göre Öğrenci Sayıları

Öğrencilerin %41 genel ortaöğretimde %59'unun ise mesleki ortaöğretimde öğrenim gördüğü görülmüştür.

(Değişecek Tokat Mem istatistikten alınması gerekir)

Tablo 2.8. İlçelere Göre Öğrenci Sayıları

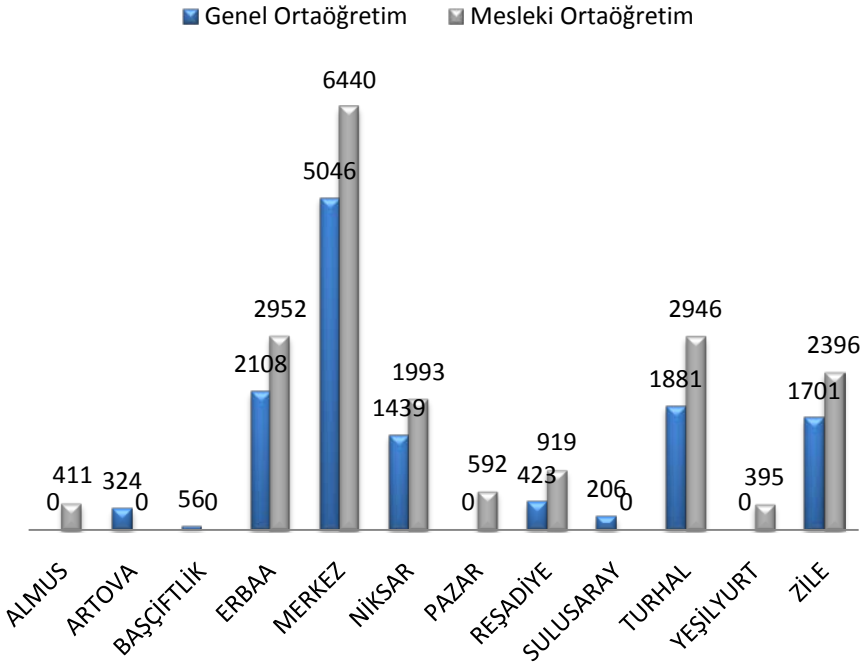
İLÇE	GENEL ORTAÖĞRETİM		MESLEKİ ORTAÖĞRETİM		TOPLAM
	ERKEK	KIZ	ERKEK	KIZ	
ALMUS	-	-	224	187	411
ARTOVA	191	133	-	-	324
BAŞÇİFTLİK	25	31	-	-	56
ERBAA	999	1109	1666	1286	5060
MERKEZ	2389	2657	3681	2759	11486
NİKSAR	670	769	1109	884	3432
PAZAR	-	-	307	285	592
REŞADİYE	202	221	585	334	1342
SULUSARAY	117	89	-	-	206
TURHAL	846	1035	1604	1342	4827
YEŞİLYURT	-	-	236	159	395
ZİLE	779	922	1481	915	4097
TOPLAM	6218	6966	10893	8151	32228

*ÇPL olarak bulunan okullarımızın öğrencileri mesleki eğitim grubunda yer almıştır.

Kaynak: 2011 MEB İstatistikleri

31

Grafik 2.3. İlçelere Göre Öğrenci Sayıları

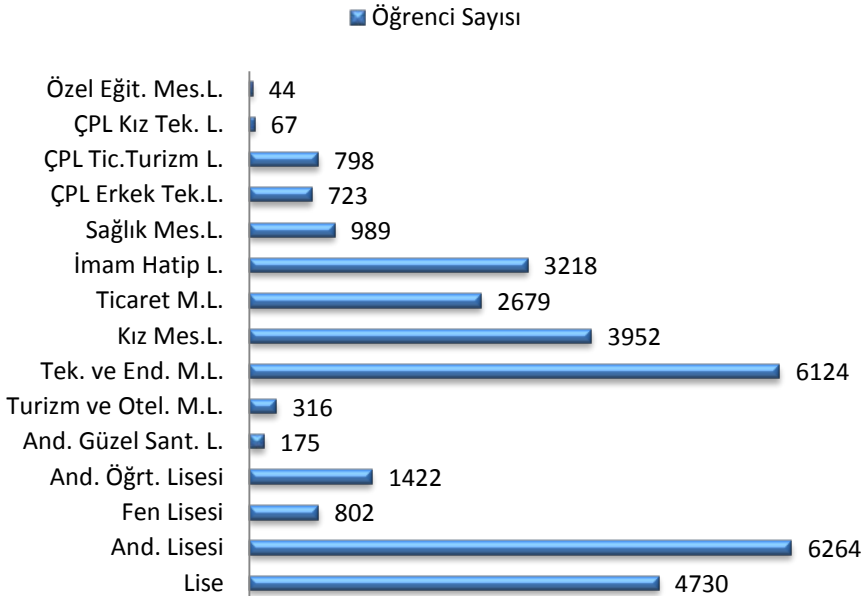

Tablo 2.9. Okul Türlerine Göre Öğrenci Sayıları

	OKUL SAYISI	ERKEK	KIZ	TOPLAM
Lise	11	2383	2336	4730
And. Lisesi	14	2762	3488	6264
Fen Lisesi	3	384	415	802
And. Öğrt. Lisesi	6	689	727	1422
And. Güzel Sant. L.	1	52	122	175
Turizm ve Otel. M.L.	1	263	52	316
Tek. ve End. M.L.	7	5824	293	6124
Kız Mes.L.	7	0	3945	3952
Ticaret M.L.	6	1637	1036	2679
İmam Hatip L.	6	1857	1355	3218
Sağlık Mes.L.	5	335	649	989
ÇPL Erkek Tek.L.	4	417	302	723
ÇPL Tic.Turizm L.	2	428	368	798
ÇPL Kız Tek. L.	1	41	25	67
Özel Eğit. Mes.L.	1	39	4	44
TOPLAM	75	17111	15117	32303

Kaynak: 2011 MEB İstatistikleri

Grafik 2.4. Okul Türlerine Göre Öğrenci Sayıları

Tablo 2.10. Okulların İlçelere Göre Dağılımı

	MERKEZ	ALMUS	PAZAR	ARTOVA	SULUSARAY	YEŞİLYURT	BAŞÇIFTLİK	NIKSAR	TURHAL	ZİLE	ERBAA	REŞADİYE	TOPLAM
Lise	2			1	1		1	1	1	1	2	1	11
And. Lisesi	4							2	3	2	2	1	14
Fen Lisesi	1									1	1		3
And. Öğrt. Lisesi	1							1	1	1	1	1	6
And. Güzel San. L.	1												1
Turizm ve Otel. M.L.	1												1
Tek. ve End. M.L.	2							1	1	1	1	1	7
Kız Mes.L.	2							1	1	1	1	1	7
Ticaret M.L.	1							1	1	1	1	1	6
İmam Hatip L.	1							1	1	1	1	1	6
Sağlık Mes.L.	1							1	1	1	1		5
ÇPL Erkek Tek.L.		1	1								1	1	4
ÇPL Tic.Turizm L.			1			1							2
ÇPL Kız Tek. L.												1	1
Özel Eğit. Mes.L.									1				1
TOPLAM	17	1	2	1	1	1	1	9	11	10	12	9	75

Kaynak: 2011 MEB İstatistikleri

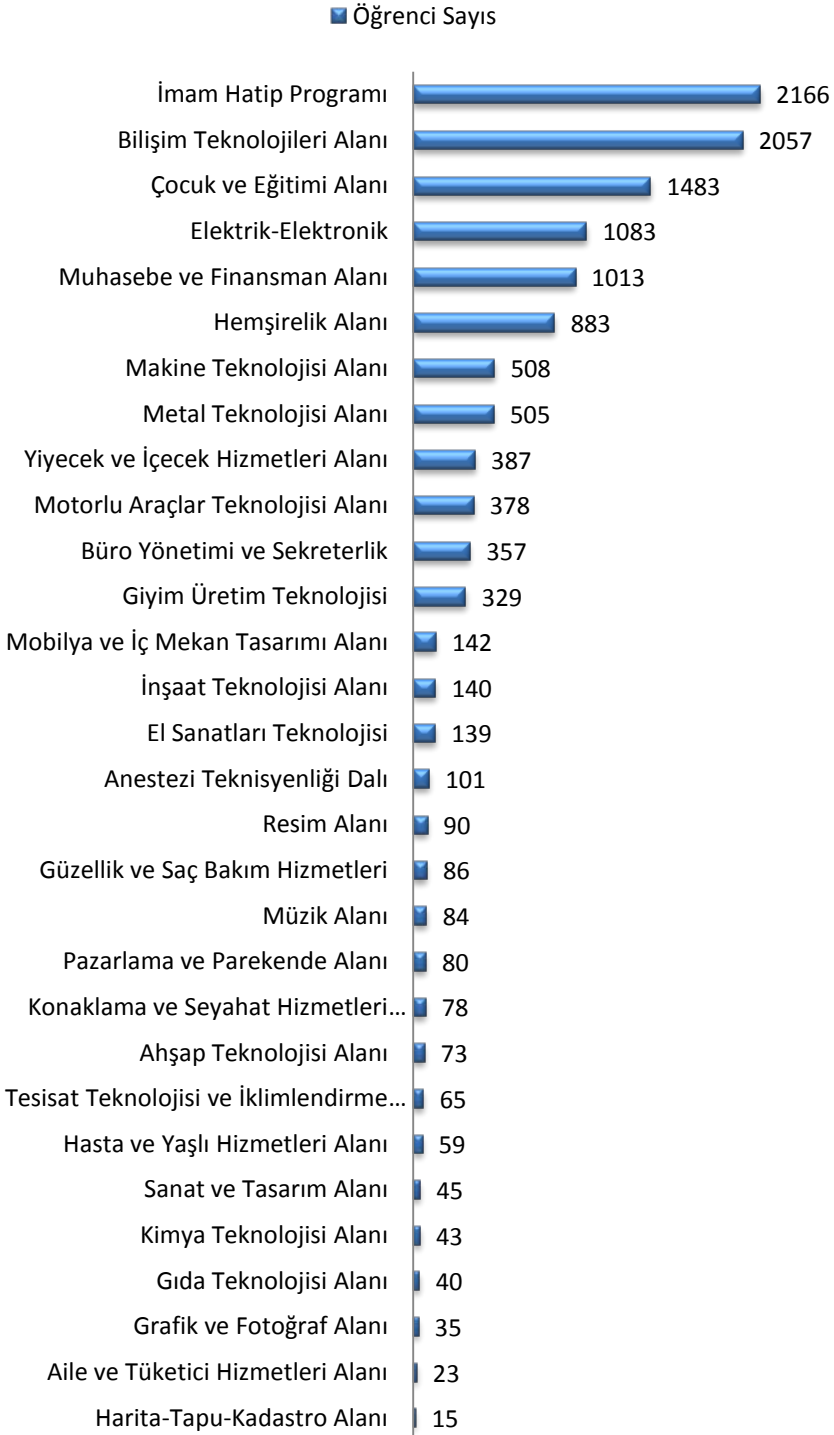
Tablo 2.11. Alanlara Göre Öğrenci Sayıları

ALAN	ERKEK	KIZ	TOPLAM
Ahşap Teknolojisi Alanı	73	0	73
Aile ve Tüketici Hizmetleri Alanı	0	23	23
Anestezi Teknisyenliği Dalı	44	57	101
Bilişim Teknolojileri Alanı	1221	836	2057
Büro Yönetimi ve Sekreterlik	192	165	357
Çocuk ve Eğitimi Alanı	23	1460	1483
Elektrik-Elektronik	1080	3	1083
El Sanatları Teknolojisi	0	139	139
Gıda Teknolojisi Alanı	0	40	40
Giyim Üretim Teknolojisi	0	329	329
Grafik ve Fotoğraf Alanı	0	35	35
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	0	86	86
Harita-Tapu-Kadastro Alanı	13	2	15
Hasta ve Yaşlı Hizmetleri Alanı	0	59	59
Hemşirelik Alanı	291	592	883
İmam Hatip Programı	1192	974	2166
İnşaat Teknolojisi Alanı	140	0	140
Kimya Teknolojisi Alanı	43	0	43
Konaklama ve Seyahat Hizmetleri Alanı	54	24	78
Makine Teknolojisi Alanı	508	0	508
Metal Teknolojisi Alanı	505	0	505
Mobilya ve İç Mekan Tasarımı Alanı	142	0	142
Motorlu Araçlar Teknolojisi Alanı	378	0	378
Muhasebe ve Finansman Alanı	567	446	1013
Müzik Alanı	30	54	84
Pazarlama ve Perekende Alanı	58	22	80
Resim Alanı	22	68	90
Sanat ve Tasarım Alanı	0	45	45
Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme Alanı	65	0	65
Yiyecek ve İçecek Hizmetleri Alanı	209	178	387
9. sınıf ortak alan	3814	2161	5975
TOPLAM	10664	7798	18462

*ÇPL içerisinde düz bölümlerimiz olduğu için buradaki sayı düşüktür.

Kaynak: 2011 MEB İstatistikleri

Grafik 2.5. Alanlara Göre Öğrenci Sayıları

Tablo 2.12. Alanların İlçelere Göre Dağılımı

	MERKEZ	ALMUS	ERBAA	NIKSAR	PAZAR	REŞADİYE	TURHAL	YEŞİLYURT	ZİLE	TOPLAM
Ahşap Teknolojisi Alanı	1			1			1		1	4
Aile ve Tüketici Hizmetleri Alanı							1			1
Anestezi Teknisyenliği Dalı	1									1
Bilişim Teknolojileri Alanı	4	1	3	2	1	3	4		3	21
Büro Yönetimi ve Sekreterlik	1		1	1					1	4
Çocuk ve Eğitimi Alanı	2	1	1	1	2	2	1	1	1	12
Elektrik-Elektronik	1	1	1	1	1	1	1		1	8
El Sanatları Teknolojisi	1		1				1			3
Gıda Teknolojisi Alanı	1									1
Giyim Üretim Teknolojisi	1		1	1			1		1	5
Grafik ve Fotoğraf Alanı	1									1
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	2									2
Harita-Tapu-Kadastro Alanı	1									1
Hasta ve Yaşlı Hizmetleri Alanı							1			1
Hemşirelik Alanı	1		1	1			1		1	5
İmam Hatip Programı	1		1	1		1	1		1	6
İnşaat Teknolojisi Alanı			1							1
Kimya Teknolojisi Alanı							1			1
Konaklama ve Seyahat Hiz. Alanı	1									1
Makine Teknolojisi Alanı	1			1		1	1		1	5
Metal Teknolojisi Alanı	1		1	1		2	1		1	7
Mobilya ve İç Mekan Tas. Alanı	1			1			1		1	4
Motorlu Araçlar Teknolojisi Alanı	1					1	1		1	4
Muhasebe ve Finansman Alanı	1		1	1	1	1	2	1	1	9
Müzik Alanı	1									1
Pazarlama ve Perekende Alanı				1					1	2
Resim Alanı	1									1
Sanat ve Tasarım Alanı							1			1
Tesisat Tek. ve İklim. Alanı							1			1
Yiyecek ve İçecek Hiz. Alanı	2						1			3
TOPLAM	29	3	13	14	5	12	23	2	16	117

Kaynak: 2011 MEB İstatistikleri

BÖLÜM – 3

ARAŞTIRMA VE BULGULAR

3.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren, örneklem, veri toplama araçları, veri toplama süreci, verilerin çözümlenmesi ile bilgiler verilmektedir.

Tokat ili merkez ve ilçelerinde mesleki eğitimin durumunu inceleyerek ihtiyaç analizinin yapılmasını amaçlayan araştırma nitel ve nicel metodların birlikte işe koşulduğu karma desenli betimsel bir çalışmadır.

38

3.1.1.Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, Tokat ili merkez ve ilçelerinde mesleki eğitime devam eden öğrenciler ve Tokat'ta bulunan 100 işletme yöneticileridir. Araştırmanın örneklemini oluşturan mesleki eğitime devam eden öğrencilere ait veri Tablo 3, 1'de gösterilmektedir.

Tablo 3.1. Araştırmanın Örneklemine Alınan Öğrenci Sayıları

	Mesleki Öğretime Devam Eden Öğrenci Sayıları	Örneklem Kapsamında Görüşleri Alınan Öğrenci Sayıları n	Örneklem Kapsamında Görüşleri Alınan Öğrenci Sayıları %
Erkek	10893	5550	51
Kız	8151	5234	64
Toplam	19044	10784	57

Tablo 3.1.'de görüldüğü üzere Tokat ili merkez ve ilçelerinde mesleki eğitime devam eden 10893 erkek öğrenciden 5550 (% 51), 8151 kız öğrenciden 5234 (% 64), toplamda 19044 öğrenciden 10784 (% 57) öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Ayrıca araştırma kapsamında 100 işletme yöneticisiyle de görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiştir.

3.1.2. Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında aşağıdaki veriler toplanmıştır.

- Öğrencilerin mesleki eğitim sürecine ilişkin görüşleri
- Tokat ili merkez ve ilçelerinde yer alan meslek liselerinin durum analizleri
- Tokat ili merkez ve ilçelerinde bulunan işveren ve firma sahipleriyle yapılan görüşmeler

Öğrencilerin mesleki eğitim sürecine ilişkin görüşlerini almak üzere bir anket hazırlanmıştır. Anket dört bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde öğrencilere ait demografik bilgileri içeren sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde öğrencilerin mesleki eğitime genel bir bakışını içeren sorulara yer verilmiştir. Üçüncü bölümde öğrencilerin mesleki eğitim sürecine ilişkin görüşlerini içeren sorulara yer verilmiştir. Dördüncü bölümde öğrencilerin mesleki eğitim sonrasında ilişkin görüşlerini içeren sorulara yer verilmiştir. Hazırlanan anket, alanında uzman akademisyenlere de incelenilerek görüş alınmıştır.

Tokat ili merkez ve ilçelerinde bulunan işveren ve firma sahipleriyle yapılan görüşmeler için görüşme formu hazırlanmıştır (Ek) Görüşme formu, işyeri hakkında genel bilgi, çalışanlar, sorunlar, önerilerden oluşan 9 maddelik hazırlanmıştır. Görüşme formu, alanında uzman akademisyenlere ve işletme sahiplerine de incelenilerek görüş alınmıştır

3.1.3. Veri Toplama Süreci

Tokat ili merkez ve ilçelerinde mesleki eğitime devam eden öğrencilerin görüşleri hazırlanan anket, Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü aracılığı ile meslek liselerine yaptırılmıştır. Bunun için önce meslek lisesi yöneticilerine bilgi verilmiştir. Bilgi verilen müdürler okullarda öğrencilere bilgi vererek anketin doldurulmasına rehberlik etmişlerdir. Anket internet ortamında her okula ve öğrenciye bir şifre verilerek doldurulmuştur.

Tokat ili merkez ve ilçelerinde yer alan meslek liselerinin durum analizlerini incelemek üzere meslek liseleri müdürleriyle görüşülmüş ve kendilerinden okullarının stratejik planlarındaki durum analizleri (SWOT) alınmış ve incelenmiştir.

İşveren ve firma sahipleriyle hazırlanan görüşme formunda yer verilen sorular sorularak görüşmeler yapılmıştır. Görüşme yapılmadan önce işveren

yöneticilerinden randevu alınmış ve gönüllü olanlarla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler işveren yöneticilerinin işyerlerinde yapılmıştır.

3.1.4.Verilerin Çözümlemesi

40 Araştırma kapsamında anketlerden elde edilen veriler, SPSS 15.0 paket programı yardımı ile bilgisayar ortamına aktarılmıştır. SPSS programına kaydedilen veriler, öğrencilerin verdikleri cevaplar doğrultusunda ortalama, frekans, grafikleri çıkarılarak analiz edilmiştir.

İşveren sahipleriyle gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi yapılarak incelenmiştir. Veriler kendi içinde betimlenmiştir. Analiz sürecinde öncelikle, görüşme kayıtları deşifre edilip, çözümlenmeler yapılmıştır.

3.2. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

3.2.1.Tokat İli Ve İlçelerinde Ortaöğrenime Devam Eden Öğrencilerin Demografik Bulguları

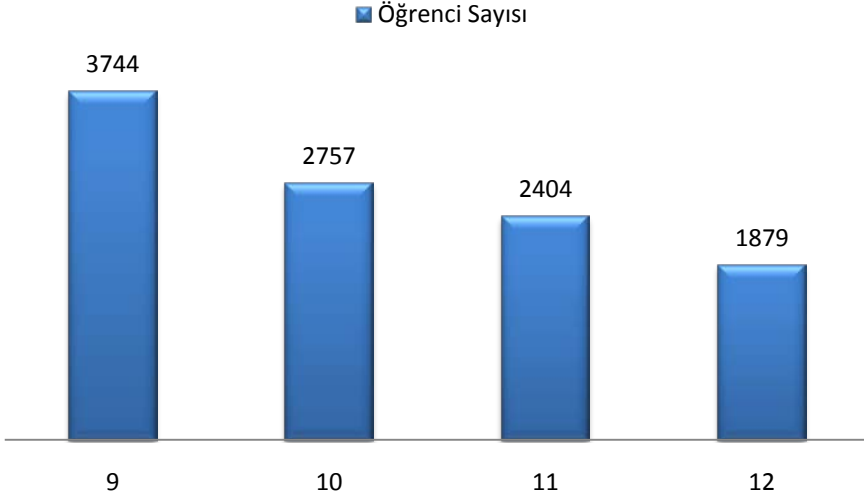
3.2.1.1.Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Sınıf

Tablo 3.2. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf

Sınıf	f	%
9. SINIF	3744	34,7
10. SINIF	2757	25,6
11. SINIF	2404	22,3
12. SINIF	1879	17,4
Toplam	10784	100

41

Grafik 3.1. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf

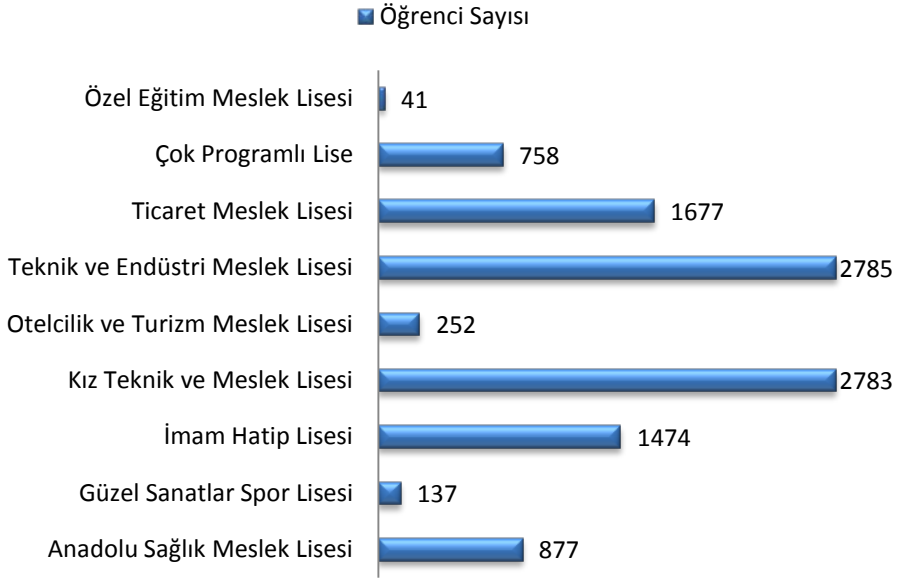
Ankete katılan öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıfların dağılımı tablo 1’de ve Grafik 1’de verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 34,7 si 9 sınıf, % 25,6 si 10. sınıf, %22,3 si 11. sınıf, % si 17,4 12. sınıftır.

3.2.1.2. Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Okul

Tablo 3.3. Öğrencilerin öğrenim gördüğü okul

Okullar	f	%
Anadolu Sağlık Meslek Lisesi	877	8,1
Güzel Sanatlar Spor Lisesi	137	1,3
İmam Hatip Lisesi	1474	13,7
Kız Teknik ve Meslek Lisesi	2783	25,8
Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	252	2,3
Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	2785	25,8
Ticaret Meslek Lisesi	1677	15,6
Çok Programlı Lise	758	7,0
Özel Eğitim Meslek Lisesi	41	0,4
Toplam	10784	100

Grafik 3.2. Öğrencilerin öğrenim gördüğü okul

Ankete katılan öğrencilerin okul dağılımı tablo 2’de ve Grafik 2’de verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 25,8’i Endüstri Meslek Lisesi ve yine % 25,8’i de Kız Meslek Lisesi, % 15,6’sı Ticaret Meslek Lisesi, % 13,7’si İmam Hatip Lisesi, % 8,1’i de Sağlık Meslek Lisesinde olmak üzere toplamda % 89’u yukarıda adları geçen liselerde ağırlıklı olarak öğrenim gördükleri görülmektedir.

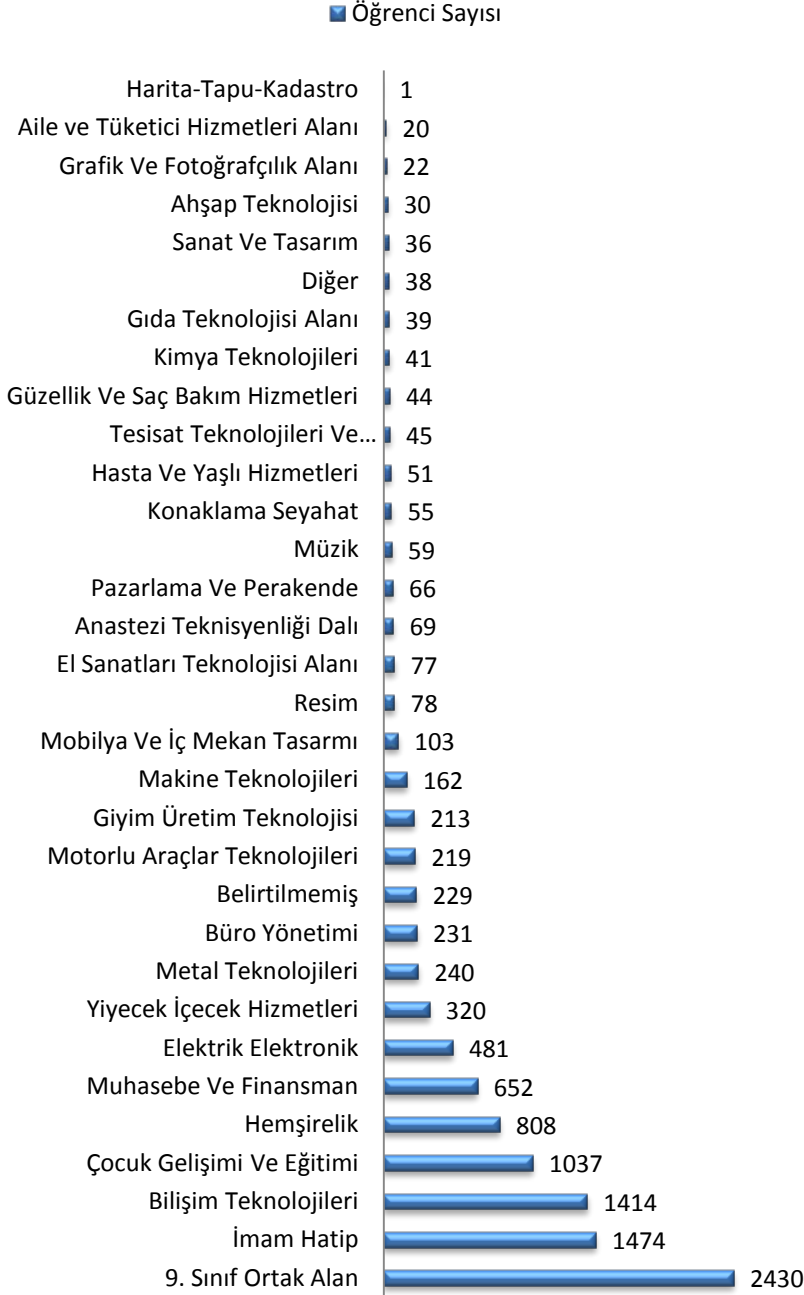
3.2.1.3. Öğrencilerin Öğrenimlerini Sürdürdükleri Bölümler

Tablo 3.4. Öğrencilerin öğrenimlerini sürdürdükleri bölümler

S.N.	Bölüm	f	%
1	9. Sınıf Ortak Alan	2430	22,5
2	İmam Hatip	1474	13,7
3	Belirtilmemiş	229	2,1
4	Ahşap Teknolojisi	30	0,3
5	Aile ve Tüketici Hizmetleri Alanı	20	0,2
6	Anestezi Teknisyenliği Dalı	69	0,6
7	Bilişim Teknolojileri	1414	13,1
8	Büro Yönetimi	231	2,1
9	Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi	1037	9,6
10	El Sanatları Teknolojisi Alanı	77	0,7
11	Elektrik Elektronik	481	4,5
12	Gıda Teknolojisi Alanı	39	0,4
13	Giyim Üretim Teknolojisi	213	2,0
14	Grafik Ve Fotoğrafçılık Alanı	22	0,2
15	Güzellik Ve Saç Bakım Hizmetleri	44	0,4
16	Harita-Tapu-Kadastro	1	0,0
17	Hasta Ve Yaşlı Hizmetleri	51	0,5
18	Hemşirelik	808	7,5
19	Kimya Teknolojileri	41	0,4
20	Konaklama Seyahat	55	0,5
21	Makine Teknolojileri	162	1,5
22	Metal Teknolojileri	240	2,2
23	Mobilya Ve İç Mekan Tasarımı	103	1,0
24	Motorlu Araçlar Teknolojileri	219	2,0
25	Muhasebe Ve Finansman	652	6,0
26	Pazarlama Ve Perakende	66	0,6
27	Tesisat Teknolojileri Ve İklimlendirme	45	0,4
28	Yiyecek İçecek Hizmetleri	320	3,0
29	Müzik	59	0,5
30	Resim	78	0,7
31	Sanat Ve Tasarım	36	0,3
32	Diğer	38	0,4
	Toplam	10784	100

Ankete katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm dağılımları tablo 3'de verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrenciler toplamda 32 farklı bölümde öğrenimlerini sürdürmektedirler. Bölümler incelendiğinde en fazla ortak programlar olduğu, bunu bilişim teknolojileri alanı, çocuk gelişimi ve eğitimi, elektrik elektronik, hemşirelik, muhasebe ve finansman, yiyecek içecek hizmetleri ve imam hatip ağırlıklı olarak takip ettiği görülmektedir.

Grafik 3.3. Öğrencilerin öğrenimlerini sürdürdükleri bölümler

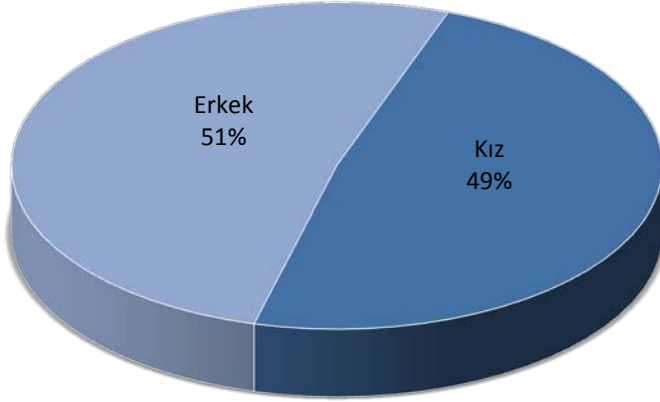
3.2.1.4. Öğrencilerin Cinsiyetleri

Tablo 3.5. Öğrencilerin cinsiyetleri

Öğrencilerin cinsiyetleri	f	%
Kız	5234	48,5
Erkek	5550	51,5
Toplam	10784	100,0

45

Grafik 3.4. Öğrencilerin cinsiyetleri

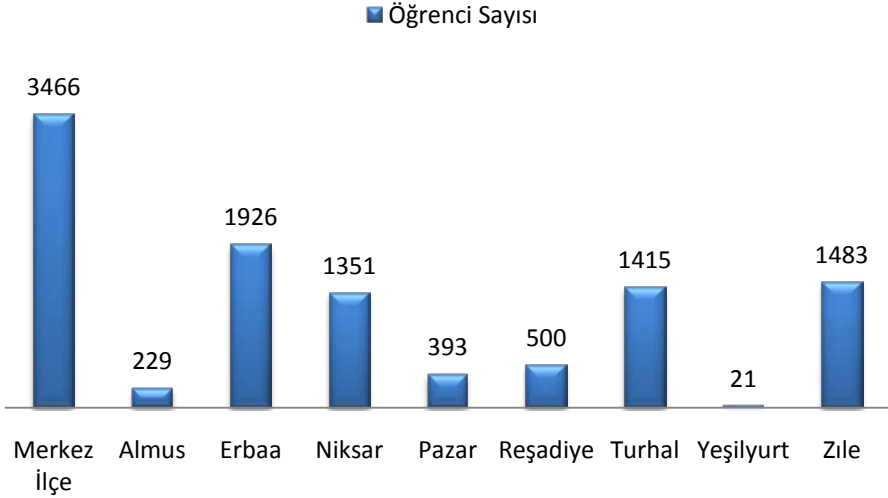
Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımı tablo 4'de ve Grafik 4'de verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 48,5'i kız, % 51,5'i de erkektir.

3.2.1.5. Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Okulun Bulunduğu Yer

Tablo 3.6. Öğrencilerin öğrenim gördüğü okulun bulunduğu yer

Okulun Yeri	f	%
Merkez İlçe	3466	32,1
Almus	229	2,1
Erbaa	1926	17,9
Niksar	1351	12,5
Pazar	393	3,6
Reşadiye	500	4,6
Turhal	1415	13,1
Yeşilyurt	21	0,2
Zile	1483	13,8
Toplam	10784	100,0

Grafik 3.5. Öğrencilerin öğrenim gördüğü okulun bulunduğu yer

Ankete katılan öğrencilerin öğrenim gördüğü okulun bulunduğu yerin dağılımı tablo 5'de ve Grafik 5'de verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 32,1'i merkez ilçede, % 17,9'u Erbaa ilçesinde, % 13,8'i Zile ilçesinde, % 13,1'i Turhal ilçesinde, % 12,5'i de Niksar ilçesinde ağırlıklı olarak öğrenim görmektedir. Kalan öğrenciler de sırasıyla Reşadiye, Almus, Pazar, Yeşilyurt ilçelerinde öğrenim görmektedirler. Öğrencilerin ilçelere göre dağılımı nüfus oranıyla paralellik göstermektedir.

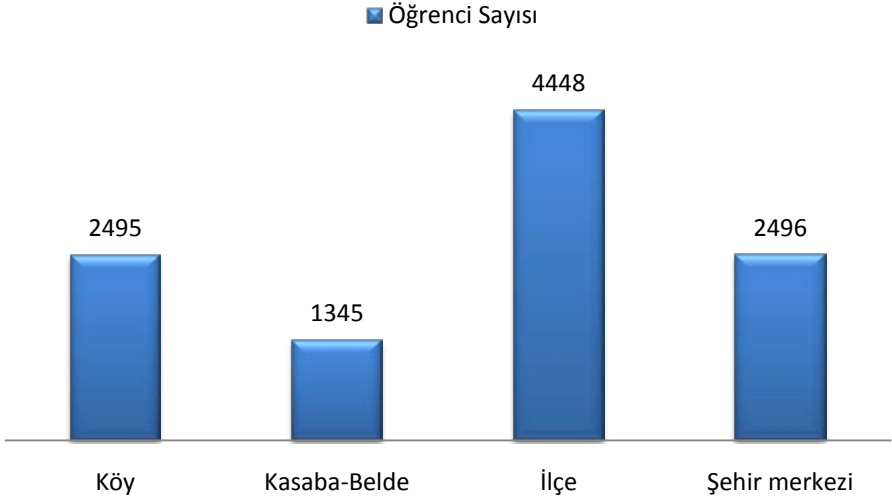
3.2.1.6. Öğrencilerin İkametgâh Adresine Göre Yerleşim Yeri Dağılımı

Tablo 3.7. Öğrencilerin ikametgâh adresine göre yerleşim yeri dağılımı

İkamet adresi	f	%
Köy	2495	23,1
Kasaba-Belde	1345	12,5
İlçe	4448	41,2
Şehir merkezi	2496	23,1
Toplam	10784	100,0

47

Grafik 3.6. Öğrencilerin ikametgâh adresine göre yerleşim yeri dağılımı

Ankete katılan öğrencilerin ikametgâh adresine göre yerleşim yeri dağılımı dağılımı tablo 6'da ve Grafik 6'da verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin yaklaşık % 36'sı köy kasaba, belde ikamet etmektedir. % 41,2'si ilçe merkezlerinde, % 23,1'i de merkez ilçede ikamet etmektedir. Bu verilere göre merkez ilçede öğrenim gören öğrencilerin yaklaşık % 77'si meslek lisesinde öğrenim görmedikleri görülmektedir. Nüfus yoğunlukları dikkate alındığında öğrencilerin % 36'sının köy, kasaba, belde yerleşim yerinden gelmesi meslek liselerinin daha çok kırsal yerlerden gelen öğrenciler olduğu söylenebilir.

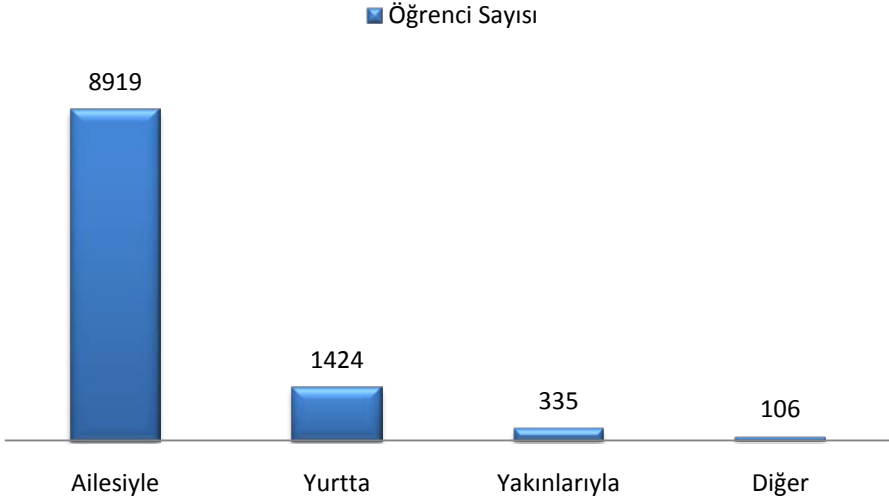
3.2.1.7. Öğrencilerin öğrenim sürecinde Öğrencinin Kaldığı Yer

Tablo 3.8. Öğrencilerin öğrenim sürecinde öğrencinin kaldığı yer

İkametgah	f	%
Ailesiyle	8919	82,7
Yurtta	1424	13,2
Yakınlarıyla	335	3,1
Diğer	106	1,0
Toplam	10784	100,0

48

Grafik 3.7. Öğrencilerin öğrenim sürecinde öğrencinin kaldığı yer

Ankete katılan öğrencilerin öğrenim sürecinde kaldıkları yerlerin dağılımı dağılımı tablo 7'de ve Grafik 7'da verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 82,7'sinin ailesiyle birlikte kaldığı, % 13,2'sinin yurttta kaldıkları, % 3,1'i de akrabalarının yakınlarında kaldıkları görülmektedir.

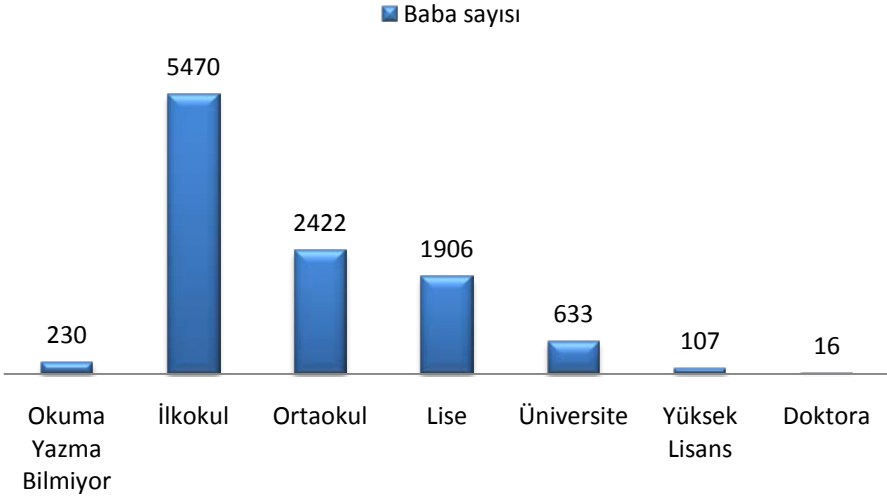
3.2.1.8. Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumu

Tablo 3.9. Öğrencilerin babalarının eğitim durumu

Babanın eğitim durumu	f	%
Okuma Yazma Bilmiyor	230	2,1
İlkokul	5470	50,7
Ortaokul	2422	22,5
Lise	1906	17,7
Üniversite	633	5,9
Yüksek Lisans	107	1,0
Doktora	16	0,1
Toplam	10784	100

49

Grafik 3.8. Öğrencilerin babalarının eğitim durumu

Ankete katılan öğrencilerin babalarının eğitim durumu dağılımı Tablo 8’de ve Grafik 8’de verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin babalarından % 2,1’i okuma yazma bilmedikleri, % 50,7’si ilkokul mezunu, % 22,5’i ortaokul mezunu, % 17,7’si lise mezunu, % 5,9’u üniversite mezunu, % 1,1’i de lisanüstü eğitim mezunu oldukları görülmektedir. Genel olarak bakıldığında meslek lisesine devam eden öğrencilerin babalarının dörtte üçünün en fazla ortaokul mezunu olduğu, büyük çoğunluğunun ilkokul mezunu olduğu görülmektedir.

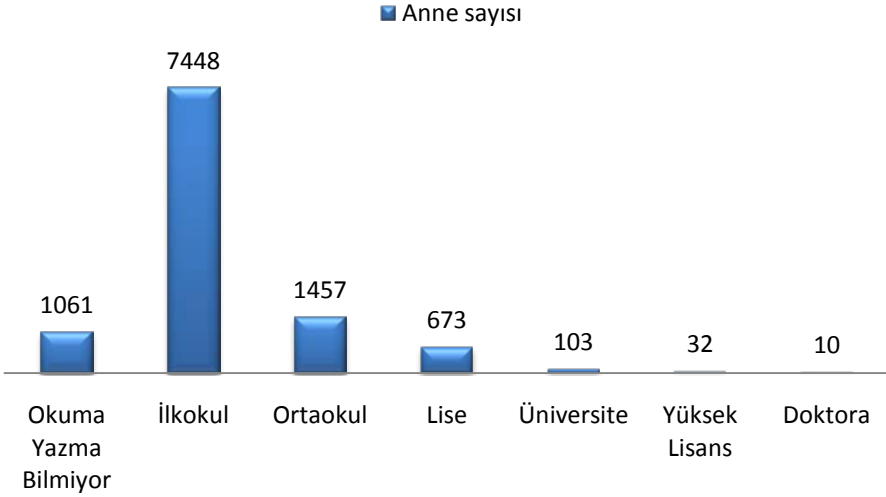
3.2.1.9. Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumu

Tablo 3.10. Öğrencilerin annelerinin eğitim durumu

Anne eğitim durumu	f	%
Okuma Yazma Bilmiyor	1061	9,8
İlkokul	7448	69,1
Ortaokul	1457	13,5
Lise	673	6,2
Üniversite	103	1,0
Yüksek Lisans	32	0,3
Doktora	10	0,1
Toplam	10784	100

50

Grafik 3.9. Öğrencilerin annelerinin eğitim durumu

Ankete katılan öğrencilerin annelerinin eğitim durumu dağılımı Tablo 9'da ve Grafik 9'da verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin annelerinin % 9,8'i okuma yazma bilmedikleri, % 69,1'si ilkököl mezunu, % 13,5'i ortaokul mezunu, % 6,2'si lise mezunu, % 1,4'ü de üniversite ve yüksek lisans mezunu oldukları görülmektedir. Genel olarak bakıldığında meslek lisesine devam eden öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri oldukça düşük olduğu görülmektedir. Yaklaşık % 10'unun okuma yazma bilmedikleri dikkat çekici görülmektedir.

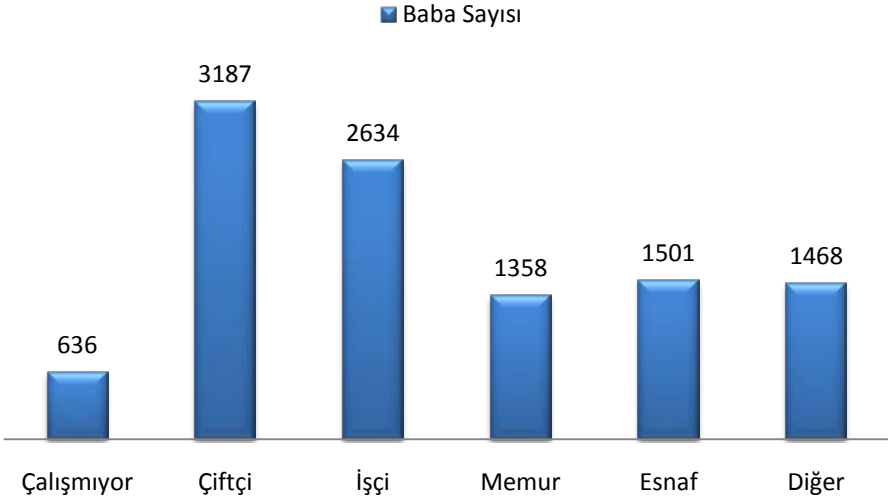
3.2.1.10. Öğrencilerin Babalarının İş Durumu

Tablo 3.11. Öğrencilerin babalarının iş durumu

Babanın İş Durumu	f	%
Çalışmıyor	636	5,9
Çiftçi	3187	29,6
İşçi	2634	24,4
Memur	1358	12,6
Esnaf	1501	13,9
Diğer	1468	13,6
Toplam	10784	100,0

51

Grafik 3.10. Öğrencilerin babalarının iş durumu

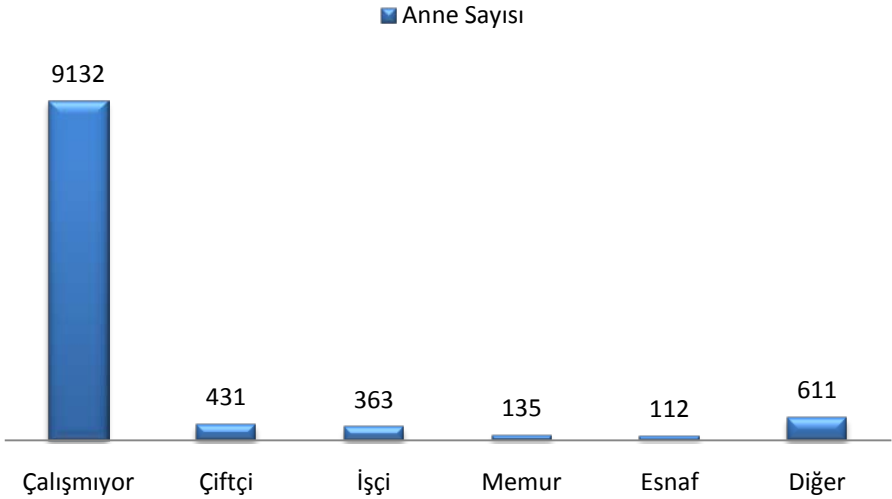
Ankete katılan öğrencilerin babalarının iş, meslek, çalışma durumu dağılımı Tablo 10'da ve Grafik 10'da verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin babalarının % 5,9'u çalışmamakta, % 29,6'sı çiftçi, % 24,4'ü işçi, % 12,6 memur, % 13,9 esnaf, % 13,6 diğer oldukları görülmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde meslek lisesine devam eden öğrencilerinin babalarının düşük statülü işlerde çalıştıkları görülmektedir.

3.2.1.11. Öğrencilerin Annelerinin İş Durumu

Tablo 3.12. Öğrencilerin annelerinin iş durumu

Annenin İş Durumu	f	%
Çalışmıyor (ev hanımı)	9132	84,7
Çiftçi	431	4,0
İşçi	363	3,4
Memur	135	1,3
Esnaf	112	1,0
Diğer	611	5,7
Toplam	10784	100,0

Grafik 3.11. Öğrencilerin annelerinin iş durumu

Ankete katılan öğrencilerin annelerinin iş, meslek, çalışma durumu dağılımı Tablo 11’de ve Grafik 11’de verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin annelerinin % 84,7’si çalışmamakta yani ev hanımı olarak çalışmaktadırlar. Annelerin % 4’ü çiftçilikle uğraşırken çalışma hayatında olanların oranı yalnızca % 11,3 olduğu görülmektedir.

3.2.2.Tokat İli Ve İlçelerinde Ortaöğrenime Devam Eden Öğrencilerin Mesleki Eğitime Bakış Açıları

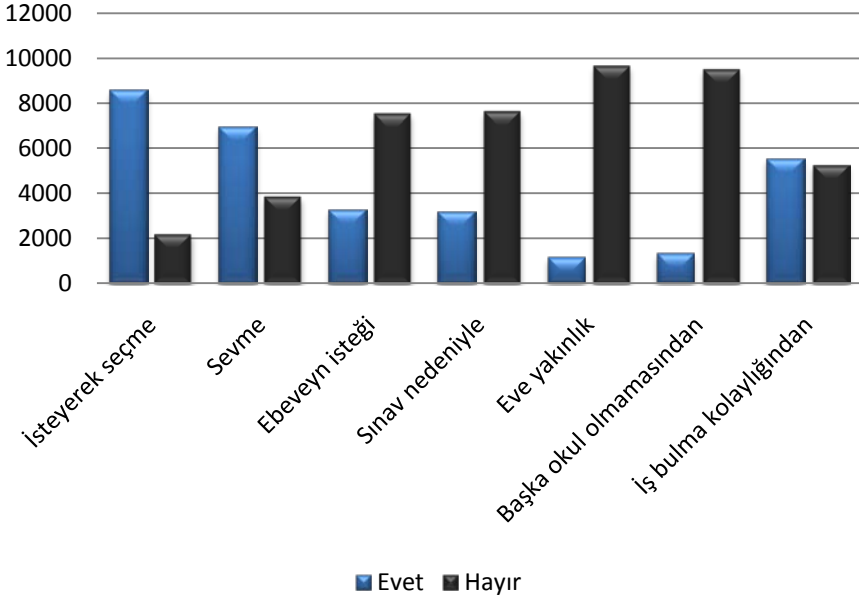
3.2.2.1.Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Bölümü Seçme Nedenleri

Tablo 3.13. Öğrencinin öğrenim gördüğü bölümü seçme nedenleri

	Evet	Hayır	Toplam
İsteyerek seçme	8569	2215	10784
Sevme	6932	3852	10784
Ebeveyn isteği	3254	7530	10784
Sınav nedeniyle	3159	7625	10784
Eve yakınlık	1143	9641	10784
Başka okul olmamasından	1297	9487	10784
İş bulma kolaylığından	5531	5253	10784

53

Grafik 3.12. Öğrencinin öğrenim gördüğü bölümü seçme nedenleri

Öğrencilerin seçmiş oldukları bölümleri seçme nedenleri, amaçları incelendiğinde (Tablo, .. Grafik, ..) görülmektedir ki: Öğrencilerin 79,5'i öğrenim gördüğü bölümü isteyerek seçtikleri görülmektedir. Öğrencilerin % 64,3'ü bölümlerini sevdiklerini ifade ederlerken % 35,7'si bölümlerini sevmediklerini ifade etmektedirler. Öğrencilerin ailelerinin %30'u çocuklarının bu alanda öğrenim görmelerini isterlerken, % 70'i istemedikleri görülmektedir.

Benzer şekilde öğrencilerin % 30'u bölümlerini tercih etmede sınava bağlamakta, bölümlerini tercih etmede eve yakınlığın %10 etkisinin olduğunu, % 12'sinin başka okul olmadığından tercih ettikleri, % 51, 3'ü de kolay iş bulabileceği umuduyla tercih ettikleri görülmektedir. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin bölüm seçiminde bölümü sevmelerinden daha çok iş bulma kaygılarının yattığı görülmektedir.

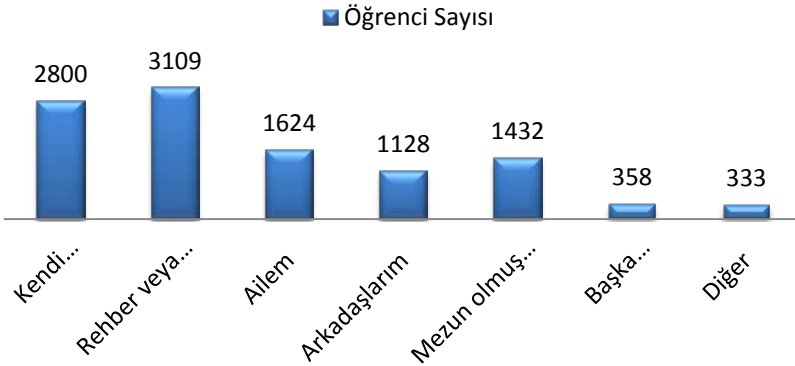
3.2.2.2. Öğrencilerin Seçmiş Olduğu Bölümle İlgili Bilgi Edinme Yerleri

54

Tablo 3.14. Öğrencilerin seçmiş olduğu bölümle ilgili bilgi edinme yerleri

Bölüme İlişkin Bilgi Edinme	f	%
Kendi araştırmalarım	2800	26,0
Rehber veya sınıf öğretmenim	3109	28,8
Ailem	1624	15,1
Arkadaşlarım	1128	10,5
Mezun olmuş kişiler	1432	13,3
Başka meslekte çalışanlar	358	3,3
Diğer	333	3,1
Toplam	10784	100

Grafik 3.13. Öğrencilerin seçmiş olduğu bölümle ilgili bilgi edinme yerleri

Ankete katılan öğrencilerin seçmiş oldukları bölüme ilişkin bilgi edindikleri yerlerin dağılımı Tablo 14'de ve Grafik 19'da verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 28,8'i bölümü tercih etmede rehber veya sınıf öğretmenlerinin etkili olduğu, % 26'sının kendi araştırmaları sonucu tercih ettiği, % 15,2 ailenin etkisi, % 13, 3 mezun olmuş kişiler, % 10,5'de arkadaşlarının etkisi olduğu görülmektedir. Genel olarak bakıldığında öğrencilerin bölüm seçiminde öğretmenlerin, kendi araştırmalarının ve ailelerinin etkili olduğu söylenebilir.

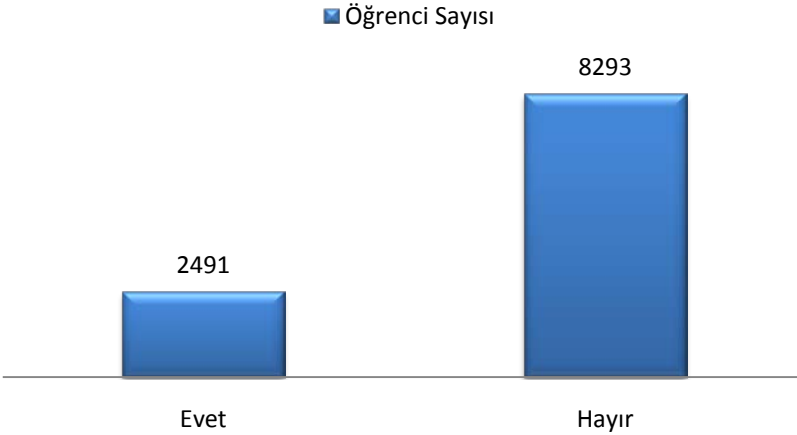
3.2.2.3. Öğrencileri Öğrenim Gördüğü Alana İlişkin Ailede Meslek Sahibi Kişiler

Tablo 3.15. Öğrencilerin öğrenim gördüğü alana ilişkin ailede meslek sahibi kişiler

Ailede meslektaş	f	%
Evet	2491	23,1
Hayır	8293	76,9
Toplam	10784	100,0

55

Grafik 3.14. Öğrencilerin öğrenim gördüğü alana ilişkin ailede meslek sahibi kişiler

Ankete katılan öğrencilerin öğrenim gördüğü alana ilişkin ailede meslek sahibi kişilerin dağılımı Tablo 15'de ve Grafik 20'de verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 23,1'inde aynı meslekten bireyler bulunurken % 76,9'unda aynı meslekten bireyler bulunmamaktadır.

3.2.2.4. Öğrenciler Okullarını Tekrar Seçebilselerdi

Tablo 3.16. Öğrenciler okullarını tekrar seçebilselerdi

Okulunu tekrar seçebilseniz	f	%
Sınavla kazanılan bir okul	5109	47,4
Teknik ve Meslek Lisesi (Şu anki eğitim gördüğüm bölüm)	3556	33,0
Teknik ve Meslek Lisesi (Farklı bir bölüm)	1316	12,2
Okula gitmek istemezdim	149	1,4
Diğer	654	6,1
Toplam	10784	100,0

Grafik 3.15. Öğrenciler okullarını tekrar seçebilselerdi

Ankete katılan öğrencilerin okullarını tekrar seçebilselerdi sorusuna verdikleri yanıtlar incelendiğinde dağılım Tablo 16'da ve Grafik 21'de verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 47,4'ü sınavla kazanılan bir okulu tercih ederlerken, % 33'ü Teknik ve Meslek Lisesi (Şu anki eğitim gördüğüm bölüm), % 12,2'si Teknik ve Meslek Lisesi (Farklı bir bölüm)ni seçebileceklerini ifade etmektedirler. Buna göre öğrencilerin % 33 lük bir bölümünün kendi alanlarında olmaktan memnun oldukları söylenebilir.

3.2.3.Tokat İli Ve İlçelerinde Ortaöğrenime Devam Eden Öğrencilerin Mesleki Eğitim Sürecine İlişkin Düşünceleri

3.2.3.1.Öğrencilerin Okula Başlamadan Önceyle Şu an Arasında Düşünce Farkı

Tablo 3.17. Öğrencilerin okula başlamadan önceyle şu an arasında düşünce farkı

Okula İlişkin Beklentiler	f	%
Beklentilerimin üzerinde bir durumla karşılaştım	2969	27,5
Beklentilerim ile şu anki durum örtüşüyor	5152	47,8
Beklentilerimin altında bir durumla karşılaştım	2663	24,7
Toplam	10784	100

57

Grafik 3.16. Öğrencilerin okula başlamadan önceyle şu an arasında düşünce farkı

Ankete katılan öğrencilerin okula başlamadan önceyle şu an arasında düşünce farkına ilişkin yanıtlar incelendiğinde dağılım Tablo 17'de ve Grafik 22'de verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 27,5'inin beklentilerinin üzerinde bir durumla karşılaştığını, % 47,8'inin beklentilerinin ile şu anki durum örtüşüğünü, % 24,7'sinin beklentilerinin altında bir durumla karşılaştığını ifade etmektedirler. Öğrencilerin yaklaşık üçte birine göre okulun beklentileri karşıladığını üçte ikisine göre ise beklentilerin altında kaldığını ifade etmektedirler. Bu bulgu okullarını tercih etmede görüşlerle paralellik göstermektedir.

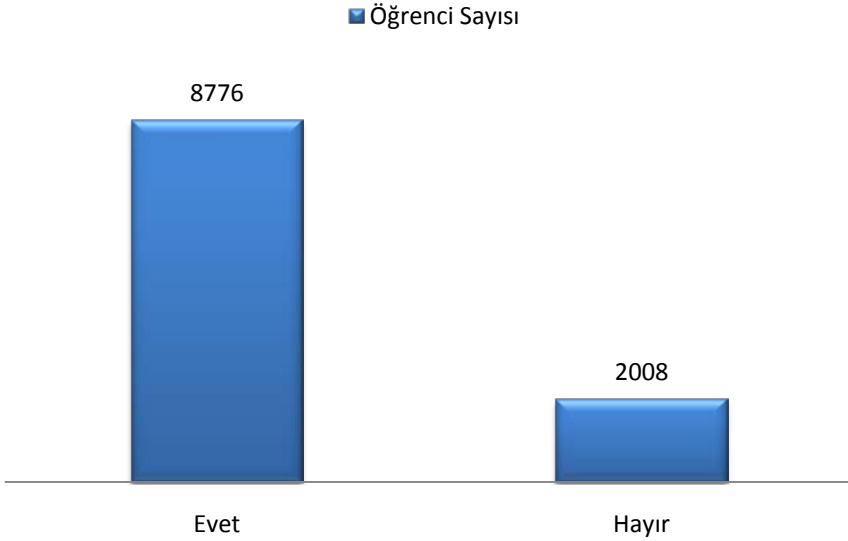
3.2.3.2. Almış Olduğu Eğitimin Öğrencinin Kişisel Özelliklerine Uygunluğu

Tablo 3.18. Almış olduğu eğitimin öğrencinin kişisel özelliklerine uygunluğu

Okulun öğrencinin kişisel özelliğine uygunluğu	f	%
evet	8776	81,4
hayır	2008	18,6
Toplam	10784	100,0

58

Grafik 3.17. Almış olduğu eğitimin öğrencinin kişisel özelliklerine uygunluğu

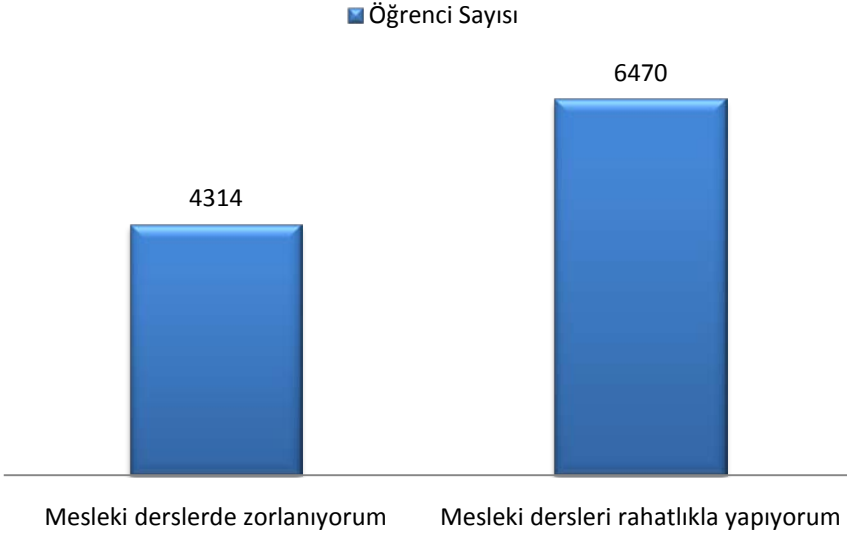
Ankete katılan öğrencilerin almış olduğu eğitimin öğrencinin kişisel özelliklerine uygunluğuna ilişkin yanıtlar incelendiğinde dağılım Tablo 18'de ve Grafik 23'de verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 81,4'ünün almış olduğu eğitimin kişisel özelliklerine uygun olduğunu ifade etmektedirler. Öğrencilerin % 18,6'sı da almış olduğu eğitimin kişisel özelliklerine uygun olmadığını ifade etmektedirler. Bu bulguya dayalı olarak öğrencilerin almış oldukları eğitimin kişisel özelliklerine uygun olduğu söylenebilir.

3.2.3.3. Öğrencilerin Aldıkları Derslere İlişkin Görüşler

Tablo 3.19. Öğrencilerin aldıkları derslere ilişkin görüşler

Derslere ilişkin görüşler	f	%
Mesleki derslerde zorlanıyorum	4314	40,0
Mesleki dersleri rahatlıkla yapıyorum	6470	60,0
Toplam	10784	100

Grafik 3.18. Öğrencilerin aldıkları derslere ilişkin görüşler

Ankete katılan öğrencilerin almış oldukları derslere ilişkin görüşler incelendiğinde dağılım Tablo 19'da ve Grafik 24'de verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 40'ının mesleki derslerde zorlandığını % 60'ının da mesleki derslerde zorlanmadıklarını ifade etmektedirler.

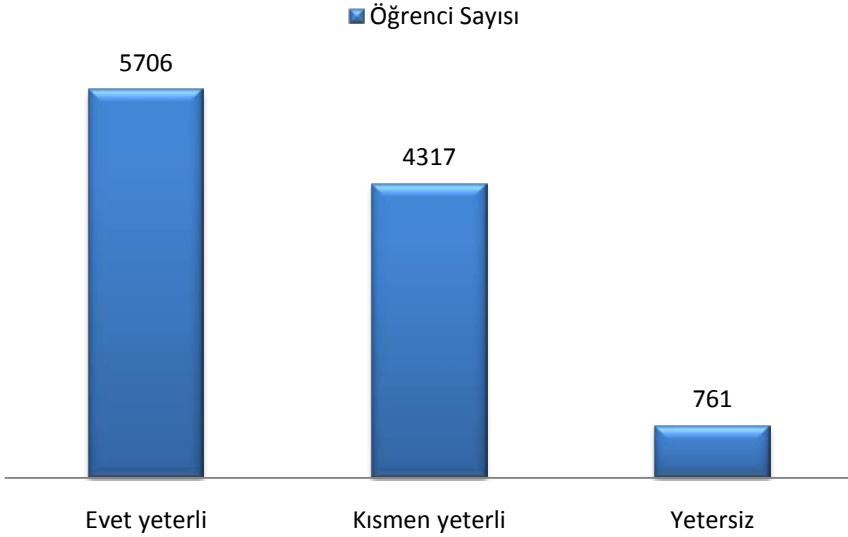
3.2.3.4. Alınan Derslerin Mesleği Öğrenmeye Yeterlik Durumu

Tablo 3.20. Alınan derslerin mesleği öğrenmeye yeterlik durumu

Derslerin meslek için yeterliği	f	%
Evet yeterli	5706	52,9
Kısmen yeterli	4317	40,0
Yetersiz	761	7,1
Toplam	10784	100,0

60

Grafik 3.19. Alınan derslerin mesleği öğrenmeye yeterlik durumu

Ankete katılan öğrencilerin alınan derslerin mesleği öğrenmeye yeterli olup olmadığına ilişkin görüşler incelendiğinde dağılım Tablo 20'de ve Grafik 25'de verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 52,9'ünün alınan derslerin mesleği öğrenmede yeterli görürlerken kalan bölümü de yetersiz olduğunu ifade etmektedirler. Bu bulguya dayalı olarak öğrencilerin yarıya yakını derslerin meslek öğrenmede yetersiz olduğunu ifade etmeleri dikkate alınması gereken görüş olarak durmaktadır.

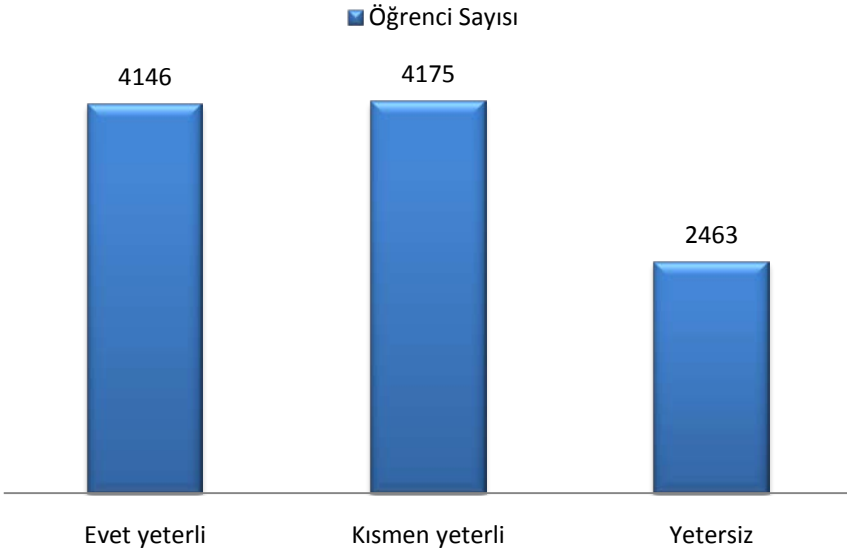
3.2.3.5.Okulun Fiziki Şartlarının Mesleği Öğrenmede Yeterliği

Tablo 3.21. Okulun fiziki şartlarının mesleği öğrenmede yeterliği

Okulun fiziki şartları	f	%
Evet yeterli	4146	38,4
Kısmen yeterli	4175	38,7
Yetersiz	2463	22,8
Toplam	10784	100

61

Grafik 3.20. Okulun fiziki şartlarının mesleği öğrenmede yeterliği

Ankete katılan öğrencilerin okulun fiziki şartlarının mesleği öğrenmede yeterli olup olmadığına ilişkin görüşler incelendiğinde dağılım Tablo 21'de ve Grafik 26'da verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 38,4'ünün okulun fiziki şartlarının mesleği öğrenmede yeterli görürlerken kalan bölümü de yetersiz olduğunu ifade etmektedirler. Bu bulguya dayalı olarak öğrencilerin yarısından fazlasının okulun fiziki şartlarının mesleği öğrenmede yetersiz olduğunu ifade etmektedirler.

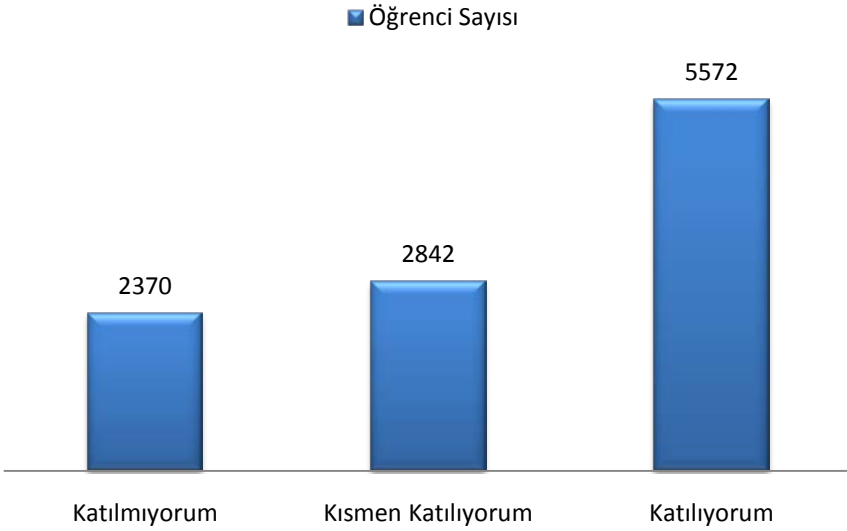
3.2.3.6.Okulun Fiziki İmkanlarının Daha Yeterli Olması Görüşü

Tablo 3.22. Okulun fiziki imkanlarının daha yeterli olması görüşü

Fiziki şartların yeterliliği	f	%
Katılmıyorum	2370	22,0
Kısmen Katılıyorum	2842	26,4
Katılıyorum	5572	51,7
Toplam	10784	100

62

Grafik 3.21. Okulun fiziki imkanlarının daha yeterli olması görüşü

Ankete katılan öğrencilerin okulun fiziki imkanlarının daha yeterli olması gerektiğine ilişkin görüşler incelendiğinde dağılım Tablo 22’de ve Grafik 27’de verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 22 sinin okulun fiziki imkanlarının daha yeterli olması gerektiğini düşünürken % 78’i okulun fiziki imkanlarının daha yeterli hale getirilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Bu bulguya dayalı olarak öğrencilerin büyük çoğunluğunun okulun fiziki şartlarından memnun olmadığı görüşüne ulaşılabilir.

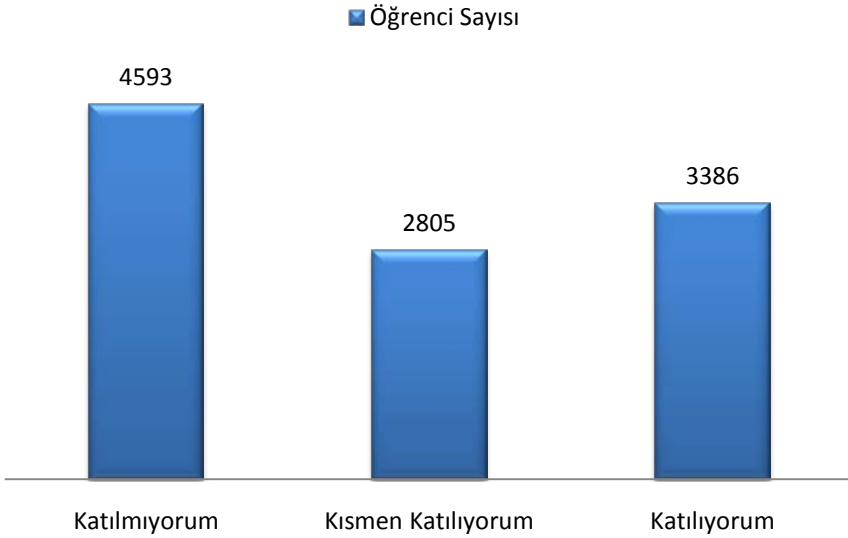
3.2.3.7.Yapılan Staj Süresine İlişkin Görüşler

Tablo 3.23.Yapılan staj süresine ilişkin görüşler

Stajların yeterliği	f	%
Katılmıyorum	4593	42,6
Kısmen Katılıyorum	2805	26,0
Katılıyorum	3386	31,4
Toplam	10784	100,0

63

Grafik 3.22. Yapılan staj süresine ilişkin görüşler

Ankete katılan öğrencilerin yapılan staj süresine ilişkin görüşler incelendiğinde dağılım Tablo 23’de ve Grafik 28’de verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 42’6 sının Okulun staj süresinin yeterli olduklarını düşünürlerken % 67,4’ünün staj süresinin daha uzun olması gerektiğini ifade etmektedirler. Bu bulguya dayalı olarak öğrencilerin büyük çoğunluğunun staj süresinin daha uzun olması gerektiğini ifade etmektedirler.

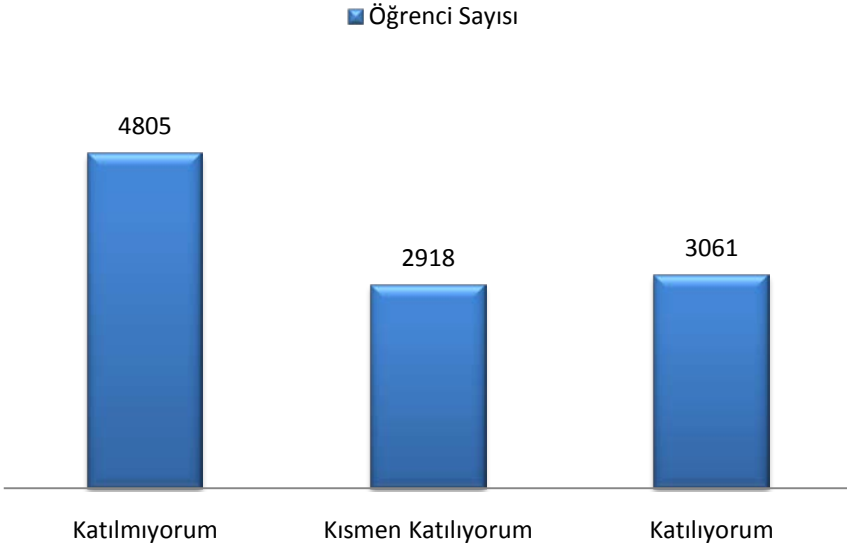
3.2.3.8. Öğrencilerin Meslek Derslerinin Sayısına İlişkin Görüşleri

Tablo 3.24. Öğrencilerin meslek derslerinin sayısına ilişkin görüşleri

Meslek derslerinin sayısı yeterlidir	f	%
Katılmıyorum	4805	44,6
Kısmen Katılıyorum	2918	27,1
Katılıyorum	3061	28,4
Toplam	10784	100

64

Grafik 3.23. Öğrencilerin meslek derslerinin sayısına ilişkin görüşleri

Ankete katılan öğrencilerin meslek derslerinin daha fazla olması gerektiğine ilişkin görüşleri incelendiğinde dağılım Tablo 24'de ve Grafik 29'da verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 44,6'sının öğrencilerin meslek derslerinin daha fazla olması gerektiği düşüncesine katılmazken % 55,4'ünün meslek derslerinin daha fazla olması gerektiğini ifade etmektedirler. Bu bulguya dayalı olarak öğrencilerin yarıya yakını meslek derslerinin sayısının daha fazla olması gerektiğini ifade etmektedirler.

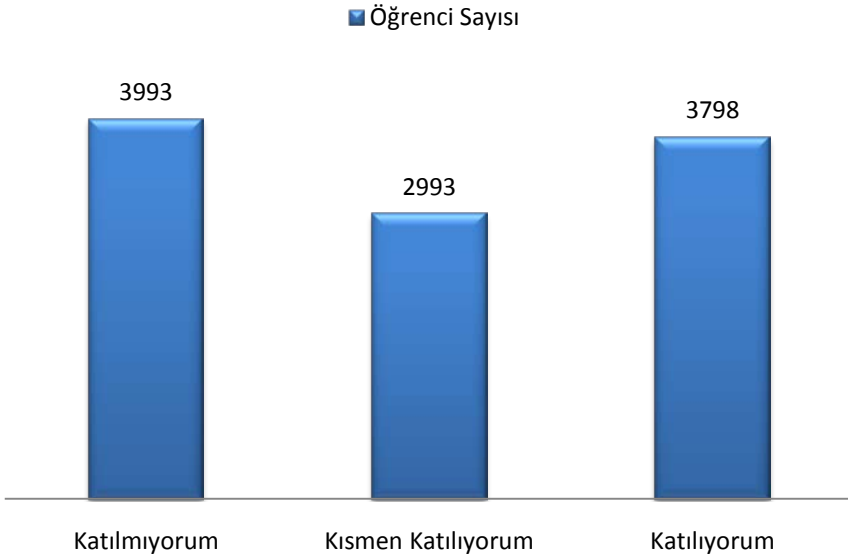
3.2.3.9. Meslek Dersleri Öğretmenlerinin Yeterliği

Tablo 3.25. Meslek dersleri öğretmenlerinin yeterliği

Öğretmenlerin yeterliği	f	%
Katılmıyorum	3993	37,0
Kısmen Katılıyorum	2993	27,8
Katılıyorum	3798	35,2
Toplam	10784	100,0

65

Grafik 3.24. Meslek dersleri öğretmenlerinin yeterliği

Ankete katılan öğrencilerin meslek dersleri öğretmenlerinin yeterliği konusuna ilişkin görüşleri incelendiğinde dağılım Tablo 25'de ve Grafik 30'da verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 37'si meslek dersleri öğretmenlerini yeterli görürlerken % 63'ü meslek dersi öğretmenlerinin daha yeterli olması gerektiğini düşünmektedirler. Bu bulguya dayalı olarak öğrencilerin yarısından fazlası meslek dersi öğretmenlerini yetersiz görmektedirler.

3.2.4.Tokat İli Ve İlçelerinde Ortaöğrenime Devam Eden Öğrencilerin Mesleki Eğitim Süreci Sonrasına İlişkin Düşünceleri

3.2.4.1.Öğrencilerin Okulu Bitirdikten Sonra Yapmayı Düşündükleri

Tablo 3.26. Öğrencilerin okulu bitirdikten sonra yapmayı düşündükleri

Okul bittikten sonra yapmayı düşündüğü şey	f	%
Akademik eğitim almak istiyorum (4 yıllık)	6719	62,3
Meslek yüksek okuluna devam etmek istiyorum (2 yıllık)	2013	18,7
İş hayatına atılmayı düşünüyorum	1779	16,5
Çalışmayı düşünmüyorum	273	2,5
Toplam	10784	100

Grafik 3.25. Öğrencilerin okulu bitirdikten sonra yapmayı düşündükleri

Ankete katılan öğrencilerin okulu bitirdikten sonra yapmayı düşündükleri konusu incelendiğinde dağılım Tablo 26'de ve Grafik 31'de verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 62,3'si akademik eğitim almak istediklerini, % 18,7'si meslek yüksek okuluna devam etmek istediklerini (2 yıllık), % 16,5'inin iş hayatına atılmayı düşündüğü, % 2,5'unun da çalışmayı düşünmediğini ifade etmektedirler. Bu bulguya dayalı olarak öğrencilerin büyük çoğunluğunun akademik bir eğitimden geçmek istedikleri görülmektedir.

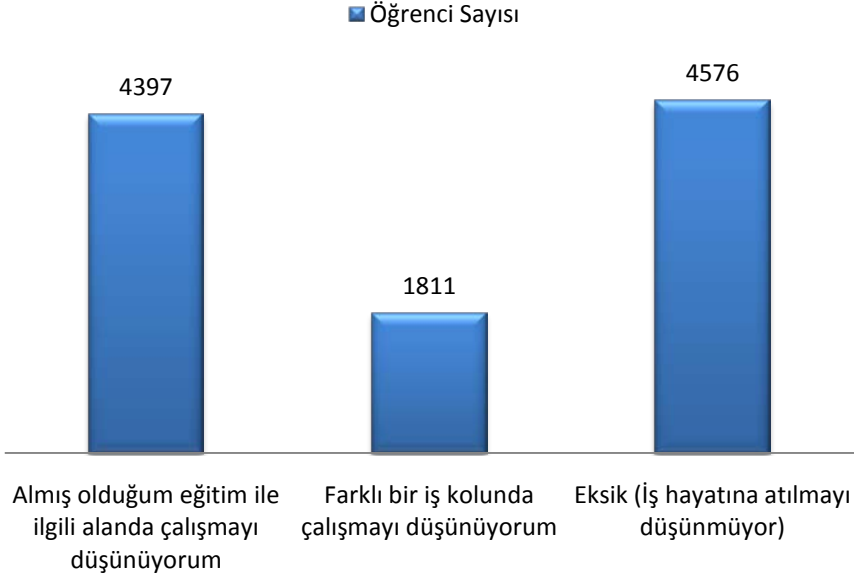
3.2.4.2.Okul Bitince İş Hayatına Atılacaksa Şayet

Tablo 3.27. Okul bitince iş hayatına atılacaksa şayet

Okul bitince iş hayatına atılma durumu	f	%
Almış olduğum eğitim ile ilgili alanda çalışmayı düşünüyorum	4397	40,8
Farklı bir iş kolunda çalışmayı düşünüyorum	1811	16,8
Eksik (İş hayatına atılmayı düşünmüyor)	4576	42,4
Genel toplam	10784	100,0

67

Grafik 3.26. Okul bitince iş hayatına atılacaksa şayet

Ankete katılan öğrencilerin okulu bitirdikten sonra iş hayatına atılacaksa şayet yapmayı düşündükleri işle ilgili konu incelendiğinde dağılım Tablo 27'de ve Grafik 32'de verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 40,8'i almış olduğu eğitim ile ilgili alanda çalışmayı düşünmektedirler.

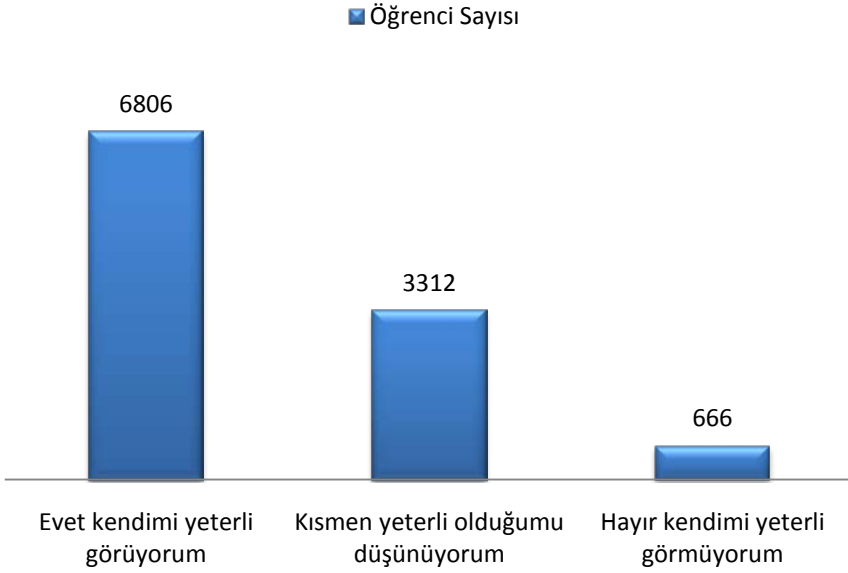
3.2.4.3. Aldığı Eğitimin Meslek İçin Yeterli Olup Olmadığı

Tablo 3.28. Aldığı eğitimin meslek için yeterli olup olmadığı

Aldığı eğitimin mesleğine yeterliği	f	%
Evet kendimi yeterli görüyorum	6806	63,1
Kısmen yeterli olduğumu düşünüyorum	3312	30,7
Hayır kendimi yeterli görmüyorum	666	6,2
Toplam	10784	100

68

Grafik 3.27. Aldığı eğitimin meslek için yeterli olup olmadığı

Ankete katılan öğrencilerin aldığı eğitimin meslek için yeterli olup olmadığına ilişkin konu incelendiğinde dağılım Tablo 28'de ve Grafik 33'de verilmektedir. Buna göre araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 63,1'i almış olduğu eğitimin meslek için yeterli olduğunu düşünürlerken, % 37'si yetersiz görmektedirler.

3.3.ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ AÇISINDAN MESLEKİ EĞİTİM SONUÇLARI

Bu bölümde, araştırma kapsamında Tokat ili merkez ve ilçelerinde meslek liselerine devam eden öğrencilerin; demografik verilerinin, mesleki eğitime bakış açılarının, mesleki eğitim sürecine, süreç sonrasına ilişkin düşüncelerinin ortaya koyduğu araştırma bulgularına dayalı olarak sonuçlar aşağıda verilmiştir:

Araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 34,7 si 9 sınıf, % 25,6 si 10. sınıf, %22,3 si 11. sınıf, % si 17,4 12. sınıftır. Araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 25,8'i Endüstri Meslek Lisesi ve yine % 25,8'i de Kız Meslek Lisesi, % 15, 6'sı Ticaret Meslek Lisesi, % 13,7'si İmam Hatip Lisesi, % 8,1'i de Sağlık Meslek Lisesinde olmak üzere toplamda % 89'u yukarıda adları geçen liselerde ağırlıklı olarak öğrenim gördükleri görülmektedir. Araştırma kapsamında ankete katılan öğrenciler toplamda 32 farklı bölümde öğrenimlerini sürdürmektedirler. Bölümler incelendiğinde en fazla ortak programlar olduğu, bunu aile ve tüketici hizmetleri alanı, çocuk gelişimi ve eğitimi, elektrik elektronik, hemşirelik, muhasebe ve finansman, yiyecek içecek hizmetleri ve imam hatip ağırlıklı olarak takip ettiği görülmektedir. Araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 48,5'i kız, % 51,5'i de erkektir. Araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 32,1'i merkez ilçede,% 17,9'u Erbaa ilçesinde,% 13,8'i Zile ilçesinde, % 13,1'i Turhal ilçesinde, %12,5'i de Niksar ilçesinde ağırlıklı olarak öğrenim görmektedir.

Nüfus yoğunlukları dikkate alındığında öğrencilerin % 36'sının köy, kasaba, belde yerleşim yerinden gelmesi meslek liselerinin daha çok kırsal yerlerden gelen öğrenciler olduğu söylenebilir. araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin % 82,7'sinin ailesiyle birlikte kaldığı, % 13,2'sinin yurttan kaldıkları, % 3,1'i de akrabalarının yakınlarında kaldıkları görülmektedir.

Genel olarak bakıldığında meslek lisesine devam eden öğrencilerin babalarının dörtte üçünün en fazla ortaokul mezunu olduğu, büyük çoğunluğunun ilkokul mezunu olduğu görülmektedir. öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri oldukça düşük olduğu görülmektedir. Yaklaşık % 10'unun okuma yazma bilmedikleri dikkat çekici görülmektedir.

Meslek lisesine devam eden öğrencilerinin babalarının düşük statülü işlerde çalıştıkları görülmektedir. Öğrencilerin annelerinin % 84,7'si çalışmamakta yani ev hanımı olarak çalışmaktadırlar. Annelerin % 4'ü çiftçilikle uğraşırken çalışma hayatında olanların oranı yalnızca % 11,3 olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin bölüm seçiminde bölümü sevmelerinden daha çok iş bulma kaygılarının yattığı görülmektedir. Öğrencilerin bölüm seçiminde öğretmenlerin, kendi araştırmalarının ve ailelerinin etkili olduğu söylenebilir. Öğrencilerin % 23,1'inde aynı meslekte bireyler bulunurken % 76,9'unda aynı meslekte bireyler bulunmamaktadır. Öğrencilerin % 33 lük bir bölümünün kendi alanlarında olmaktan memnun oldukları söylenebilir.

70 Öğrencilerin yaklaşık üçte birine göre okulun beklentileri karşıladığını üçte ikisine göre ise beklentilerin altında kaldığını ifade etmektedirler. Öğrencilerin almış oldukları eğitimin kişisel özelliklerine uygun olduğu söylenebilir. Öğrencilerin % 40'ının mesleki derslerde zorlandığını % 60'ının da mesleki derslerde zorlanmadıklarını ifade etmektedirler. Öğrencilerin yarıya yakını derslerin meslek öğrenmede yetersiz olduğunu ifade etmeleri dikkate alınması gereken görüş olarak durmaktadır. Öğrencilerin yarıdan fazlasının okulun fiziki şartlarının mesleği öğrenmede yetersiz olduğunu ifade etmektedirler. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun okulun fiziki şartlarından memnun olmadığı görüşüne ulaşılabilir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun staj süresinin daha uzun olması gerektiğini ifade etmektedirler. Öğrencilerin yarıya yakını meslek derslerinin sayısının daha fazla olması gerektiğini ifade etmektedirler. Öğrencilerin yarıdan fazlası meslek dersi öğretmenlerini yetersiz görmektedirler.

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun akademik bir eğitimden geçmek istedikleri görülmektedir. öğrencilerin % 40,8'i almış olduğu eğitim ile ilgili alanda çalışmayı düşünmektedirler. Öğrencilerin % 63,1'i almış olduğu eğitimin meslek için yeterli olduğunu düşünürlerken, % 37'si yetersiz görmektedirler.

3.4.MESLEKİ EĞİTİM KURUMLARIMIZIN SWOT ANALİZLERİ

3.4.1.Teknik ve Endüstri Meslek Liseleri SWOT Analizi

3.4.1.1.Tokat Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi SWOT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER

71

1. İdari hizmetleri bir bütünlük içerisinde yürütülmektedir. Okulda eğitim-öğretim ortamının etkili ve verimli olması için gereken disiplin sağlamaktadır. Gelen resmi yazı ve maillere zamanında cevap verilmekte gerekli işlemler yapılmaktadır.

2. Yardımcı hizmetler sınıfında eksik personel olmasına rağmen Okul Aile Birliği İmkanları ile temizlik faaliyetleri noksansız yürütülmektedir.

3. Yarım yatılılık kapsamında okul yemekhanesinde öğrencilere öğle yemeği verilmektedir. Bu imkândan günlük 360 öğrenci ücretsiz faydalanmaktadır. Okulumuz bünyesindeki Toplantı Salonu Tokat genelindeki eğitim camiasına hizmet vermektedir. Okul Aile Birliği okulumuz fakir öğrencilerine kırtasiye ve giyecek yardımı yapmaktadır. Okulumuz Teknolojik alanlarda kendini ispat etmiş kadroya sahiptir. Kurumumuzda AB kapsamında LDV projesi ve Dünya bankası projesi uygulaması yapılmıştır. Okulumuz personellerinden 50 Kişi Almanya'da teknik inceleme ve araştırma imkânı elde etmiştir.

4. Yeni teknolojinin kullanılması konusunda 117 sektör elemanına eğitim verilmiştir. Bu proje ile son teknolojiye sahip elektrik kumanda ve enjeksiyonlu araç arıza tespit laboratuvarı olmak üzere iki laboratuvar ve bir çalışma ofisi oluşturulmuştur.

5. Otomotiv ve elektrik sektörünün birer dalında yapılan bu teknoloji transferini okulumuzun bütün alan ve dallarına yaymak amacıyla IPA kapsamında üç milyon Avroluk proje ön başvurusu yapılmıştır. Proje ekibimiz mesleki ve teknik eğitimin can damarı olan teknoloji transferini bu projelerle yapmayı planlamaktadır.

6. İTO nun düzenlediği KOBİ yarışmasında Okulumuz Meslek Yüksek Okulları ve Endüstri Meslek Liseleri arasında Türkiye 1. olmuştur. Ödülümüzü bizzat İstanbul'da yapılan Törende Başbakanımız Sayın RecepTayyip ERDOĞAN Beyefendi vermişlerdir.

ZAYIF YÖNLER

1. Okulumuzu tercih eden öğrencilerin kapasitelerinin düşük olmasından dolayı eğitim öğretim faaliyetlerimizin yeterli düzeyde yapılamaması bunun sonucu olarak öğrenci başarımızın düşük olması mezun öğrencilerimizin üniversite ve yüksek okullara girişinin çok az olmasıdır.

2. Teknolojik anlamda Otomotiv elektrik elektronik vemale teknolojisini sektörü haricindeki diğer sektörlerle rekabet edecek makine ve teçhizatlarımızın yeni teknolojiye sahip olmaması.

3. Demirbaş malzeme alımı konusunda yeterli derecede ödenek olmaması yenileşme sürecini engellemektedir

FIRSATLAR

1. Bölgesel kalkınma programları ve AB projeleri okulumuz için fırsat olarak nitelendirilebilir. Bu konuda da gerekli çalışmalar mevcuttur.

2. Okulumuz mezunlarının Meslek Yüksek Okullarına şartsız kayıt yaptırabilmeleri bir fırsattır. Yine üniversite sınavında mezun oldukları alan ile ilgili tercih yaptıklarında ek puan almaktadırlar.

3. Mezunlarımız mezun oldukları alanda kalifiye eleman olarak nitelendirilmekte ve iş bulmaları diğer orta öğretim mezunlarına göre daha iyidir.

4. Mezunlarımız kendi adlarına işyeri açabilmek için İş Yeri Açma Belgesi almaktalar ve kendi işyerlerini kurabilmektedirler

TEHDİTLER

1. Mezunlarımıza dört yıllık okullara girebilmekteki kısıtlamalar başarılı öğrencilerin okulumuza kayıt yapmasına tehdittir. En azından Teknik alanlardaki dört yıllık fakültelere mezunlarımız tercih yaptığında ek puan verilmelidir. Şöyle ki Elektrik-Elektronik Alanının Herhangi bir dalını başarı ile bitiren mezunumuza Mühendislik Fakültesine tercih yaptığında ek puan verilmesi gereklidir. Bu uygulama değişmediği sürece hem öğrenci kalitesi hem öğrenci sayısı tehdit altındadır.

2. Mevcut teknolojik gelişmeleri atölyelerimize yansıtamadığımız sürece yetiştirdiğimiz teknik elemanın kalitesi tehdit altındadır.

3. Bölge sanayisindeki teknolojik gelişmenin yavaşlığı, sanayinin gelişmemesi mezunlarımızın istihdamını tehdit altına almaktadır.

3.4.2.Kız Meslek Liseleri SWOT Analizi

3.4.2.1.Tokat Kız Teknik Meslek Lisesi SWOT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER

1. Genç ve dinamik bir öğretmen kadrosunun olması
2. Öğretmen-öğrenci ilişkilerinin iyi olması
3. Okulun merkezde olması
4. Öğretmenler arası diyalogun iyi olması
5. Kurumun meslek edindiren bir kurum olması
6. Öğretmen-yönetim arası iletişimin iyi olması
7. Okulda güvenlik probleminin olmayışı
8. Okul polisinin varlığı
9. Merkezde tercih edilen bir okul olması
10. Kurumda yapılan faaliyetlerin parasal anlamda getirisinin olması
11. Öğretmenlerin mesleki anlamda yeterli olmaları
12. Gelişime ve değişime açık bir eğitim kadrosunun olması
13. Bilgisayar eğitimi alanında Tokat'ta en iyi kurum olması
14. Okul kantinin düzenli işlemesi
15. Okul bahçesinin geniş oluşu(faaliyetler için)
16. Rehber öğretmen sayısının yeterli oluşu
17. Öğretmen kadrosunda eksiklik olmayışı
18. Bazı kamu kurumları ile işbirliğinin iyi olması
19. İlimli ve anlayışlı bir okul müdürüne sahip olunması
20. İmkanlar ölçüsünde sergi,kermes ve fuar çalışmalarının yapılması
21. Disiplin problemlerinin olmayışı

ZAYIF YÖNLER

1. Okulda devamsızlığın olması
2. Öğrencilerin hedeflerinin olmaması
3. Fiziki yapının yeterli olmaması
4. Sınıflarda ve atölyelerde bilgisayar ve projeksiyon eksikliği
5. Okul-veli işbirliğinin yeterli olmaması
6. Çalışanların performans değerlendirmelerinin yeterli düzeyde yapılmayışı
7. Çalışanların yeteri kadar takdir edilmemesi
8. Yüksek öğrenime geçiş konularında yeterli bilgi verilmeyişi
9. Alan öğretmenlerinin sektörel bilgi yetersizliği
10. Teknolojik donanım eksikliği
11. Eğitim programlarının ve donanımın sektör ihtiyaçlarına cevap verememesi
12. Öğrencilerin ekonomik düzeylerinin yeterli olmayışı
13. Okul idaresinde mesleki kökenli ve/veya bayan müdür yardımcısının olmayışı
14. Üretim yapılacak alanlarda yeterince üretim yapılamaması
15. Kurumda elektrik tesisatının yeterince kuvvetli olmayışı
16. Eğimcilerin öğrencilere üniversite konusunda olumsuz yaklaşımlarını ifade etmeleri
17. Bazı öğretmenlerin teknolojik aletleri kullarımdaki yetersizlikleri
18. Sosyal faaliyetlerin yetersizliği
19. Şef ve idarecilerin mesleki konularda yeterli bilgiye sahip olmamaları
20. Bazı atölyelerin verimli kullanılmaması
21. Döner sermaye çalışmalarının yeterli olmaması
22. Yaygın eğitime yeterli önemin verilmemesi

23. Okul içi temizliğine dikkat edilmemesi
24. Okulda uygulama anaokulunun olmayışı
25. Okul maddi kaynaklarının yetersizliği
26. Çok amaçlı salonun donanım yetersizliği
27. Tuvaletlerin temizlik problemi
28. Kütüphanede internet ağının olmaması
29. Okul kütüphanesinin yetersiz oluşu
30. Ecza dolabında malzeme eksikliği
31. Okulda fotokopi çekilmiyor olması
32. Okul formasının değiştirilmesi
33. Bazı sınıflardaki tahtaların kötü oluşu
34. Kültür derslerinin yetersizliği

FIRSATLAR

1. Kurumun merkezde yer alması

TEHDİTLER

1. Mezun öğrencilerin istihdam olanaklarının yeterli düzeyde olmayışı
2. Köyden gelen öğrencilerin olması
3. Mesleki eğitimin öneminin halk tarafından anlaşılammaması
4. Toplumun meslek liselerine olumsuz bakış açısı
5. Mesleki eğitim verilen alanlarda yeterli iş alanı olmayışı
6. Sektör-okul diyalogunun eksikliği
7. Okul çıkış saatlerinde kapı önünde ya da etrafında bekleyen gençlerin varlığı
8. İlköğretimden gelen öğrencilerin meslek tanıtımları yapılmadan kuruma yönlendirilmeleri

3.4.2.2. Turhal Kız Teknik Meslek Lisesi SWOT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER

1. Okulumuzda 7 tane meslek alanı bulunması
2. Okulumuzun bulunduğu yerin iyi bir yerde olması
3. Teknolojiyi kullanabilme imkânının olması
4. Donanımlı bir okul olması
5. Deneyimli personel sayısının fazla olması
6. İdareci ve personel ilişkisinin kuvvetli olması
7. Öğretmen öğrenci ilişkisinin kuvvetli olması
8. Çalışanların yenilikçi ve yaratıcı girişimleri desteklenmesi
9. Çalışanlarımız bilgi birikimlerinin kullanılmasına hazır olması
10. Okulun eğitime desteğinin olması
11. Öğrencilerimiz okulda iş ahlakını öğrenmesi
12. TKY çalışmaları benimsenmesi ve desteklenmesi.
13. İhtiyaçların tespit edilip cevaplandırılması
14. Stratejilerin iç ve dış paydaşlara duyurulması.
15. Uzlaşma toplantıları yapıp önceliklerin belirlenmesi
16. Tüm paydaşların desteklerinin alınması
17. Okulun, işletmelerle işbirliği yapması.
18. Çalışanların, okulun politika ve stratejilerini paylaşması.
19. Okulumuzun olumlu bir imaja sahip olması.
20. Okulumuzda öğretmen, personel ve öğrencinin taktir edilmesi.
21. Kütüphanenin bulunması
22. Ulaşım imkanının kolay olması.
23. Muhtaç öğrencilerimize çeşitli yardımların yapılması.

24. Çalışanların sevinç ve kederlerinin paylaşılması.
25. Okuldaki sosyal etkinliklerin tüm paydaşlara açık olması.
26. İdarece sosyal etkinlikler düzenlenip, personelin katılması.
27. Sosyal etkinliklerin aktif olarak yürütülmesi.
28. Eğitsel kulüplerimizin faaliyetleri dış paydaşlara da açılması.
29. Rehberlik faaliyetlerine iç ve dış paydaşların etkin olarak katılması.
30. Okulumuzun, atıkları değerlendirmesi.
31. Öğrencilerin yaptığı çalışmaların sergilenmesi.
32. Proje yarışmalarında il ve ülke genelinde ödüllerin alınması.
33. Okulumuzun, web sayfasının olması.

ZAYIF YÖNLER

1. Dersliklerimizin yeterli olmayışı
2. Okulumuzun ikili öğretim yapması
3. Okuldan çıkış saatinin çok geç olması
4. Kapalı spor salonunun olmayışı
5. Çok amaçlı konferans salonunun olmayışı
6. Öğrencilerin üniversiteye yerleştirme oranının düşük olması
7. Ekonomik durumu zayıf olan öğrencilerin çok olması
8. Kütüphane kullanımının az olması
9. Kültür derslerinin az olması
10. Sosyal ve kültürel aktivitelere katılımın düşük olması
11. Veli katılımlarının az olması
12. Olumsuz davranış gösteren öğrencilerin olması
13. Süreç yönetimi, verilerle yönetim, etkili ekip çalışmaları, veri toplama, görev tanımları ve iş akış tanımlamaları konularında var olduğu düşünülen eksiklikler,

14. Ailelerin öğrencilerin eğitim-öğretim faaliyetlerine yeterli önem vermemesi

15. Okuma alışkanlığının az olması

FIRSATLAR

1. Yerel yönetim, sivil toplum örgütleri il özel idaresi ve halkın eğitime desteği

2. Çevrenin okulumuza bakış açısının olumlu olması.

3. AB projelerine katılma olanağı

4. Bakanlığın okul öncesi eğitimine önem vermesi ve yaygınlaştırmak istemesi

5. Bütün okul ve kurumlarımızda gelişen teknolojinin tanınmaya ve kullanılmaya başlaması, bu konudaki yoğun talep,

6. Hayırseverlerin varlığı

7. Hizmet alanların beklenti ve görüşlerinin dikkate alınması,

8. İlçede Meslek Yüksek Okulu'nun bulunması

9. Okullardaki güvenli ortamın olması

10. İlçenin coğrafi konumunun uygun olması

11. Okul ve kurumlar arasında işbirliği anlayışı ve uyum

TEHDİTLER

1. İl içi kurumların yeterince maddi destek sağlamaması.

2. Veliler okulla iletişime gereken önemi vermemesi

3. Fiziksel yetersizliğin eğitim kalitesini olumsuz yönde etkilenmesi

3.4.3.Ticaret Meslek Liseleri SWOT Analizi

3.4.3.1.Tokat Ticaret Meslek Lisesi SWOT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER

1. Yönetim kademelerinde çalışan personelin yeterli bilgi birikimi ve tecrübeye sahip olmaları.
2. İdarenin sorunlara karşı olan yapıcı yaklaşımı.
3. Genellikle aralarındaki sorunları az olan bir personel yapısının bulunması.
4. Çok iyi kaynaşmış bir öğretmen kadrosunun bulunması.
5. Öğretmen kadrosunun bilgi düzeyi olarak güçlü olması.
6. Tüm branşlarda yeterli öğretmen kadrosunun bulunması.
7. Öğrencilerimizin son sınıfta uygulamalı eğitim görmesi.
8. Staj eğitimin yapıldığı işletmelerin öğrencilerin bilgi ve davranışlarından memnun olması.
9. Okulun güvenli bir ortama sahip olması.
10. Çalışanların genel olarak okuldan memnun olmaları.
11. Tamgün Tam Yıl uygulaması kapsamında çeşitli alanlarda kursların etkin bir şekilde devam ettirilmesi
12. İş-Kur ile ortaklaşa kursların düzenleniyor olması.
13. Sınavsız geçiş sisteminin olması.
14. Mezun izleme programının yapılması,
15. Kariyer Eğitimi Programı kapsamında etkinlikler düzenlenmesi.
16. Madde bağımlılığı ve zararlı alışkanlıklardan korunma konusunda okul rehberlik servisi ve sivil toplum kuruluşları ile gerekli işbirliği yapılarak bilgilendirme yapılıyor olması.
17. Okuma saatinin uygulanıyor olması.
18. Okul bahçesinin geniş olması.

19. Çok amaçlı kullanılabilir spor salonunun bulunması.

20. Bilişim teknolojisi laboratuvarlarının sayısının yeterli olması.

21. Kantinin yeterli büyüklükte olması.

22. Mesleki eğitim kurumu olunmasından dolayı kaynakların çeşitlendirilebilmesi.

23. Yapılan bir projemizin bölge ikincisi olması .

24. Proje bilincine sahip personelin varlığı.

25. Okul kütüphanesinin bulunması

26. Okulumuzun WEB sitesinin bulunması

27. Okulun mesleğe yönelik olması

28. Öğrencilerin 3308 sayılı kanun gereği staj yapmaları

29. Sosyal sorumluluk bilincine sahip öğrencilerin bulunması

30. Fiziki donanıma sahip bir Rehberlik Servisinin bulunması

31. Okulumuzun güvenliğini sağlamak için kamera sisteminin olması.

ZAYIF YÖNLER

1. Ekip ruhunun etkin bir şekilde oluşturulamaması ve yapılacak işlerde görev paylaşımının takibindeki aksaklıklar.

2. Yönetimin sistemli yapılmaması.

3. Zamanlama ve planlama eksikliği.

4. Aynı türdeki okul-kurumlarla ile yeterli iletişiminin ve bilgi alışverişinin olmayışı.

5. Mevcut personelin potansiyelinin daha etkili kullanılamaması.

6. Müşteri odaklı ve kaliteye yönelik bir hizmetin sunulamaması.

7. Velilerle istenilen düzeyde iletişimin sağlanamaması.

8. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyinin düşük olması.

9. Öğrencilerin okulu karşı ilgisizliği

10. Öğretim programlarının, öğretim içi yeterli donanım materyallerinin bulunmaması.

11. Eğitim materyallerinin yeterli sıklıkta güncellenememesi.

12. Yapılan güncellemelerin eğitim öğretim dönemine yetiştirilememesi.

13. Mezunlarla istenilen düzeyde iletişiminin kurulamaması.

14. Okuma ve kütüphanelerden yararlanma, araştırma yapma alışkanlığının olmaması.

15. Bina ve dersliklerin yetersizliği nedeniyle fen laboratuvarlarının olmaması veya eksik olması.

16. Spor salonunun verimli kullanılmaması.

17. Sınıflardaki öğrenci sayısının özellikle dokuzuncu sınıflarda kalabalık olması.

18. Eğitim materyalleri için ayrılan kaynağın yeterli olmaması.

19. Veli profilinin çoğunluğunun dar gelirli olması.

20. Projelere başlamada geç kalınması

21. Projelerdeki plansızlık ve yardımlaşmanın az olması,

22. Okul tanıtımının yeterince yapılamaması

23. ÖSS için hazırlık kurslarına ilgi olmaması

24. Büro Yönetimi ve Sekreterlik Alanına yönelik laboratuvar sınıflarının olmaması

FIRSATLAR

1. Sivil toplum örgütleri ile iyi bir iletişim kurulabiliyor olması.

2. Uluslararası standartlarda yeterliğe sahip ve bu yeterliklerinin sertifikalandırılmış alan öğretmenlerinin bulunması.

3. Alanında akademik kariyeri olan personelin olması.

4. Bilişim teknolojilerinden yararlanarak müşteri memnuniyeti ve hizmet sunumunun kalitesini artıracak personelin varlığı.

5. Öğrencilerin talep ettiği hemen her konuda kursların açılabilmesi.

6. Açılan kurslara olan talebin yüksek olması.
7. Örgün öğretim dışında mesleki açık öğretimin de yapılıyor olması.
8. Okulda polis abi uygulamasının yapılıyor olması.
9. Verimli çalıştırılabilecek okul-aile birliğinin bulunması.
10. Yerel yönetim birimlerinden gerekli desteğin alınabiliyor olması.
11. Sınavsız geçişten faydalanma imkanı

TEHDİTLER

1. Öğrencilerimizin genel olarak kırsal kesimden gelmesi dolayısıyla velilerin okula olan ilgisizliği.
2. Genel olarak insan kaynakları planlamasının iyi yapılmamasından dolayı öğrencilerin çok sayıda istihdam garantisi olamayacak alanlara yönlendirilmesi.
3. Toplumda mesleki eğitim kurumlarına karşı oluşmuş olumsuz önyargılar.
4. Mevcut teknolojilerin çabuk deforme olması ve bunların yenilenebilmesinin okul imkanları ile gerçekleştirilememesi.
5. Okulumuzdaki mevcut alanlardan mezun olacak öğrenciler için bölgemizde yeterli istihdam olanaklarının sağlanamaması.
6. İlköğretimde gerekli yönlendirmenin bilimsel esaslara göre yapılmaması.
7. Yüksek öğretime girişte belirsizliklerin olması.
8. Mevcut binanın öğrenci talebini karşılamaya yeterli olmaması.
9. Hangi yıl ne kadar ödenek kullanılacağına bilinmemesi, tahsis edilen ödeneklerin genelde mali yıl sonuna doğru denk gelmesi, mevsim ve zaman olarak sıkışık bir döneme denk gelmesi.
10. Geçmişten kalan bir kısım SGK borçlarının uzun dönemli dış kaynaklı hibe projelerinin aksamasına neden olması
11. Okul çevresindeki bakkalların sigara satması
12. Öğrencilerimizin kırsal kesimden geldikleri için kent yaşamına uyum göstermedeki sıkıntıları.

3.4.4.Sağlık Meslek Liseleri SWOT Analizi

3.4.4.1.Tokat Sağlık Meslek Lisesi SWOT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLERİMİZ

1. Sınıf mevcutlarının standartlara uygun olması
2. Eğitim öğretim kadrosunun mesleki öğretim açısından yeterli ve tecrübeli olması
3. Öğrencilerimizde kitap okuma alışkanlığının yerleşmiş olması
4. Öğrencilerimizin SBS sınavıyla alınıyor olması
5. Mezun ettiğimiz öğrencilere unvan verilmesi
6. Mezun öğrencilerin istihdam oranının yüksek olması
7. Devamsızlık sorunumuzun bulunmaması
8. Okulumuzda; çevre illerde bulunmayan anestezi bölümünün bulunması
9. İşletmeye giden öğrencilerimizin tamamının eğitim öğretim dönemi boyunca asgari ücretin üçte biri oranında ücret almaları ve sağlık güvencesine sahip olmaları
10. Okulumuz öğrencilerinin barınabileceği pansiyon binasının bulunması
11. Okulumuzun gerekli eğitim materyallerine sahip olması ve öğretmenler tarafından derslerde etkili kullanılması
12. Öğretmen öğrenci ilişkilerin de güven ortamı mevcuttur
13. Okulda biz ruhu vardır
14. Okulumuzda araştırma geliştirme ve proje çalışmaları etkili bir şekilde yürütülmektedir
15. Okul rehberlik servisinin var olması
16. Eğitim alanında ortaya çıkan yenilikler takip edilir okul bünyesinde uygulanır
17. OGYE TKY Okul iyileştirme kriter ekipleri etkili bir şekilde çalışmaktadır

ZAYIF YÖNLERİMİZ

1. Okulumuzun konferans salonunun bulunmaması
2. Sosyal ve sportif etkinliklerinin yetersiz olması
3. Derslik sayısının yetersiz olması
4. Öğretmen, öğrenci ve velilere yeteri kadar hizmet içi eğitimin verilememesi
5. Pansiyon binasında etüt salonunun bulunmaması
6. Eğitim – öğretime velileri etkin bir şekilde dahil edememe
7. Veli ve öğrenci görüşme odasının bulunmaması
8. Öğrencilerin özellikle KPSS ve ÖSS' ye hazırlık çalışmalarının yetersiz olması
9. İşletmeler ile okulumuzun uygulama birliğinin sağlanamaması
10. Öğrencilerin okulda bulunduğu süre içerisindeki kılık kıyafetlerinin düzensizliği
11. Okulumuzda çok amaçlı bir spor salonunun bulunmaması

FIRSATLAR

1. Beceri eğitimi yapılabilmesi için 2 devlet hastanesi, 1 özel hastane, 1 doğum hastanesi ve çocuk bakım evi, 9 adet sağlık ocağı, 1 adet halk sağlığı laboratuvarı, 1 adet verem savaş dispanseri, 1 adet ana çocuk sağlığı ve aile planlaması merkezinin bulunması.
2. Sağlık meslek liselerine öğrenci taleplerinin fazla olması
3. Okul çevresinde eğitim öğretimi olumsuz etkileyecek internet kafe, kahvehane v.b. birimlerin bulunmaması
4. Okul ve öğrenci güvenliği açısından Tokat Emniyet Müdürlüğünün liselerde okul polisi projesini uygulaması
5. Okulumuz mezunlarına bölümleriyle ilgili iki yıllık ön lisans programlarına sınavsız geçiş hakkının bulunması ve dört yıllık lisans programlarından yüksek hemşirelik, sağlık idaresi yüksek okuluna ek puan verilmesi

TEHDİTLER

1. Okulun şehir merkezine uzak olması nedeniyle ulaşım sıkıntısının yaşanması
2. Veli profilinin ekonomik olarak güçsüz olması
3. Üst öğrenimde bölüm dışı geçişte kat sayısı probleminin tam olarak çözülememesi.
4. Sağlık meslek lisesinden mezun öğrencilerin yükseköğretime geçiş sistemi içinde yeterince tercih alanının bulunması kendi alanı içine girmesi gereken alanlarda ek puan verilmemesi (Tıp, Eczacılık dış hekimliği vb.)
5. Türkiye genelinde sağlım meslek liselerinin Milli Eğitim Bakanlığına devri sonucu gerekli yasal çerçevenin çizilememesi yönetmelik birliğinin sağlanamaması ve mesleki kimliğin benimsenememesi
6. Haftalık ders programının yoğun olması

3.4.5.Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesi SWOT Analizi

3.4.5.1.Tokat Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi SWOT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER

1. Öğretmen kadrosu yeterli durumda.
2. Öğretmen kadrosunun deneyimi oldukça fazla.
3. Rehberlik servisi aktif çalışıyor.
4. Kadromuzda stratejik planlama konusunda deneyimli elemanların olması.
5. Okulumuzda İl Emniyet Müdürlüğünün uygulaması doğrultusunda sürekli olarak çocuk bürosundan seçilmiş ve oldukça deneyimli polis memuru bulunmaktadır.
6. Mezunların istihdamı diğer liselere göre oldukça yüksek durumda.
7. Mezun öğrencileri e-mezun sistemine kaydolmaları için telefonla arandı ve sosyal paylaşım sisteminde grup kurularak izlenmeleri sağlanıyor.
8. Yabancı dil derslerinin sayısının fazla olması da avantajlarımızdandır.

9. Derslik sayısı ve atölye sayısı yeterli durumdadır.
10. Okulumuz kampüs içindedir ve ulaşım sorunu bulunmamaktadır.
11. Sınıflardaki öğrenci sayıları 15-25 arasındadır.
12. AB projelerine büyük önem veriliyor ve projeler hazırlanıyor.
13. Okulumuzun restaurantının çalışması.

ZAYIF YÖNLER

1. Temizlik ve hijyen konusunda personelimizden yeterli verimi alamamaktayız.
2. Öğrenci profilimizin çoğunluğunu akademik başarı düzeyi oldukça düşük öğrenciler oluşturuyor. Veli profilimizin de sosyo ekonomik düzeyi oldukça düşük.
3. Anne-babası ayrı (boşanmış) öğrenci sayımız da oldukça yüksek durumda.
4. Veli toplantılarında da istenilen katılım henüz tam olarak sağlanabilmiş değil.
5. Sosyal aktivitelerin sayısı ve katılım yeterli değil.
6. Derslik ve atölyeler sayı bakımından yeterli olmasına karşın teknolojik donanım(Projeksiyon,akıllı tahta vb) ve atölyelerde malzeme(teknik donanım) bakımından eksiklikler bulunmaktadır.
7. Okulun yapılış amacı ile kullanılma şekli uyuşmadığından özellikle uygulama otelinin kullanımı konusunda sorun yaşanmaktadır.
8. Konferans salonu ya da çok amaçlı kullanılacak bir salonumuz yok.
9. Bilgisayar laboratuvarımızdaki bilgisayarlar da oldukça eskimiş durumdadır.
10. Uygulama otelimizin odalarının ve restaurantımızın revizyona ihtiyacı vardır.
11. Okul bütçesi ihtiyacı karşılamıyor. Bağışlar oldukça az. Okul aile birliğinden de yeterli katkı sağlanamıyor.
12. Henüz kabul edilen bir AB projemiz maalesef yoktur.
13. Kız öğrenci sayısının az olması (%15)

14. Kütüphanedeki kitapların sayısının istenen seviyede olmayışı ve etkin kullanılmaması

15. 10,11 ve 12. Sınıflarda okul geç açılıp erken kapandığı için kültür derslerinde müfredatı yetiştirmek problem oluyor.

FIRSATLAR

1. Staj uygulamalarının yapıldığı kaliteli otellerle iyi ilişkilerin olması.
2. Mezunlarımızın aranan eleman olmaları.
3. Sınıflardaki öğrenci sayılarının ideal düzeyde olması
4. Diğer meslek liselerine göre mezun öğrencilerimizin iş bulma olanağının yüksek olması

TEHDİTLER

1. Uzun süreli staj uygulamalarının getirdiğı psikolojik sorunlar ve zararlı alışkanlıklar olması.
2. Toplumun mesleki eğitimin önemini tam olarak kavrayamaması.
3. Okula karşı olumsuz önyargı olması.
4. Kampüs güvenliğinin tam olarak sağlanamaması.
5. Yüksek öğretim yurtlarının çok yakın olması

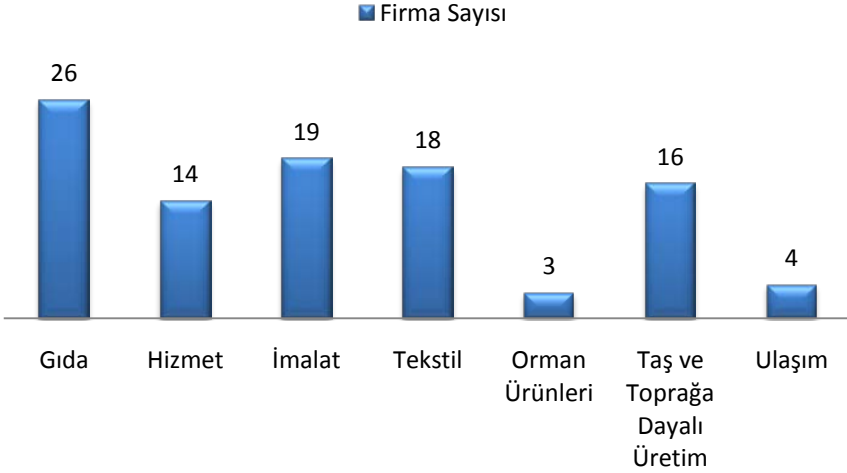
3.5.FİRMALARLA GÖRÜŞMELERİNDEN ELDE EDİLEN BULGULAR

Proje kapsamında Tokat'ta fazla sayıda istihdam yaratan yaklaşık 100 firma ile görüşülmüştür. Bu firmaların sektörel dağılımı tablo .. da verilmiştir.

Tablo 3.29. Görüşülen Firmaların Sektörlere Göre Dağılımı

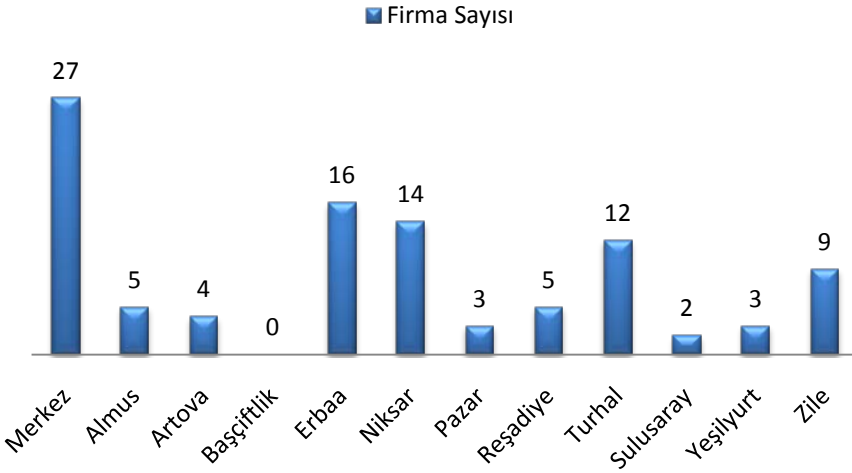
S.N.	SEKTÖR GURUBU	FİRMA SAYISI
1	Gıda	26
2	Hizmet	14
3	İmalat	19
4	Tekstil	18
5	Orman Ürünleri	3
6	Taş ve Toprağa Dayalı Üretim	16
7	Ulaşım	4
TOPLAM		100

Grafik 3.28. Görüşülen Firmaların Sektörlere Göre Dağılımı

Tablo 3.30. Görüşülen Firmaların İlçelere Göre Dağılımı

İLÇE	FİRMA SAYISI
Merkez	27
Almus	5
Artova	4
Başçiftlik	0
Erbaa	16
Niksar	14
Pazar	3
Reşadiye	5
Turhal	12
Sulusaray	2
Yeşilyurt	3
Zile	9
TOPLAM	100

Grafik 3.29. Görüşülen Firmaların İlçelere Göre Dağılımı

3.5.1. Gıda Sektörüne Ait Bulgular

Proje kapsamında gıda sektöründe faaliyet gösteren 26 firma ile görüşülmüş, görüşmeler neticesinde şu sonuçlar elde edilmiştir.

• Görüşülen firmaların çoğunluğu tarıma dayalı sanayi firması olup, tarım ürünlerinin işlenmesi sonucu elde edilen ürünlerin üretimini ve pazarlamasını yapmaktadırlar. Bu sanayi kuruluşlarının faaliyetlerinden dolayı sezonluk üretim gerçekleşmektedir. Yani firmalar genelde yaz sezonunda üretim yapmakta, kış sezonunda ise faaliyetlerini dondurmaktadırlar. Dolayısı ile buralardaki istihdamın yapısı ise sezonluk çalışana dayanmaktadır. Çalışanların büyük bir kısmı vasıfsız olarak bölge halkından karşılanmaktadır. Firmaların üretim sürecinde ve daha sonrasında üretimde kullanılan makinelerin bakım, onarımını sağlayacak niteliklerdeki iş gücü, firma içerisinde yıl boyunca istihdam edilmektedir. Buradaki çalışanların çalışma sürelerine bakıldığında ise uzun yıllar firmada çalıştığı görülmektedir. Firma yetkilileri ile yapılan görüşmelerde bu alanlarda istihdam problemi yaşayıp yaşamadığı sorulmuştur. Verilen cevaplarda ise önceleri problem yaşadıklarını çünkü firmanın kullanmış olduğu makineleri kullanabilecek vasıflı eleman bulamadıklarını söylemişlerdir. Vasıfsız olarak işe aldıkları elemanları kendi bünyesinde eğitimden geçirerek bu makineleri kullanmalarını sağlamışlar ve bu sayede uzun yıllar bu çalışanlar firma tarafından istihdam edilerek bu günlere gelinmiştir.

• Görüşülen firmalar içerisinde yer alan un ve yem fabrikalarında ise genelde vasıfsız işgücünün çalıştığı ortaya çıkmıştır. Fabrikanın üretim esnasındaki indirme ve bindirme işlerini yapacak vasıfsız işgücünün buralarda istihdam edildiği görülmüştür. Bu firmalarda otomasyona dayalı bir üretim gerçekleştirildiğinden, makinelerin üretim esnasında çok fazla insangücüne ihtiyaç duyulmadığı görülmüştür.

• Gıda imalatı işiyle uğraşan firmalardan elde edilen bulgular neticesinde gıda teknikerliğine ihtiyaç duyulduğu görülmüştür. Mevcut işletmelerde gıda mühendisleri çalışmakta olup, mühendisin işlerine yardımcı olacak aynı zamanda da bu alanda belli bir bilgisi olacak elemana ihtiyaç duyulduğu görülmüştür.

Öneriler;

Bölgede bulunan gıda teknolojis alanındaki öğrencilerin bölgede faaliyet gösteren firmalarla işbirliği yapmaları sağlanmalı, öğrencilerin buralarda staj yaparak işletmeleri tanımasını sağlanmalıdır. Ayrıca mevcut öğrenci kapasitesi artırılmalı, mevcut üretime yönelik etkin bir program uygulanmalıdır.

3.5.2. Hizmet Sektörüne Ait Bulgular

Tokat Merkez ilçe dâhil 12 ilçesiyle birlikte tarih, kültür, doğa, yayla, mağara, kaplıca turizminde söz söyleme çabasıdır.

Tarihi M.Ö 4000'li yıllara dayanan, barındırdığı doğal güzellikleri ve kültürel kimliği ile ülke turizmine kazandırılması gereken önemli bir ildir.

Tokat ilindeki Hitit, Frig, Roma, Selçuklu, Danişmendli ve Osmanlı döneminden kalan sivil mimari örnekleri ve anıtsal yapılar (cami, ve Zile Maşathöyük – Sulusaray'da Sepastopolis – Tokat'ta Komana ve Erbaa'da Horoztepe , Artova'da Boyunpınar Höyüğü, Çamlıbel'de Bolus Höyüğü, ve Almus'ta Maşattepe gibi arkeolojik alanları kültür turizmin geliştirilmesinde kullanılabilecek önemli kültürel varlıklardır.

800 adımda Türklerin Anadolu'daki 800 yıllık mimarlık serüveninin izlerini taşıyan 13. yüzyıldan (Selçuklu, İlhanlı, Danişmentli ve Osmanlı) 20. yüzyıla kadar bütün dönemlerin eserleri Sulusokak'ta görülebilmektedir (oka.org.tr).

Proje kapsamında hizmet sektöründe faaliyet gösteren 14 firma ile görüşülmüş, görüşmeler neticesinde şu sonuçlar elde edilmiştir.

- Tokat'ta 1 adet Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesinin bulunması ve mezunlarının turizm potansiyeli yüksek yerlerde istihdam edilmesi bölgedeki hizmet sektörünün talep ettiği işgücünün vasıfsız olarak karşılanmasına neden olmaktadır. Daha önceden lokanta ve restoranlarda çalışanlar bölgedeki vasıfsız olarak başlayan yeni elamanları eğitiyor ve ihtiyaç bu sayede giderilmektedir. Fakat bu sektörün talep ettiği profesyonel şekilde çalışacak insangücü bölgede mevcut değildir. Bölgede hizmet sektöründe faaliyet gösteren firmaların büyük bir kesimi bu alanda kalifiye elaman elamanı ihtiyaç duymaktadır.

- Hizmet sektöründe çalışacak kalifiye insan gücü genelde il dışını tercih etmektedir. Çünkü özellikle Akdeniz bölgesindeki oteller ve işletmeler bu alanda çalışanlara bölgedeki gelirden daha yüksek ücret vermekte ve insanların bu alanda bölge dışına yönelmelerine neden olmaktadır.

- Bölgede turizm yönünden mevcut olan potansiyel günümüzde ekonomik karşılığını alamamaktadır. Yani turizm potansiyelinin şu anda ki gelir getirme oranı çok düşüktür. Bu ise bölgedeki özellikle hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin düşük kar marjı ile çalışmalarına ve dolayısıyla ucuz işçiliğe yönelmelerine neden olmaktadır.

Öneriler:

Hizmet sektöründe çalışacak insangücüne bölgede ihtiyaç duyulmaktadır. Bölgede eğitimi verilen Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesinin öğrenci kapasitesi artırılmalı, bunun yanı sıra ilçelerde de bu alanda öğrencinin yetiştirilmesi sağlanmalıdır.

Turizm ve Otelcilik Meslek lisesinin öğrencilerinin staj yaptığı yerlere bakıldığında büyük bir çoğunluğunun Akdeniz bölgesindeki büyük oteller ve işletmeler olduğu görülmüştür. İşletmelerden gelen talepler ise bu öğrencilerin en azından bir yıllık staj süresinin bölgede yapmalarının sağlanması yönünde olmuştur. Hem böylece işletmelerin ihtiyaç duyduğu vasıflı eleman sorunu çözülmüş, hemde bu öğrencilerin vasıfsız olarak çalışanlara işi öğretmeleri sağlanmış olacaktır.

3.5.3. İmalat Sektörüne Ait Bulgular

Proje kapsamında imalat sektöründe faaliyet gösteren 19 firma ile görüşülmüş, görüşmeler neticesinde şu sonuçlar elde edilmiştir.

- Yapılan görüşmeler neticesinde imalat sektöründe faaliyet gösteren işletmeler; tarım makineleri, mobilya, ayakkabı, pvc üretimi, güneş enerji sistemleri üretimi gibi firmaların olduğu görülmüştür. Bu firmaların birçoğunda metal işçiliği, kaynak işçiliği, elektrik, elektronik gibi alanlarda istihdam edildiği görülmüştür.

- İmalat sektöründe faaliyet gösteren firmalar ile görüşüldüğünde bazı firmaların stajyer öğrenci çalıştırmak istemedikleri görülmüştür. Bunun sebepleri sorulduğunda ise; öğrencilerin fabrika içerisindeki makinelerin çalışmalarından kaynaklanabilecek güvenlik önlemlerinde problem yaşama riskinin olduğunu ve bu riski almak istemediklerini dile getirmişlerdir. Ayrıca firma içerisindeki mevcut çalışanların işlerini aksatabilecekleri görüşünün hakim olduğu görülmüştür. Fakat bunun yanı sıra stajyer öğrenci çalıştıran ve çok iyi verim alan firmaların da var olduğu görülmüştür. Bunu nasıl gerçekleştirildiği sorulduğunda ise firmanın kurumsal bir kapasiteye sahip olduğu, firma içerisinde çalışanların görev tanımlarının çıkarıldığı ve kimin nerede, ne zaman ve ne yapacağından önceden planlandığı, bu planlama neticesinde herhangi bir problem yaşanmadan işlerin yürütüldüğü görülmüştür. Yani staja gelecek öğrencilerin ne yapacağı ve bu öğrencilerle kimlerin ilgileneceği firma tarafından önceden planlanmıştır. Stajyer öğrenci kabul etmeyen firmalarda ise bu planlamanın yapılmadığı görülmüştür.

- İmalat sektöründe faaliyet gösteren işletme yetkilileri ile yapılan görüşmelerde işletme yetkililerin eleman seçimi yaparken tecrübeye ve bu alandaki daha önce çalışmalarına öncelik verdikleri görülmüştür. Fakat istedikleri alanda uzmanlık kapasitesine ulaşan insanların ise çalışmak için bölge dışını seçtikleri görülmüştür. Genelde başvuru yapan insanların tecrübesinin zayıf olduğu ve kendi alanında çok fazla çalışma süresinin olmadığı tespit edilmiştir. Firmalar bu sorunu giderebilmek için mevcut çalışanlarının yeni başlayanlara işi öğrettikleri görülmüştür.

Öneriler;

Stajyer öğrenci konusunda problem yaşayan işletmelerle görüşmeler yapılmalı, problem yaşadıkları alanlar ile ilgili çözüm önerileri getirilmelidir. Öğrencilerin buralarda staj yaparak tecrübe kazanmaları sağlanmalıdır.

93

3.5.4. Tekstil Sektörüne Ait Bulgular

Proje kapsamında tekstil sektöründe faaliyet gösteren 18 firma ile görüşülmüş, görüşmeler neticesinde şu sonuçlar elde edilmiştir.

- Sektör Tokat'ta son zamanlarda çok büyük gelişmeler göstermiştir. Özellikle Erbaa ve Merkezde son zamanlarda birçok yeni firma üretime başlamıştır. Tokat'taki üretim alanındaki mevcut istihdamın büyük kısmı bu sektörde istihdam edilmektedir. Sektör hala bu alanda çalışacak insangücüne ihtiyaç duymaktadır. Mevcut çalışanların çoğu vasıfsız olarak işe başlamakta, işkur tarafından açılan kurslar veya işletmede çalışanlar tarafından yeni başlayanlara iş öğretilmektedir.

3.4.5. Orman Ürünleri Sektörüne Ait Bulgular

Proje kapsamında orman ürünleri sektöründe faaliyet gösteren 3 firma ile görüşülmüş, görüşmeler neticesinde şu sonuçlar elde edilmiştir.

- İlde yer alan orman işletmeleri orman ürünleri sanayinin önemli ölçüde hammadde ihtiyacını karşılamaktadır.

3.5.6. Taş ve Toprağa Dayalı Üretim Sektörüne Ait Bulgular

İlimizde kömür antimuan, bentonit ve mermer yatakları mevcuttur. Kömür Zile ve Artova ilçelerinde çıkarılmakta il ihtiyaçlarına karşılık pazarlanmaktadır.

Antimuan İlimiz Turhal ilçesinde çıkarılmaktadır. Kalite yönünden oldukça yüksek değerdedir. Ancak düşük kapasite ile çalışmaktadır.

Bentonit İlimiz Reşadiye İlçesinde çıkarılmakta ihraç edilmekte Ülke düzeyinde ise Sanayici kuruluşlara pazarlanmaktadır.

İlimiz Mermer ve oniks yatakları açısından oldukça zengin bir rezerve sahiptir.1994 yılında MTA tarafından yapılan bir araştırmada görünür ve muhtelif yataklar itibari ile 672.665.100 m3 rezerve sahiptir.

Valiliğimizce 2004 yılında ilimizdeki mermer rezervlerinin bugünkü durumu ile ilgili olarak yapılan araştırmada, ilimizde bej mermer, traverten (noçe, sarı), diyabaz (siyah), Füme (kumlu tüylü), siyah mermer, beyaz mermer, oniks mermer (yeşiloniks), serpantin ve bazalt mermer olmak üzere değişik renk ve kalitede 9 çeşit mermerin bulunduğu ve yaklaşık 1.250 Milyon m3 rezerve sahip olduğu belirlenmiştir.

Bugün itibariyle ilimizde mermer alanında 34 firma faaliyet göstermekte olup bunlardan 17 firma fabrika olarak faaliyetini sürdürmektedir. Sektörde yaklaşık 500 kişi istihdam edilmektedir.

Valiliğimizce konunun uzmanlarından oluşan bir ekip yapılan çalışmada öncelikle MTA tarafından 1985 yılında tespit edilen rezervlerin bulunduğu sahalar incelenmiş ve ilimizde 9 değişik renk ve kalitede mermer çeşidinin bulunduğu ve yaklaşık 1.200.000 m3 mermer rezervi olduğu belirlenmiştir. Mermer rezervinin bu bölgeler hem fotoğraf makinesi ile ve hem de kamera ile görüntülenmiştir. Sahalardan numuneler alınarak atölyelerde kesme ve cila durumu kontrol edilmiştir. Araştırma sonuçları Tokat'ta Türkiye'de ve Dünya'da mermer konusundaki ticaret boyutlarını içeren bilgiler rapor haline getirilmiştir (Bilim Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü 2011 Brifingi).

3.5.7. Ulaşım Sektörüne Ait Bulgular

Proje kapsamında ulaşım sektöründe faaliyet gösteren 4 firma ile görüşülmüş, görüşmeler neticesinde şu sonuçlar elde edilmiştir.

- Bu sektörde faaliyet gösteren firmalar şehirlerarası ulaşımı sağlayan otobüs işletmecileridir. Bu işletmeler ile yapılan görüşmeler neticesinde işletmelerde istihdam edilenlerin şöför, araç içi hizmet elemanı (host – hostes) ve müşteri temsilcilerinden oluştuğu görülmektedir. Bu sektörde yaşanan eleman sıkıntısının büyük bir çoğunluğunu araç içi hizmet elamanının oluşturduğu görülmüştür.

3.5.8. Tarım ve Hayvancılık Sektörüne Ait Bulgular

Tokat ili Karadeniz Bölgesi ile İç Anadolu Bölgesi iklimi arasında geçiş bölgesi iklimine sahip olup, 230 metreden başlayıp 1500 metre rakımları arasında tarım yapılan zengin bir üretim alanına sahiptir.

İlin ekolojik şartları ürün çeşitliliğine, ikinci ürün ve kışlık sebze yetiştiriciliğine imkan tanımaktadır. İlde çok çeşitli tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, tarıma dayalı sanayi için önemli bir hammadde kaynağıdır.

Bitkisel üretimde üç önemli ürün öne çıkmaktadır.

- 696.539 ton şeker pancarı
- 479.218 ton sırik domates (ülkemizdeki üretimin %4'ü)
- 534.154 ton buğday

- Barbunya fasulye üretiminde % 8.5, taze fasulye üretiminde % 6.18, domates üretiminde % 5.00 payları ile ülke genelinde söz sahibidir.

Tokat ilinde hayvansal üretimde 224.113 ton/yıl ile süt ön plana çıkmakta; bunun yanı sıra 1.433 ton/yıl et, 612 ton/yıl bal, 49.213.934 adet yumurta üretimi gerçekleştirilmiştir

Merkez, Erbaa, Niksar, Reşadiye, Turhal ve Zile ilçelerinde 662 da alanda örtü altı tarımı kapsamında sebzeçilik ve kesme çiçek yetiştiriciliği yapılmaktadır. Erbaa ilçesinde yaklaşık 25 dekar alanda Kesme Çiçek Yetiştiriciliği, Merkez İlçede ise 3 dekar alanda mevsimlik çiçek fidesi yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Tokat ilinde iç su ürünleri üretimi kapsamında alabalık üretilmektedir. 2009 yılında 29 Alabalık tesisinin 11 adedi Almus Baraj Gölünde ağ kafeste, 18 adedi ise karada havuzlarda yetiştiricilik tesisi bulunmaktadır. Tesislerin toplam proje kapasitesi 1380 ton/yıl'dır.

Tokat ili bazı tarım ürünlerinde gen kaynağı ve üretim merkezi konumundadır. Bu ürünlerin (kuşburnu, bağ yaprağı, madımak, domates, biber, vişne, karayaka koyunu, karagül koyunu vs.) sertifikalandırılarak ülke çapında tanıtılmaları İlin ticaret hacmini daha da artıracaktır.

Organik hayvancılığın yaygınlaştırılmasına imkân sağlayan çayır ve mera alanları mevcuttur. Baraj gölleri balıkçılık ve sulama yönünden uygun ve temizdir. Organik ürünlere artan talep doğrultusunda uygun organik tarım alanları potansiyeli bulunmaktadır. Tıbbi ve aromatik bitkilerin üretimi için uygun ekolojik ortam mevcuttur. Endemik bitki (madımak, tokat biberi, asma yaprağı, barbunya fasulye, bamya, kiraz ve vişne) varlığı, marka değeri taşıyan tarımsal ürünler mevcuttur (oka.org.tr).

Proje kapsamında tarım sektörü ile ilgili yapılan araştırmalar sonucunda; bölgede üretimi yapılan mevcut tarım ürünlerine alternatif ürünlerin geliştirilmesi, modern tarım uygulamalarının vatandaşlara anlatılması ve vatandaşların modern tarıma geçmesinin sağlanması görülmüştür.

3.6. İŞKUR'A YAPILAN BAŞVURULARIN İNCELENMESİ

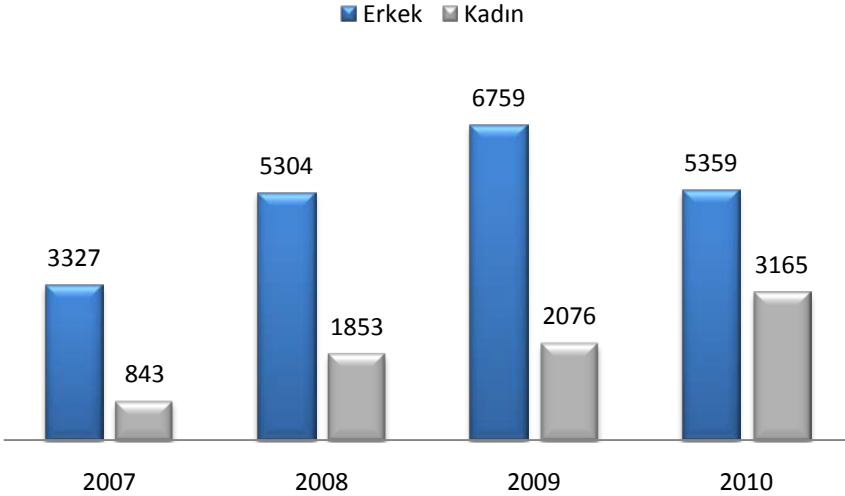
Tablo 3.31. İŞKUR'a başvuruların Yıllar İtibari ile Yaşlara Göre Dağılımı

YAŞ ARALIĞI	2007		2008		2009		2010	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
15-19	196	124	357	244	499	286	480	375
20-24	727	278	1467	652	1875	701	1490	832
25-29	662	152	1150	402	1312	354	954	480
30-34	603	84	721	193	947	242	582	410
35-39	442	78	542	140	803	204	552	449
40-44	289	64	415	104	554	130	667	391
45-64	390	62	610	113	724	144	618	225
65+	18	1	42	5	45	15	16	3
TOPLAM	3327	843	5304	1853	6759	2076	5359	3165

97

Kaynak: Tokat İli İşgücü Piyasası Analiz Çalışması

Grafik 3.30. İŞKUR'a yapılan başvuruların Yıllar İtibari ile Dağılımı

İŞKUR'a iş bulmak için yapılan 2010 yılı başvuruları Tablo 3.31'de incelendiğinde 20-24 yaş grubunda yer alanların sayısının diğer yaş gruplarına göre yüksek olduğu görülmüştür. Yıllar itibariyle İŞKUR'a iş bulmak için yapılan başvurular incelendiğinde ise; 2006 yılından 2009 yılına kadar yüksek oranda artış gözlenmiş 2010 yılında ise başvuru yapanların sayısına az bir miktar azalış olduğu görülmüştür.

Tablo 3.32. İŞKUR'a başvuruların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	2007		2008		2009		2010	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Okuma-Yazma Bilmeyenler	19	16	9	10	394	200	645	402
Okur-Yazar	102	48	439	168	286	132	154	65
İlköğretim	1722	327	1840	495	3482	727	2727	1475
Ortaöğretim	1130	314	1937	655	2032	694	1427	805
Ön Lisans	202	81	582	297	370	217	225	234
Lisans	149	57	467	208	183	100	173	176
Yüksek Lisans / Doktora	3	0	30	20	12	6	8	8
TOPLAM	3327	843	5304	1853	6759	2076	5359	3165

Kaynak: Tokat İli İşgücü Piyasası Analiz Çalışması

İŞKUR'a yapılan başvurularda başvuru yapanların eğitim düzeyleri incelendiğinde; 2010 yılında yapılan başvurularda %49,3'ü ilköğretim mezunu iken ortaöğretim mezunlarının oranının %26,2'de kaldığı görülmüştür. Yıllar itibari ile İŞKUR'a iş bulmak için yapılan başvurular incelendiğinde ise; 2006-2009 yılları arasında erkekler tarafından yapılan başvurularda ilköğretim ve ortaöğretim mezunlarının sayısında artış gözlenmiş ancak 2010 yılında bu sayıda azalış gözlenmiştir. Kadınlar tarafından yapılan başvurularda ise ilköğretim ve ortaöğretim mezunlarının sayılarında artışın devam ettiği gözlenmiştir.

Tablo 3.33. Tokat İŞKUR Müdürlüğü Tarafından Tokat İli Açık İş, İş Verene Yapılan Takdimler ve İşe Yerleştirme İstatistikleri

	2007		2008		2009		2010	
	Kamu	Özel	Kamu	Özel	Kamu	Özel	Kamu	Özel

Tokat'taki Mesleki Eğitimin Durumu ve İhtiyaç Analizi

Açık İşler İçin Başvuru	117	1031	102	776	1051	564	736	1808
İşverene Yapılan Takdimler	1467	338	128	1098	174	1041	789	1710
İşe Yerleştirmeler	117	984	85	630	153	736	680	1498
İşe Yerleştirme Oranı	96%	81%	100%	86%				

Kaynak: Tokat İli İşgücü Piyasası Analiz Çalışması

Tablo 3.34. Tokat İŞKUR Müdürlüğü'nün 2010 Yılı Kurs Çalışmalarına Ait İstatistikler

İşgücü Yetiştirme Kurs Sayısı	41
İşgücü Yetiştirme Kursuna Katılan Kişi Sayısı	1182
Kurslar Vasıtasıyla İşe Yerleşen Sayısı	763

Kaynak: Tokat İli İşgücü Piyasası Analiz Çalışması

Tokat İŞKUR Müdürlüğü'nün istihdamı artırmak amacı ile açmış olduğu kurslara ilişkin istatistikler incelendiğinde; toplam 41 işgücü yetiştirme kursunun açıldığı, bu kurslara 1182 kişinin katıldığı ve katılanların 763 kişinin işe yerleştiği görülmüştür.

Tablo 3.35. 400 işletmede yapılan ankete göre işletmelerin ihtiyaç duyduğu meslek kolları

Meslek	İhtiyaç duyulan Çalışan Sayısı	İhtiyaç Duyulan Çalışanların Toplam İçindeki Oranı	Erkek Çalışan Sayısı	Kadın Çalışan Sayısı
Yöneticiler	5	0,4	1	4
Profesyonel Meslek Mensupları	34	2,8	23	11
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	34	2,8	22	12
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	18	1,5	11	7
Hizmet ve Satış Elemanları	134	11,0	111	23
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	215	17,7	139	76

Tokat'taki Mesleki Eğitimin Durumu ve İhtiyaç Analizi

Tesis ve Makine Operatörleri ile Montajcılar	673	55,3	305	368
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	104	8,5	59	45
Toplam	1217	100	671	546

Kaynak: Tokat İli İşgücü Piyasası Analiz Çalışması

100

Tokat İŞKUR Müdürlüğü'nün 2011 yılı itibari ile Tokat'taki İşgücü piyasasını analiz etmek amacı ile yapmış olduğu Tokat İli İşgücü Piyasası Analiz Çalışmasına toplam 400 işletme katılmış ve analiz sonucunda elde edilen veriler kitap haline getirilmiştir. 400 işletme üzerinde elde edilen bulgular neticesinde Tokat'ta ihtiyaç duyulan meslekler Tablo 3.35'te verilmektedir. Buna göre ankete katılan işletmelerin büyük bir kısmında tesis ve makine operatörleri ile montajcılarının ihtiyaç duyulduğu gözlenmiştir.

Tablo 3.35. 400 işletmede yapılan ankete göre ihtiyaç duyulan meslekler

Meslek	Erkek	Kadın	Toplam
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	218	254	472
Ütücü	55	60	115
Beden İşçisi (Genel)	38	20	58
Konfeksiyon İşçisi	29	29	58
Kalite Kontrolcü (Tekstil)	25	29	54
Makineci (Dikiş)	17	18	35
Otobüs Muavini	30	0	30
Çöpçü	10	20	30
Lap-penye Makineleri Operatörü	0	30	30
Seyahat Servis Elemanı (Host/Hostes)	25	0	25
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	8	12	20
El ve Makine Dikişçisi	10	10	20
Garson (Servis Elemanı)	15	3	18
Reyon Görevlisi	5	6	11
Hemşire	0	10	10
Izgara Köftecisi	10	0	10
Satış Reklamcısı (Demonstratör)	10	0	10

Tokat'taki Mesleki Eğitimin Durumu ve İhtiyaç Analizi

Isıcam İmalat İşçisi	10	0	10
Tarak Makinesi Operatörü (Tekstil)	5	5	10
Diğer	4	3	7
TOPLAM	524	509	1033

Kaynak: Tokat İli İşgücü Piyasası Analiz Çalışması

BÖLÜM - 4

SWOT ANALİZİ

102

4.1. TOKAT'TAKİ MESLEKİ EĞİTİMİN SWOT ANALİZİ

4.1.1. Güçlü Yönler

4.1.2. Zayıf Yönler

Döner sermaye durumu

Meslek Liselerinde döner sermaye işletme yönetmeliğinden kaynaklanan problemler vardır. Vergi ve fonlar nedeniyle maliyetler yükselmektedir. Döner sermayelerin çalışmaması, okulların gelirini düşürdüğü gibi öğrencilerin uygulama yapmalarını da sınırlamıştır. Ayrıca piyasa ile rekabet edilememektedir.

Teknolojiye uyum

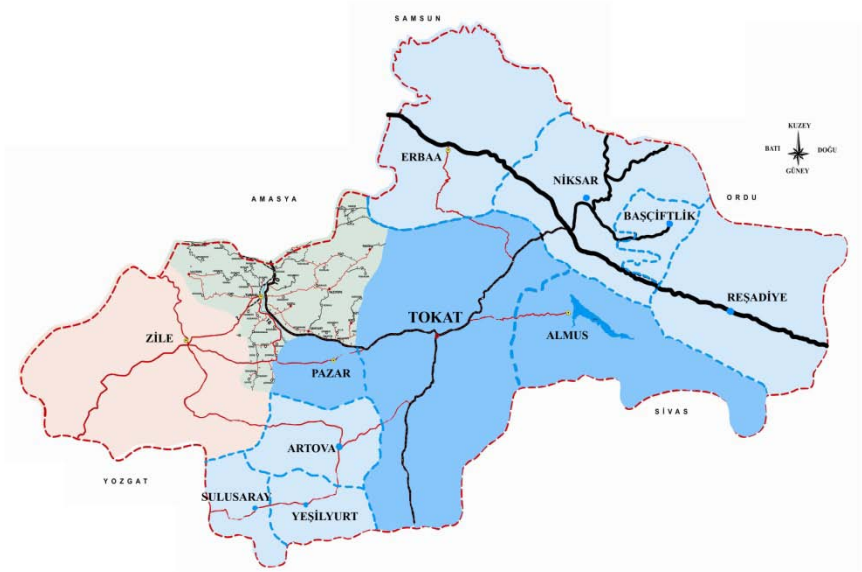
Meslek liselerinde diğer bir sorun da; hala geri kalmış teknolojinin okullarda öğretilmesidir. Meslek Liseleri programlarında Bilgisayarlı Nümerik Kontrol(CNC) sistemleri öğretilmesine rağmen bazı proje okulları haricinde, okullarda hala geri kalmış veya piyasada hiç bulunmayan cihazlar üzerinde eğitim yapılmaktadır. Taşradaki Meslek Liselerinin motor bölümlerinde artık öğrenciler tarihe mal olan 1940'lı yılların jeep motorları üzerinde eğitim görmektedir.

4.1.3. Fırsatlar

4.1.4. Tehditler

BÖLÜM – 5

BÖLGESEL ANALİZ

5.1.ARTOVA - YEŞİLYURT - SULUSARAY BÖLGESİ

Bölge ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. İlçe halkının hemen hemen tamamı çiftçilikle uğraşır. Bölgenin arazi yapısı yayla özelliği gösterdiği için hayvancılık daha da önem kazanmaktadır. İlçe halkı genelde fakir olup, zengin sayılabilecek kişiler ise yatırımlarını Tokat veya büyük illere yapmaktadırlar. Artova'da bulunan ADOÇİM fabrikası Artova ekonomisi için büyük önem arz etmektedir. Sürekli büyük illere göç veren bölgenin gençlerinin bu fabrikada çalışmaya başlaması bölge halkı için bir ümit kaynağı olmuştur.

Bölgede arıcılık yapılmaktadır. Arıcılık genellikle amatörce ve ailenin kendi bal ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak yapılmaktadır. Arazi ve iklim şartları müsait olmasına ve İlçe Tarım Müdürlüğü'nün her türlü yardım ve desteğine rağmen arzu edilen şekilde arıcılığa bir türlü geçilememiştir.

Yeşilyurt 1987 yılında ilçe olmuştur, Ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. İlçede büyük çapta herhangi bir işletme bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra ilçede bulunan tavuk üretme çiftliği bölgede yapılabilecek iş alanları ile bize bilgi vermektedir.

Sulusaray'da tarımdan başka iş sahalarının olmaması nedeni ile yöre halkının çalışmak için bölge dışına çıkmak zorunda kaldığını gözlemlenmektedir. Tarımla geçimini sağlayan yöre halkının modern tarım tekniklerine geçmemesi ise ticari hayatı olumsuz yönde etkilemektedir. Bölgede sanayi sektörü yok denecek kadar azdır. Son yıllarda İstanbul'dan gelen tekstil sektörünü bu bölgede de görmek mümkündür. Sulusarayda küçük çapta bir adet tekstil atölyesi bulunmaktadır. Yapmış olduğu ürünü Avusturya'ya ihraç etmektedir.

Ayrıca Sulusaray'da bulunan termal tesis son yıllarda kaderine bırakılmış ve atıl hale gelmiştir. İşletmesi bir aile şirketi tarafından yürütülen tesisin durumu içler acınası haldedir. Bölgede alternatif bir girdi potansiyeli bulunan tesisin modernleştirilmesi ve yurt genelinde tanıtılmasına ihtiyaç vardır.

Artova ve Sulusaray'da birer adet genel lise, Yeşilyurt'ta ise bir adet çok programlı lise bulunmaktadır. Yeşilyurt'taki çok programlı lisede Muhasebe ve Finansman Alanı ile Çocuk ve Eğitimi Alanı bulunmaktadır. ***Bölge halkının modern tarım tekniklerini öğrenmesini sağlayacak ve hayvancılığı ekonomik bir değer haline getirebilecek bir eğitim kurumu bölgede bulunmamaktadır.***

5.2.TURHAL - ZİLE BÖLGESİ

Bölgenin ekonomisi tarım, tarıma dayalı sanayi ve hayvancılıktır. Turhal'da yetiştirilen en önemli ürün şeker pancarıdır. İlçede bulunan şeker fabrikasının özelleştirilmesi ile birlikte bölgenin ekonomisi bir anda zayıflamıştır. Son yıllarda konfeksiyon (tekstil) alanında gerçekleşen yatırımlar, Antimuan madeni, süt ve yem fabrikaları ülke ve ilçe ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır.

Turhal'ın bugüne kadar ki zaman içerisinde baskın olan kamu çalışanı oranı, son zamanlarda gelişen özel sektörlerle birlikte özel sektör çalışanına

dönmektedir. Bölgede bulunan tekstil fabrikalarının sayısı gün geçtikçe artmaktadır.

Zile'nin başlıca geçim kaynakları tarım, hayvancılık ve ticarettir. 1989'da Zile Meslek Yüksekokulu ve 1997'de Zile Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'nun kurulmasıyla yurdumuzun çeşitli yörelerinden yükseköğrenim için gelen genç nüfus şehre sosyal ve ekonomik açıdan ayrı bir canlılık getirmektedir. Zile Orta Karadeniz Bölgesinin tahıl ambarı merkezi konumundadır. Üretilen tarım ürünlerinden buğday, arpa, nohut, mercimek, fiğ gibi ürünler özellikle ihraç edilmek üzere Samsun ve Mersin limanlarına gönderilmektedir. İlçemizde en fazla yetiştirilen sanayi ürünlerinden şeker pancarı komşu ilçe Turhal Şeker Fabrikasına, Yağlı tohumlar Kooperatifi tarafından alınan ayçiçeği işlenmek üzere Merzifon ve Elazığ fabrikalarına gönderilmektedir.

Ayrıca Zile bölgesinde yüksek miktarda mermer rezervi bulunmaktadır. Mermer ocakları ve fabrikaları bölgenin ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır. Bölgeden çıkarılan bej mermer hem blok olarak yurt dışına, hemde yarı mamül olarak yurt içine ve yurt dışına ihraç edilmektedir.

Turhal'da 1 düz lise, 3 Anadolu lisesi, 1 Anadolu Öğretmen lisesi, 1 Teknik ve Endüstri Meslek lisesi, 1 Kız Meslek lisesi, 1 Ticaret Meslek lisesi, 1 İmam Hatip lisesi ve 1 Özel Eğitim Meslek lisesi olmak üzere toplam 11 ortaöğretim kurumu bulunmaktadır. Zile'de ise; 1 düz lise, 2 Anadolu lisesi, 1 Fen Lisesi, 1 Anadolu Öğretmen lisesi, 1 Teknik ve Endüstri Meslek lisesi, 1 Kız Meslek lisesi, 1 Ticaret Meslek lisesi ve 1 İmam Hatip lisesi olmak üzere toplam 10 ortaöğretim kurumu bulunmaktadır. Bu iki ilçemizi bir bölge olarak aldığımızda 21 adet ortaöğretim kurumunun bölgede bulunduğu görülmektedir. Bölgede Turizm ve otelcilik meslek lisesi dışında tüm lise türlerine göre okulların olduğu görülmüştür.

5.3.ERBAA – NİKSAR – REŞADIYE – BAŞÇİFTLİK BÖLGESİ

Bölgeden geçen D100 karayolu ile bölge doğu-batı ulaşımında stratejik öneme sahip bir noktada bulunmaktadır.

Erbaa'daki mevcut sanayi sektörüne dikkat edildiğinde en başta toprak sanayi, orman sanayi ve tekstil sanayinin ağırlığı açıkça görülür. Erbaa'daki arazinin her türlü tarıma uygunluğu ve verimin yüksekliği bölgede ciddi bir tarım potansiyelini barındırmaktadır. Buna karşın mevcut dağ köylerinde ise uzun süren kış şartları ve işlenecek toprak miktarının azlığı ile düşük gelire sahip

ciddi bir nüfus bulunmaktadır. Erbaa'nın bu özelliğinden dolayı ovada yaşayan insanlar ile dağ (orman) köylerinde yaşayan insanlar arasında büyük bir gelir dengesizliği göze çarpmaktadır.

Erbaa'da tekstil sektörü son zamanlarda çok iyi yerlere gelmiştir. Bu sektörde çalışan sayısı çok ciddi rakamlara ulaşmaktadır. **Tekstil sektörü sayesinde ilçede işsizlik yok denecek kadar az bir orana ulaşmıştır.**

Niksar ekonomisi geniş ölçüde tarıma dayalıdır. Ekonomisinin temelini de tarım ve orman ürünlerine dayalı sanayi kuruluşları teşkil etmektedir. Bunun yanında tarıma dayalı gıda sanayi de bölgede önemli bir konuma sahiptir. Niksar ekonomisinde ceviz ve mahlebin önemli bir yeri bulunmaktadır. Yöreye özel bir ürün olan mahlep işlenerek tamamı yurtdışına pazarlanmakta ve ekonomiye katkı sağlamaktadır.

Niksar ekonomisinde küçük ve büyük baş hayvan besiciliğinin de büyük yeri vardır. Besi yapılan büyük ve küçük baş hayvanlar yurtiçi pazarlarında satılmakta olup ekonomiye girdi sağlamaktadır. Yöredeki hayvan pazarının merkezi konumunda olduğundan bu sektör senenin her mevsiminde canlılığını korumaktadır. Zengin bir bitki örtüsü olan ilçenin hemen hemen her yöresinde arıcılık yapılmaktadır. Niksar çevresinin ormanlarla kaplı olması nedeniyle orman ürünlerinden mantar, ıhlamur, kuşburnu ve buna benzer orman bitkilerinin de Niksar ekonomisine katkıları bulunmaktadır.

Reşadiye'de genelde hububat tarımı yapılmaktadır. İlçenin sulu tarım arazisi az miktarda olduğundan dolayı sebze üretimi çok azdır. Hayvancılık bölgede yoğun olarak yapılmaktadır. Hayvancılığın yaygın olmasından dolayı tarım ürünleri daha çok yem bitkilerinden oluşmaktadır.

Reşadiye'de bulunan jeotermal kaplıca tesisleri ilçeyi bölgede marka haline getirmiştir. Yerli ve yabancı birçok turist bu amaçla bölgeye gelmektedir.

İlçemizde 1972 Yılında Samaş Sanayi Madenleri A.Ş. adı altında şirket kurulmuştur. Bölgemizde bulunan Bentonit (kil) madeni işlenerek Reşadiye ekonomisine ve ülke ekonomisine katkıda bulunmak amacı ile işlevini sürdürmektedir.

Hammaddenin işlenmesi, ilçemizde kurulu fabrika tesislerinde yapılmakta ve satışa hazır hale getirilmektedir. Yeterli derecede bina lojman ve sosyal yardımcı tesisler mevcuttur.

İlçemizde 2004 yılı içerisinde kurulan RESÜT (Reşadiye Tarım Hayvancılık Doğal Ürünler Süt ve Gıda San. Ticaret A.Ş.), Romano Bambu Sanayi, Ortadoğu Tekstil Sanayi Şirketi adı altında şirketler kurulmuş ve ülke ekonomisine katkıda bulunmak amacı ile işlevlerini sürdürmektedirler.

108

BAŞÇİFTLİK

Ekonomik Hayatın Tarihi Gelişimi : İlçemiz ekonomisi % 20 nispetin de halıcılığa %80 nispetinde çiftçilik ve hayvancılığa dayanmaktadır. 1971 yılında gerçekleştirilen halıcılık çalışmaları büyük bir ivme kazanarak çevreye dağılmış hatta ilçemize yakın vilayetlere ve bölgelere dağılmış büyük bir iktisadi potansiyel oluşturmuştur. İlçemizdeki halıcılığın hızı 1990 Körfez krizinden sonra gerilemiştir.İlçemizde daha önceki yıllarda ekonomi % 75 halıcılığa dayalı iken bugün %20 seviyelerine gerilemiş, buna paralel olarak da İlçemiz ekonomisi zayıflamıştır. Önceki yıllarda ilçemiz merkezinde 1200 olan tezgahı sayısı bugün 100 civarlarına inmiştir. Dolayısıyla halı üretimi de gerilemiştir. Halıcılığın gerilemesinde 3 ana unsur etkisini hala devam ettirmekte olup bunlar,malzemede bozulma,imalatta bozulma ve ihracattaki tıkanma şeklinde devam etmektedir. İlçemiz merkezinde ve bağlı birimlerde 60x60 (Hereke) tipi halı dokunmaktadır. Ortalama bir tezgahta yıllık 10 M2. civarında halı dokunmakta olup,ilçe merkezi ve köylerinde yıllık yaklaşık 2.000 M2. halı dokunmaktadır. Bugünkü fiyatlarla halının metrekaresi 350,00-TL ile 400,00-TL. arasında satılmaktadır. Üretilen halıların % 50'si iç pazarda tüketilmekte %50'si ihraç edilmektedir.

İlçemiz özellikle son yıllarda işsizlik nedeniyle çok göç vermiştir. Bu da ilçemizi olumsuz yönde etkilemektedir.

Sanayi : İlçemizde hiçbir sanayi kuruluşunun bulunmaması İlçe halkının büyük şehirlere göç etmesinde en büyük etkendir. Soruna çare bulmak amacıyla bazı kesimlerin şirketleşme yoluna gitme çabaları sonuç vermemiştir.

Bölgede bulunan okullara baktığımızda Tokat'ın ilçeleri arasında en düşük nüfusa sahip Başçiftlik haricinde diğer ilçelerde lise çeşitliliğinin zengin olduğu görülmüştür. Erba ilçemizde; 2 lise, 2 Anadolu lisesi, 1 Fen lisesi, 1 Anadolu

öğretmen lisesi, 1 teknik ve endüstri meslek lisesi, 1 kız meslek lisesi, 1 ticaret meslek lisesi, 1 imam hatip lisesi, 1 sağlık meslek lisesi ve 1 çok programlı lise olmak üzere 12 adet lise türü bulunmaktadır. Niksar ilçemizde; 1 lise, 2 Anadolu lisesi, 1 Anadolu öğretmen lisesi, 1 teknik ve endüstri meslek lisesi, 1 kız meslek lisesi, 1 ticaret meslek lisesi, 1 imam hatip lisesi ve 1 sağlık meslek lisesi olmak üzere 9 adet lise türü bulunmaktadır. Reşadiye ilçemizde ise; 1 lise, 1 Anadolu lisesi, 1 Anadolu öğretmen lisesi, 1 teknik ve endüstri meslek lisesi, 1 kız meslek lisesi, 1 ticaret meslek lisesi, 1 imam hatip lisesi ve 2 çok programlı lise olmak üzere 9 adet lise türü bulunmaktadır. Bölgede toplam 31 adet ortaöğretim kurumu bulunmaktadır.

Bölgedeki toplam lise türü sayısına baktığımızda ise

5.4.MERKEZ – PAZAR – ALMUS BÖLGESİ

Pazar ekonomisi tarıma dayalıdır. Nüfusun % 95'i tarımla uğraşmakta olup, üretimin büyük bir kısmını tarla ve bağ -bahçe tarımı teşkil etmektedir. Sanayi gelişmemiştir. İlçemizde tarım ürünlerini işleyen 2 adet Un fabrikası 1 adet de yem fabrikası bulunmaktadır. Tarımın yanında hayvancılık da İlçe ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır.

Ayrıca Pazar'da turizm değerine sahip etkin mekanlar bulunmaktadır. Dünyaca ünlü Ballica Mağarası bu bölgede bulunmaktadır. Bunun yanı sıra bölgede bulunan Mahperi Hatun Kervansarayı, Taşköprü ve Kazgözü turizm için önem değeri yüksek mekanlardır. İlçenin mevcut turizm potansiyelini kullanma konusunda çok fazla etkin olmadığı görülmüştür.

Almus İlçesi, Almus Baraj Gölü ile mükemmel bir görüntüye ulaşmış, yeşil ve mavinin kaynaştığı cennetten bir köşe görünümünü kazanmıştır. Almus Baraj Gölünün su sporlarına uygun bir alan olması, barajda yapılabilecek olta balıkçılığı, başta Dumanlı Yaylalar zinciri ve Çatak Yaylası olmak üzere yayla turizmi için ideal yapıya sahip olan Almus doğal bir turizm cennetidir. Yemyeşil bir vadi olan Mescit Ovası Arıcıların ve büyükbaş sığır üreticilerin vazgeçemedikleri bir yerdir.

BÖLÜM – 6

STRATEJİK YOL HARİTASI

Bu bölümde proje süresinde yapılan araştırmaların, elde edilen verilerin sonuçlarına göre Tokat'taki Mesleki Eğitimin geliştirilmesi için bir takım stratejiler belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına bağlı olarak hazırlanan Stratejik yol haritası gerek mevcut analiz sonuçları doğrultusunda geliştirilen stratejilerden, Mesleki Eğitim ile ilgili doğrudan veya dolaylı temsilcilerinin önerdiği stratejilerden oluşmaktadır.

Yapılan çalışmalar sonucunda Mesleki Eğitimin geliştirilmesi için temel sekiz stratejik amaç belirlenmiştir. Bu temel sekiz stratejik amaç çerçevesinde alt hedefler ve alt hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için yapılması gereken faaliyetler ve projeler önerilmiştir. Önerilen bu stratejilerin bazıları birkaç ay içerisinde gerçekleştirilebilecek stratejiler iken bazılarının gerçekleşmesi birkaç yıla yayılmaktadır. Bir kısmı ise daha uzun sürede hayata geçirilebilecek stratejilerdir.

Mesleki Eğitimin geliştirilmesi bir yada iki paydaşa/aktöre bağlanabilecek, bir iki yılda yapılabilir ve en önemlisi “Birilerinin” yapabileceği bir olgu değildir. Mesleki Eğitimin geliştirilmesi; tüm paydaşların/ortakların katkısı ile başarılabilecek bir olgudur.

6.1. STRATEJİK AMAÇ-1

BÖLGEDE BULUNAN MEVCUT İNSAN KAYNAĞININ GELİŞTİRİLMESİ VE BECERİLERİNE GÖRE KAYIT ALTINA ALINMASI

Stratejik Hedef 1.1. Sektörlerde Çalışanlara Yönelik Vasıf Niteliğinin Standart Hale Getirilmesi

Faaliyetler ve Projeler

- Aynı sektörlerde çalışanlara yönelik hizmet içi eğitimler verilerek standart bir meslek kolunun oluşturulması
- Belgesi olmayan ve sektörde çalışanlara yönelik Halk Eğitim Merkezleri bünyesinde yapılacak olan çalışmalarla vasıflı işgücü haline dönüştürmek

•

Stratejik Hedef 1.2. Bölgede ikamet eden insanların (çalışan-çalışmayan) becerilene göre kayıt altında tutulması

Faaliyetler ve Projeler

- Bölge halkının oluşturulacak olan veri sisteminde becerilerine göre kayıt altına alınması (Nüfus Müdürlüğü, Sosyal Güvenlik Kurumu, İŞKUR ve Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde ortak hareket edilmesi gerekmektedir)

Gerekece: Bölgede mevcut işgücü potansiyeline ait sağlıklı bir veriye ulaşılamamaktadır. Mevcut veriler kayıtlı işgücüne ait veriler olmaktadır. İstihdam edilmeyen ve sektörde çalışabilecek işgücüne ait bir veri mevcut durumdan elde edilememektedir.

•

6.2. STRATEJİK AMAÇ-2

MESLEKİ EĞİTİM İLE İLİŞKİLİ KURUMLAR ARASINDAKİ AĞIN GÜÇLENDİRİLMESİ

Stratejik Hedef 2.1.

Faaliyetler ve Projeler

- Bölge

Stratejik Hedef 2.2.

Faaliyetler ve Projeler

- Bölge

Kurumlar arasındaki bilgi alışverişinin sağlıklı yapılabilmesi için altyapı çalışmalarının yapılması, ihtiyaç duyulan sektörlere zaminında ve doğru yönlendirmenin yapılması

6.3. STRATEJİK AMAÇ-3

Stajın etkinliğinin artırılması

Öğrencilerin deneyim kazanabilmeleri amacı ile staj sürelerinin uzatılması ve staj etkinliğinin artırılması

6.4. STRATEJİK AMAÇ-4

115

4.Fiziki ortamın modern hale getirilmesi – atölyelerde ihtiyaç duyulan makinelerin temin edilmesi, araç ve gerecin mevcut modern üretim sistemine uygun hale getirilmesi

Yeni teknolojik araçları okulların satın alması mümkün görünmemektedir. Bunun için hem okulların parasal kaynakları yeterli değildir, hem de bu araçları okullarda kullanabilecek deneyim bulunmamaktadır.

6.5. STRATEJİK AMAÇ-5

5.Program çeşitliliğinin artırılması – yeni alanlar açılarak öğrencilerin çağın gerektirdiği bilgiye sahip olmalarının sağlanması

Programları yeniden gözden geçirilmeli, bilgi toplumunda teknolojik gelişmeler ve sanayinin ihtiyacı programlar da dikkate alınmalıdır. Meslek liseleri esnek bir yapıya kavuşturulmalı, çevrenin ihtiyaçları da dikkate alınarak yeni programlar açılabilir veya bazıları kapatılabilir.

6.6. STRATEJİK AMAÇ-6

6.Sektörün ihtiyaç duymadığı alanların ya revize edilmesi veya bu alanların kapatılması

6.7. STRATEJİK AMAÇ-7

7.İlköğretimde yapılan yönlendirme çalışmalarının etkinliğinin artırılması

6.8. STRATEJİK AMAÇ-8

119

8.Meslek dersleri öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlere yönlendirilerek yeni gelişmeleri takip etmelerinin sağlanması

Okulların döner sermayelerinin işler hale getirilebilmesi için vergi ve fonların azaltılması gerekir. Döner sermayelerin çalıştırılması hem öğrencilerin eline bir miktar para geçmesini sağlar hem de okullara gelir sağlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin el becerileri de daha iyi gelişebilecektir.

KAYNAKLAR

KAYNAKLAR

- Alkan, C. Doğan, H. ve Sezgin, İ. (2001). *Mesleki teknik eğitimin esasları*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Aykaç, C. (2002). Türkiye'de ve bazı Avrupa Birliği ülkelerinde mesleki teknik eğitim (Almanya, Fransa, İsviçre, İspanya, Yunanistan Örneği). *Milli Eğitim Dergisi*. 2002, 155/156.
- Aydağül, B. (2006). *Beceriler, yeterlilikler ve meslek eğitimi: politika analizi ve öneriler*. İstanbul: TÜRKONFED ve ERG Raporları.
- Binici, H. ve Arı. N. (2004). Mesleki ve teknik eğitimde yeni arayışlar. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 3, 383-396.
- Çalışkan Maya, İ. (2006). AB sürecinde Türkiye ile AB ülkeleri eğitim istatistiklerinin karşılaştırması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4, 4, 375-394.
- DEP, (2001). VIII. BYKP Ortaöğretim Özel İhtisas Komisyonu Raporu. <http://ekutup.dpt.gov.tr/egitim/oik589.pdf> adresinden 25 Nisan 2009 tarihinden alınmıştır.
- Dünya Bankası, (2005). *Gençler için fırsatları genişletmek ve yetkinlikler oluşturmak orta öğretim için yeni bir gündem*. Washington: Dünya Bankası Yayınları.
- Dönmez, C. (2006). *Atatürk ve cumhuriyet döneminde ortaöğretim*. <http://www.sosyalbilgiler.gazi.edu.tr/article1.pdf> adresinden 9 Nisan 2009 Tarihinde Alınmıştır.
- ERG, (2009). *Eğitimde eşitlik politika analizi ve öneriler*. Sabancı Üniversitesi Eğitimde Reform Girişimi Raporları.
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa Birliği sürecinde Türk eğitim sistemi: sorunlar ve çözüm önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1,1,66-80.
- İşler, H. (2006). Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde Türkiye'deki mesleki ve teknik ortaöğretim sisteminin Avrupa Birliği'ne uygunluğu.

Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Karacaoğlu, Ö.C. ve Çabuk, B. (2002). İngiltere ve Türkiye Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*. 2002, 155/156.

Karip, E. (1997). Eğitimde yeniliklerin uygulanmasını etkileyen etkenler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 9, 63-82.

Kazu, Y. ve Demirli, C. (2002). Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarındaki gelişmeler. *Milli Eğitim Dergisi*. 2002, 155/156.

122

Kocatürk, F. (2006). AB ülkelerinde mesleki eğitim sistemlerine ilişkin yaklaşımlar ve Türkiye için uyum analizi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

MEB, (2009). 2008/2009 *Milli eğitim istatistikleri örgün eğitim*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı.

Özsoy, C. (2007) Türkiye'de mesleki eğitimin iktisadi kalkınmadaki yeri ve önemi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Sahlberg, P. (2007). OECD ülkelerinde ortaöğretim. *Seminário Internacional sobre Ensino Médio Diversificado*, Brezilya.

Temelli, S. (2002). 1990'lardan günümüze bütçelerde eğitim harcamaları üzerine bir değerlendirme. *Eğitim -Bilim -Toplum Dergisi*, 1, 1, 21-22.

TİSK, (1997). *Türkiye'de ve dünyada mesleki eğitim, Türk özel sektörünün karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri*. TİSK İnceleme Yayınları, 20, 1997.

Türkoğlu, A. (2005). Avrupa Birliği ülkelerinde yeni eğitim politikaları yaşam boyu öğrenme. *Milli Eğitim Dergisi*, 33, 167.

Yılmaz, H. (2007). Beceriler, yeterlikler ve meslek eğitimi finansman yapısı ve politika önerileri. İstanbul: TÜRKONFED ve ERG Raporları

EKLER

EK-1: Öğrenci Anketi

A. KİŞİSEL BİLGİLER

1. SINIFINIZ

9 10 11 12

2. OKULUNUZ TÜRÜ

1. 2. 3.9.

3. BÖLÜMÜNÜZ

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.32.

4. CİNSİYETİNİZ

1. Kız 2.erkek

5. OKULUNUZUN BULUNDUĞU YER

1 Kasaba
2 Merkez İlçe
3 Almus
4 Erbaa
5 Niksar
6 Pazar
7 Reşadiye
8 Turhal
9 Yeşilyurt
10 Zile

6. İKAMETGAH ADRESİNİZ

1-Köy 2-Kasaba-Belde 3İlçe 4 Şehir

7. KALDIĞINIZ YER

1Ailemle 2Yurtta 3Yakarımla 4Diğer (.....)

8. BABA EĞİTİM DURUMU

1Okuma-yazma bilmiyor 2İlkokul 3Ortaokul
4Lise 5Üniversite 6 Yüksek lisans 7Doktora

9. ANNE EĞİTİM DURUMU

1Okuma-yazma bilmiyor 2İlkokul 3Ortaokul
4Lise 5Üniversite 6 Yüksek lisans 7Doktora

10. BABA İŞ DURUMU

1Çalışmıyor 2Çiftçi 3İşçi

4Memur 5Esnaf 6Diğer (.....)

11. ANNE İŞ DURUMU

1Çalışmıyor 2Çiftçi 3İşçi
4Memur 5Esnaf 6Diğer (.....)

B. MESLEKİ EĞİTİME BAKIŞ AÇILARI

12. MESLEKİ EĞİTİMİ SEÇME AMACINIZ

Seçmiş olduğunuz bölümü isteyerek mi seçtiniz?

1Evet 2Hayır

Seçmiş olduğunuz bölümü sevdiğinizden dolayı mı seçtiniz?

1Evet 2Hayır

Seçmiş olduğunuz bölümü anne babanızın isteği üzerine mi seçtiniz?

1Evet 2Hayır

Seçmiş olduğunuz bölümü sınav nedeniyle zorunlu olarak mı seçtiniz?

1Evet 2Hayır

Seçmiş olduğunuz bölümü evinize yakın olduğu için mi seçtiniz?

1Evet 2Hayır

Seçmiş olduğunuz bölümü bölgede başka okul olmadığından dolayı mı seçtiniz?

1Evet 2Hayır

Seçmiş olduğunuz bölümü kolay iş bulurum diye mi seçtiniz?

1Evet 2Hayır

13. SEÇMİŞ OLDUĞUNUZ BÖLÜMLE İLGİLİ BİLGİ EDİNDİĞİNİZ YERLER?

1Kendi araştırmalarım
2Rehber ve sınıf öğretmenim
3Ailem
4Arkadaşlarım
5Seçtiğim bölümden mezun olmuş kişiler
6Şu bu meslekte çalışanlar
7Diğer (.....)

14. AİLENDE SEÇMİŞ OLDUĞUNUZ BÖLÜME AİT MESLEK KOLUNDA ÇALIŞAN VAR MI?

1Evet 2Hayır

15. TEKRAR BİR OKUL SEÇMİŞ OLSAYDINIZ HANGİ TÜR OKUL SEÇERDİNİZ?

1Sınavla kazanılan bir okul

- 2Teknik ve meslek lisesi (şu anki eğitim gördüğüm bölüm)
3Teknik ve meslek lisesi (farklı bir bölüm).....
4Okula gitmek istemezdim

C. MESLEKİ EĞİTİMİN YETERLİLİĞİNE AİT DÜŞÜNCELER

**16. OKULA BAŞLAMADAN ÖNCEKİ DÜŞÜNCELERİM İLE
ŞİMDİKİ DÜŞÜNCELERİN ÖRTÜŞÜYOR MU?**

- 1Beklentilerimin üzerinde bir durumla karşılaştım
2Beklentilerim ile şu anki durum örtüşüyor
3Beklentilerimin altında bir durumla karşılaştım

**17. ALDIĞINIZ EĞİTİM KİŞİSEL ÖZELLİKLERİNİZE UYGUN
MU?**

- 1Evet 2Hayır

18. ALDIĞINIZ MESLEĞE YÖNELİK DERSLER AÇISINDAN:

- 1Mesleki derslerde zorlanıyorum
2Mesleki dersleri rahatlıkla yapıyorum

**19. ALDIĞINIZ EĞİTİMİN MESLEĞİ ÖĞRENMENİZ İÇİN
YETERLİLİĞİ :**

- 1Evet yeterli
2Kısmen yeterli
3Yetersiz

**20. OKULUNUZUN FİZİKİ İMKANLARININ (ATÖLYE, ARAÇ,
GEREÇ VB.) MESLEĞİ ÖĞRENMENİZ İÇİN YETERLİLİĞİ:**

- 1Evet yeterli
2Kısmen yeterli
3Yetersiz

**21. MESLEK DERSİ ÖĞRETMENLERİNİZİN MESLEĞİ
ÖĞRENMENİZ İÇİN YETERLİLİĞİ:**

- 1Evet yeterli
2Kısmen yeterli
3Yetersiz

**22. MESLEĞİ DAHA İYİ ÖĞRENEBİLMENİZ İÇİN ŞU ANKI
MEVCUT DURUMDAN HANGİLERİNİN İYİLEŞTİRİLMESİNİ
İSTERDİNİZ?**

Okulun fiziki imkanlarının daha gelişmiş olması gerekmektedir.

- 1 Katılıyorum 2 Kısmen katılıyorum 3 Katılıyorum

Yapılan staj süresinin daha uzun olması gerekmektedir.

- 1 Katılıyorum 2 Kısmen katılıyorum 3 Katılıyorum

Meslek derslerinin daha fazla olması gerekmektedir.

1 Katılmıyorum 2 Kısmen katılmıyorum 3 Katılıyorum

Meslek dersi öğretmenlerinin daha yeterli olması gerekmektedir.

1 Katılmıyorum 2 Kısmen katılmıyorum 3 Katılıyorum

D. OKUL BİTTİKTEN SONRAKİ DÜŞÜNCELER

23. OKUL BİTTİKTEN SONRA NE YAPMAYI DÜŞÜNÜYORSUNUZ?

- 1 Akademik eğitim almak istiyorum (4 yıllık)
- 2 Meslek yüksek okuluna devam etmek istiyorum (2 yıllık)
- 3 İş hayatına atılmayı düşünüyorum
- 4 Çalışmayı düşünmüyorum

127

24. YUKARIDAKİ MADDELERDEN “İş hayatına atılmayı düşünüyorum” SEÇENEĞİNİ İŞARETLEDİYSENİZ ŞAYET ÇALIŞMA ALANINIZ:

- 1 Almış olduğum eğitim ile ilgili alanda çalışmayı düşünüyorum
- 2 Farklı bir iş kolunda çalışmayı düşünüyorum

25. YUKARIDAKİ MADDELERDEN “Çalışmayı düşünmüyorum” SEÇENEĞİNİ İŞARETLEDİYSENİZ ŞAYET BUNUN NEDENİ OLARAK:

- 1 - Ailem istemiyor
- 2 - Mesleğim ile ilgili bölgede iş imkanı yok
- 3 - Meslek için ödenen ücret çok düşük
- 4 - Mesleğin çalışma koşulları ağır
- 5 - Kendi işimi kurmak istiyorum fakat sermayem yok
- 6 - Bu mesleği sevmiyorum
- 7 - Diğer (.....)

26. OKULDAN MEZUN OLDUKTAN SONRA ALMIŞ OLDUĞUNUZ MESLEKİ EĞİTİM İLE İLGİLİ BİR İŞ YERİNDE ÇALIŞABİLECEK DERECEDE YETERLİ OLDUĞUNUZU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?

- 1 Evet kendimi yeterli görüyorum
- 2 Kısmen yeterli olduğumu düşünüyorum
- 3 Hayır kendimi yeterli görmüyorum

EK-2: Firma Görüşme Formu

Tokat'taki Mesleki Eğitimin Durumu ve İhtiyaç Analizi Projesi Firma Görüşme Formu

..... Firması

1. İşyeriniz hangi sektör alanında çalışıyor?
2. İşyerinizin faaliyet yeri neresi?
3. İşyerinizde ne kadar çalışan var?

4. Çalışanların eğitim düzeyleri:

İlkokul		ortaokul		Lise (mesleki)		yüksekokul/ üniversite	
---------	--	----------	--	-------------------	--	---------------------------	--

5. Eleman sıkıntısı yaşıyor musunuz? (Hangi alanlarda)
6. Eleman seçiminde neye öncelik veriyorsunuz?
7. Firmanıza stajyer öğrenci alıyor musunuz?
8. Stajyer öğrencilerdeki izlenimleriniz ne yönde?
9. Mesleki eğitim kurumlarından mezun çalışanlarınızın olumlu yönleri nelerdir?

10. Mesleki eğitim kurumlarından mezun çalışanlarınızın olumsuz yönleri nelerdir?
11. Mesleki eğitim kurumlarından talepleriniz nelerdir?

EK-3: Proje Çalışmalarından Görüntüler

129

